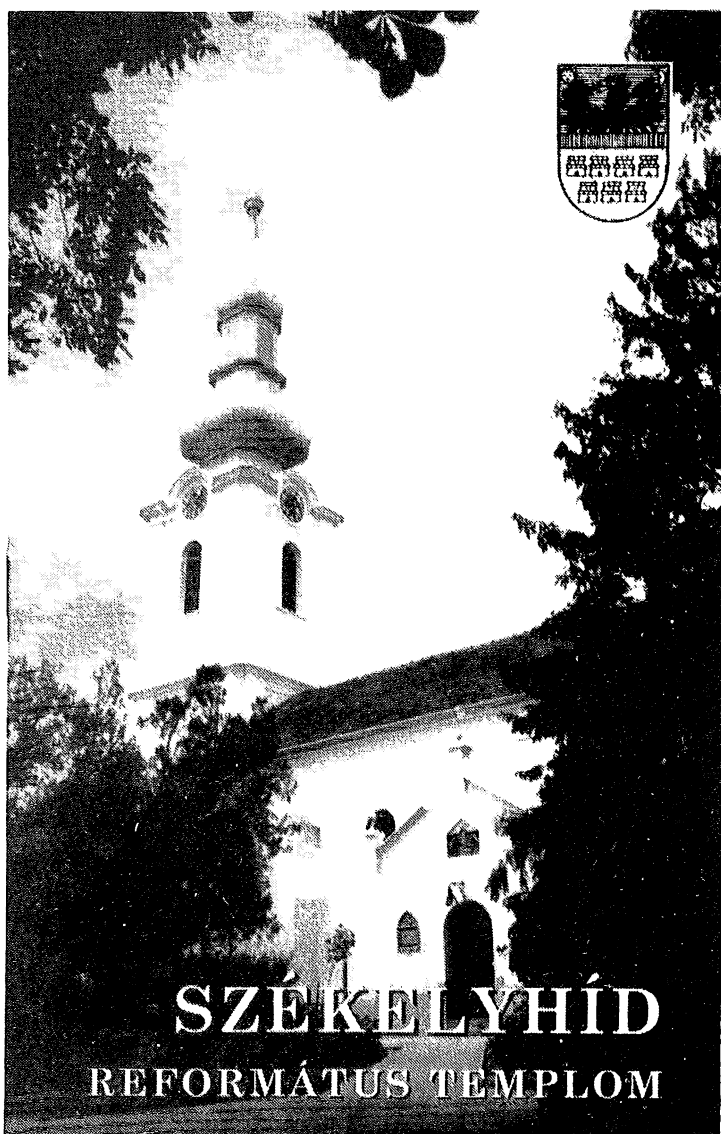

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református Egyházkerület folyóirata

1998. november

IX. évf. 11. sz.

Tartalom

Tanulmány

Ravasz László: A pap nélkülözhetetlensége..... 539

Templomszentelési beszéd

Csiha Kálmán: Az Első és az Utolsó oltalmában. Jelenések 2,8–11 540

Vasárnapi prédikációk

Dávid Lajos: Péter csodálatos halfogása. Lukács 5,1–10..... 543

Klaas Eldering: A kegyelem és ítélet feszültsége. Jakab 5,16b..... 546

Gavrucza Tibor: Vándorúton, hazafelé. 4Mózes 22,18 548

Id. Kun Árpád: Sorsunk az Isten kezében. 2Mózes 13,17–22..... 550

Visky János: A nyilvánvalóvá lett szeretet. 1János 4,7–12..... 553

Advent nagyhetére

Bustya Dezső: Az úttól az otthonig

1. Egy ember... Lukács 19,1–2 557

2. „...igyekezék Jézust látni...” Lukács 19,3–4 559

3. „...és örömmel fogadá őt”. Lukács 19,5–6..... 561

4. „Bűnös emberhez ment be...” Lukács 19,7..... 563

5. A jóvátétel. Lukács 19,8..... 565

6. „Ma lett idvessége ennek a háznak!” Lukács 19,9–10..... 567

Adventi prédikációk

Adorjáni László: Adventi küldetés. Ézsaiás 40,1–2..... 570

Bustya Dezső: Isten országának az eljövetele. Lukács 17,20–30..... 572

Joó Sándor: Az igazi advent. Zakariás 9,9..... 575

Nagy István: Várom az Urat. Zsoltárok 130,5–8 577

Sógor Sándor: Megjelenik az Úr dicsősége. Ézsaiás 40,1–5 579

Alkalmi prédikációk

Keresztelési beszéd

Balogh Béla: Boldog nép. Zsoltárok 33,12..... 583

Esketési beszéd

Paál Károly: Korona és értelem. Példabeszédek. 12,3a.7.a 584

Temetési beszéd

N.N.: Megtértetek lelketek pásztorához. 1Péter 2,20–25..... 585

Szoboravatási beszéd

Id. Adorjáni Kálmán: Dr. Horváth László emlékezete. Zsidókhöz 11,36–38a 586

A lapot alapította: D. Dr. Csiha Kálmán és Nagy László

Főszerkesztő: Jenei Tamás

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa

Kéziratokat nem őrünk meg és nem küldünk vissza

Készült a Református Egyház Misztótfalusi Kis Miklós

Sajtóközpontjának nyomdájában

Felelős vezető: Tonk István

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos

Olvasószerkesztő: Hatházy Ferenc

Számitógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea

A pap nélkülözhetetlensége

A legutóbbi időknek egyik legszomorúbb jelensége az, hogy az egyház, azután a templom s éppen azért a pap is sokak szemében feleslegessé válik. Úgy gondolják, hogy min a három csak a múltból maradt emlék, amit kegyelettel őrzünk addig, amíg terhünkre nem válik. De mihelyt terhünkre válik, különösen egyházi adófizetés, lumka stb. révén, mindjárt tudtára adjuk, hogy nincs rá szükségünk.

Ezzel szemben hangzik el megoldást ígérőleg „Az önmagát nélkülözhetetlenné tenni tudó pap” jelszava.

Sok igaz lélek zavarba jön erre a szóra, és a lelkipásztorság prófétai jellemét félti tőle. Baj lett volna, ha a próféták arra néztek volna, hogy nélkülözhetetlenek-e vagy nem. Baj lett volna, hogyha közszükséget igyekeztek volna pótolni, olyanokat beszélvén és cselekedvén, amiket a nép kíván. Konok büszkeséggel hordozták volna az öntudatot, hogy ők a nép szemében feleslegesek. Nem a nép kegye, kívánsága szülte őket, nem attól függnek ők, hogy tetszik-e vagy nem tetszik az, hogy ők vannak, ők jöttek és voltak, úgy, mint a fullánk a sebben, mint ösztöke a vérző testben, a tövis a szívben, a sarkantyú a ló oldalában és a véső a márványkövön.

Jaj volna nekünk, ha a pap azzal igyekeznék nélkülözhetelenné tenni magát, hogy olyan igényeket igyekeznék betölteni, amelyeknek már a vele szemben való támasztása is öt megalázza. Jaj volna, ha egy pap úgy akarná nélkülözhetelenné tenni magát, hogy úsznék az árral, sőt vezetné azt, első és példaadó lenne a dekadenciában, a rontásban, a demagógiában. Egyszóval olyan énekeket énekelne, aminőt az kíván, aki a kenyeret adja.

Nem, a lelkipásztor csak egy módon lehet nélkülözhetelenné, akkor, hogyha nélkülözhetelenné tette előbb az egy szükséges dolgot. Amelyik pillanatban ez iránt ébredt fel az igény a gyülekezetben, amelyik pillanatban tényleg megéreztek az emberek, hogy szükségük van Jézus Krisztusra – még be sem kell várni azt a második nagyobb tapasztalást, hogy csak Jézus Krisztusra van szükségünk –, már nélkülözhetelenné vált a pap. Ha az égő házból csak egyetlenegy bezárt ajtón lehet megmenekülni, annak a bezárt ajtónak a kulcsa nagyon nélkülözhetelenné lesz. Ha felismerünk egy betegséget és nyilván tudjuk, hogy egyetlenegy orvosság menthet meg, az a kéz, amelyik azt az orvosságot ide tudja nekünk nyújtani, nélkülözhetetlen kéz. Szóval a lelkipásztor nélkülözhetetlensége a Jézus Krisztus nélkülözhetetlenségén alapszik, és olyan mértékben érvényesül, amilyen mértékben tényleg Jézus Krisztust tudja nyújtani.

Hogyan lehet ezt elérni? Hogyan leszek nélkülözhetetlen mint pásztor? Felelet: úgy, hogy felesleges tudok lenni mint próféta. Hátratéve a nép kedvezését, hátratéve a magam hasznát, hátratéve az egész világot, egyedül az élő Isten szuverén akaratáról teszek bizonyosságot szóval és minél előbb és minél teljesebben étetemmel is. Kevés szó, sok élet. Sok élet, még több alázat, áldozatos önmagunk tékozlása. Ez az út hozzá. Mi elröptülünk, mint a kilőtt nyílvevessző. Az a kéz, amely az ideget vonta, a levegőt szerzette és a célpontot elibénk helyzeteté, megcselekszi, hogy a célba találjunk.

(Ravasz L.: *Az emberélet útjának felén*. Az Út kiadása, 1925. 223–224.)

Templomszentelési beszéd

Csiha Kálmán

Az Első és Utolsó oltalmában

Alapige: Jelenések 2,8–11

Ezt a levelet, amelyből az előbb elöttetek egy részt felolvastam, az Úr Jézus diktálta János apostolnak, mikor megkezdődtek a keresztyénüldözések, akit mai szóval vagy fél évszázaddal ezelőtti szóval mondva kényszerlakhelyre vittek Patmosz szigetére. Ott jelent meg neki az Úr Jézus is, onnan küldte a hét gyülekezetnek a hét levelet.

Ez a levél a szmirnabeli gyülekezetnek szólt Kis-Ázsiába. Egy kicsi, szenvedésektől megpróbált, de hűséges gyülekezet volt. Most ez a levél hozzátok szól, ide Báldra, egy kicsi, nehéz időkben megpróbált, de hűséges gyülekezethez. A gyülekezet angyalának van címezve a levél. Itt a Szentírás tudósai két részre oszlanak. Vannak, akik azt mondják, hogy minden gyülekezetre vigyáz egy-egy mennyei angyal, Krisztus gyülekezeteire vigyáznak az angyalok a mennyből. Vannak, akik azt mondják, hogy az angyal mostani szóval küldöttet jelent, és a gyülekezet angyala, az a gyülekezet küldötte, a gyülekezet lelkipásztora, gondnoka, presbiteri, képviselői. Úgy gondolom, hogy mind a két magyarázat igaz. Isten vigyáz rátok is, és a 43 országba szétszóródott magyar reformátusokra is. Úgy gondolom, hogy számon vagyunk tartva nála, és hiszem, hogy gondja van reánk, és hiszem, hogy ez a levél nem csak nekik szól, hanem a gyülekezet mostani angyalainak, a lelkipásztornak, a gondnoknak, a presbiternek, minden édesapának és édesanyának, és szól minden nagyszülőnek, mert olyan kell hogy legyen a mi szétszórt népünkben minden lelkipásztor, gondnok és presbiter és minden igaz keresztyén szülő, mint Isten angyala.

Segítsen meg benneteket az örökkévaló Isten, hogy az ő angyalai legyetek, hogy úgy tudjatok élni, szolgálni, beszélni, építeni, anyaszentegyházat megtartani 56-an, mint az Úr Isten küldöttei, angyalai.

Jöttünk megkérdezni benneteket, hogy tudjátok-e, milyen szép nagy, szent hivatás Isten angyalának lenni. Odaülni egy gyermek mellé, megtanítani imádkozni, beszélni neki Isten szeretetéről, tanítani őt a mi drága anyanyelvünkre, amelyen a Bibliát olvashatja. Isten angyalának lenni, megőrizni egy maroknyi gyülekezetet, egy tenyéryi kicsi templomot és tornyot építeni, hogy a harang és torony hirdesse: itt Isten földi angyalai vannak, akiket azért rendelt, hogy megtartsák a gyülekezetet.

A gyülekezet angyalának pedig ír meg: ezt mondja az Első és Utolsó, aki halott volt és él. Jézus beszél hozzátok, nem csak a szmirnai gyülekezethez. Az ő üzenete bekerült a Szentírásba, hogy hozzátok is eljusson. Jézus beszél a Mezőséghez és Mezőbáldhoz, ő beszél a magyar gyülekezetekhez is szerte e világon. Ír meg a szmirnai gyülekezetnek, a sokszor megtaposott, megpróbált népnek, hogy számon van tartva nálam. Én vagyok – mondja Jézus – az Első és Utolsó. Ő az első. Amikor kicsik voltunk és beszélni sem tudtunk, megkereszteltek. Ő volt az első az Atya, Fiú, Szentlélek nevében. És ő lesz az utolsó, akihez majd szólhatunk, akiben majd reménykedhetünk, amikor már egy orvosban sem reménykedhetünk, amikor már a mieinkhez sem szólhatunk.

Amikor a börtönben voltam – megírtam a könyvben –, együtt voltam egy Nagy János nevű katolikus öregemberrel, aki durva vicceket mondott plébánosokról, nem is nagyon volt imádkozó ember. Aztán nagy beteg lett. Katolikus papok is voltak a cellában, meggyónt, s attól kezdve nem káromkodott. Ha káromkodás jött a szájára, látszott, hogy erőlködik, de visszatartotta. Amikor haldoklott, ott voltunk az ágya mellett, magánkívül

volt, aztán egyszerre letisztult a tekintete, körülnézett, és csak annyit mondott hangosan: Jézus. És két nagy könnycsepp jelent meg az arcán. Elgondoltam, hogy ennek az embernek az életében mennyi minden lehetett: gazdagság is, szegénység is, küzdelem is, durvaság is, a pénz szeretete is – minden volt benne, de amikor a halál jött, akkor minden elmúlt. Ott a börtönben nem tudott a családjától sem elbúcsúzni, gyermekeivel sem tudott beszélni, csak Jézus maradt neki. És két könnycsepp. Egyszer csak nekünk is ez marad. Azért mondja Jézus, hogy én vagyok az Első és az Utolsó. Ő mindenhol ott van.

És itt van, ugye, ebben a kicsi templomban, és a ti szívetekben is, és ott van a ti ott-honotokban is; én vagyok az Első és az Utolsó. És ott van a mi népünk megtartásában is, mert nélküle nem tudtunk volna megmaradni annyi nehéz évszázadon át, és nem tudtunk volna megmaradni egy fél évszázados istentelen diktatúrában, csak övele. Én vagyok az Első és az Utolsó, a kezdet és a vég. Aki halott volt, és íme, él. Sokszor meg akarták ölni még az emlékéért is. Amikor a keresztyénség terjedni kezdett, akkor az egyik római császár kiadta a parancsot, hogy minden bibliát el kell égetni, és aki Jézusnak vallja magát, azt meg kell ölni. A keresztyénség mégis megmaradt, és a Biblia is. Dugdosták és rejtegették, titokban gyűltek össze istentiszteletre, de mégis megmaradt és azóta hányszor akarták eltörölni a mi életünkben is, és mégis megmaradt. Nagypénteken megölték, és húsvétkor feltámadt, és mégis megmaradt, és a világtörténelem sok nagypéntéken hiába akarták megsemmisíteni, mégis visszajött, újra visszajön.

Ebben az évben az ausztráliai magyarok között jártam, a föld másik végén, ott 1600 km-t utaztam és 12 gyülekezetben prédikáltam, most pedig Buenos Airesből jöttem haza, Argentína magyar gyülekezetéből, akik küldik a szeretetteljes üdvözlőlevelet. Elgondoltam, hogy hova elszórt bennünket a sors, de Jézus él, él az ausztráliai gyülekezetek szívében, és él Dél-Amerikában, és él Észak-Amerikában, Kolozsváron és Marosvásárhelyen, Kassán és a Vajdaságban, Kárpátalján, és él a Mezőségen, és él Báldon.

Kire is tudnánk mi hagyni a gyermekeinket, az unokáinkat, népünk sorsát? A szmirnabeli gyülekezetnek ezt üzeni: tudom a te dolgaidat és nyomorúságodat, és szegénységedet, de gazdag vagy. Tudom a te dolgaidat. Számon vagy tartva nálam. Én nem tudom, hogy mit érezhetett akkor, a keresztyénüldözések idején a szmirnai gyülekezet, amikor Jézus üzent nekik: tudom a te dolgaidat. A bűnödöt is és a reménységedet is, a könnyedet és a bánatodat is, én számon tartalak. Tudom a te nyomorúságodat és a szegénységedet. Viszont oda van írva zárójelben: gazdag vagy. Mert a szmirnai gyülekezetnek minden nyomorúságában, üldöztetésében gazdag maradt a lelke.

Ti sem vagytok gazdag gyülekezet, kedves mezőbáldi testvéreim. Mégis van egy palotátok, nincs nagy bankbetéteitek, még számban sem vagytok gazdagok, hiszen csak 56-an vagytok. Tudom a te dolgaidat – mondja Jézus – és a te nyomorúságodat. De te is gazdag vagy, báldi gyülekezet, mert van benned szeretet, áldozatkészség, mert van benned hit. Mert nem elégedtél meg azzal, hogy imaházad legyen, hanem tornyot építettél, hogy templomod legyen. Gazdag vagy, báldi gyülekezet, ha szeretik egymást és szeretik Istent. Mert sok gazdag, szép, hatalmas nagy ház van ebben a világban, ahol belül üres és kongó szegénység van, a lélek szegénysége, ahol nincs szeretet és egyetértés. És sok szegény, nyomorult kicsi ház van ezen a világon, ahol nagy gazdagság van. Marosvásárhelyen él egy öreg református néni a cigánytelepen. Olyan szegény az egész környék. De amikor bemegyünk abba a kicsi szobába, olyan tisztaság van, olyan hit van, és olyan szép, meleg lélekkisugárzás van, hogy Sári nénitől mindig gazdagon jövünk haza.

Milyen boldog az a gyülekezet, amelyiknek a lelke gazdag. Örvendek, hogy úgy jöhettek közétek, mint akiknek a lelke és a hűsége gazdag. Nektek is üzeni az Írás, nektek is üzeni az Úr Jézus: tudom a te nyomorúságodat és szegénységedet, de gazdag vagy. És ismerem a te ellenségeidet, mint ahogy a szmirnabelieknek is voltak, akik magukról azt

mondták, hogy ők a zsidók, de azt mondta rájuk Jézus, hogy a sátán zsinagógája. Semmit ne félj azoktól, amiket szenvedned kell – üzente akkor Szmirnába. Lesz tíz napig való nyomorúság, de légy hű mindhalálig, és neked adom az életnek koronáját. Nekünk is ideadja. Semmit se félj azoktól, amiket szenvedned kell. Hányszor üzente a mi őseinknek, török világban, tatár világban, menekülésekben, üldözésekben, börtönökben, háborúkban, kisebbségi sorsban. Élet nincs szenvedés, betegség, könny és halál nélkül. Akik övele járnak, azoknak mindig erőt ad Isten. Azért drága ez a hely nekünk, ez a templom, minden templom, mert itt ad nekünk erőt a mi Istenünk.

Légy hű mindhalálig – üzeni Jézus –, és neked adom az élet koronáját.

Köszönjük nektek, hogy hűségesek voltatok. Visszaemlékszem a régi időkre, amikor esperesként jártam közöttetek, akkor is hűségesek voltatok. Köszönjük, hogy most is hűségesek vagytok. Jézus nektek adja az élet koronáját, az ő szeretetét és az örök életet.

Akinek van füle, hallja, amit mond a Lélek a gyülekezetnek: aki győz, annak nem árt a második halál. A második halál a Jelenések könyvében van leírva, mert két halállal tartozunk. Eggyel, amikor meghalunk, és a másikkal, amikor ítéletre állunk elő Isten elé az utolsó ítéletkor. De aki itt győzni tud, aki legyőzi az önzését, az istentelenséget, magában, a környezetében, annak nem árt a második halál. Nem halálra, ítéletre, hanem életre, bocsánatra és szeretetre vár minket az Isten. Milyen jó, hogy győzni is lehet. Isten győzelmes, kicsi serege vagytok. Győztetek a félelem felett, a gond felett, áldozatok, építettetek, Isten segítséget rendelt a hollandokon át is, de segítséget rendelt a saját szíveteken át is, hogy megépüljön a torony.

Maradjatok ezután is Isten kicsi, győzelmes serege itt a Mezőségen az ő kegyelméből. Ámen.

(Elhangzott a mezőbáldi templomszentelésen, 1998. márc. 22-én.)

A lélek sugárzása
Széppé varázsolja az embert.
Az ember szépsége
Összhangot teremt a házban.
Az otthon összhangja
Rendet teremt a hazában.
S ha az országban rend honol,
Béke köszönt a világra.

Kínai közmondás

Vasárnapi prédikációk

Dávid Lajos

Péter csodálatos halfogása

Alapige: Lukács 5,1–10

Bibliailvasás: Máté 4,12–22

Az Úr Jézus Krisztus szolgálatának egészen az elejére esik ez a csoda. A tanítványok nem alkottak még szoros gyűrűt, mint később. A tanítványgyűjtés izgalmas pillanatainak vagyunk tanúi itt, ezen a helyen. Nem közönséges esemény, ami előttünk áll, mint ahogy egy olyan pillanat sem nevezhető közönségesnek, amit Jézus Krisztus a maga jelenlétével megszentel. Sok furcsa dolog történik itt, érdekes és érthetetlen párbeszéd, logikátlan parancsok, egészen indokolatlan engedelmességek, és mégis, ennek a történetnek minden logikátlansága és érthetlensége ellenére számunkra és számotokra áldott és melengető üzenete van.

Ott van Jézus Krisztus a Genezáret tavánál a tanítványok mellett. A tanítványok egy fárasztó éjszakai halászatról térnek vissza. A hálóikat mosogatják kint a parton, testüket alig vonszolják. A halászat nem volt könnyű mesterség. Amikor hiábavaló éjszakai halászásuk kudarcával – lelkiileg még inkább megfáradva, mint testileg – a felocsúdas lehetőségét keresik, töprengve, hogy álljanak majd a család elé – ebben a feszült helyzetben, melyre teljesen rátelepszik az éjszakai kudarc, a lelki fáradtság, a mindennapi életnek a gondja, a holnapi kenyérnek a gondja, a holnapi napért való félelemnek a nyugtalansága – megjelenik közöttük Jézus Krisztus. Egészen hétköznapi emberek ők: szennyes, munkából jövő halászok. Olyanok, amilyenek megjelennek a gyárak kapujában, vagy amilyenek a falusi emberek, mikor az egész napi munka után fáradtan hazafelé tartanak. És mégis, ezeknek az egyszerű munkásembereknek és egyáltalán nem megszentelt környezetben lévő tanítványoknak szerez Jézus ünnepet a vele való találkozásban. Mert ahol Jézus Krisztus jelen van, ott ünnep van. Az Úrról a zsidók úgy gondolkodtak, hogy az ő dicsőséges eljövetelekor a jeruzsálemi templomban fog megjelenni. Oda várták az eljövendő Messiást. De ő nem oda megy. A templomot megtisztítja, de aztán visszamegy azok közé, akikhez küldetett, hogy megszenteljen egy kis halászközösséget, hogy templommá avasson egy tóparti helyet, hogy szószékké tegye a Péter csónakját, és így állítja helyre az Úr Jézus Krisztus az egyszerű környezetben a munkának és a munkásembernek a becsületét. S nekünk ezt olyan jó tudni, kedves testvéreim, hogy Jézus Krisztus nem csak az ünnepet ismeri. Nem csak a templomot ismeri, és nem csak a mi váradalmainkat, de sokkal többet ennél! Helyet kíván és részt kap a hétköznapijainkban akkor, mikor elfáradtunk, akkor, mikor a sikertelenségek sorozatában megérőtlenedtünk, amikor ott vagyunk a hétköznapijaink testiségében, gondjaiban és félelmeiben, amikor közel kúszik hozzánk a kenyérgond, a megélhetés gondja. Ott van ő azon emberek között, azon a helyen, ahol egészen hétköznapi, nem megszentelt élet folyik. Ott van, és templommá lesz az a hely, ahol az ő nevében összegyűlnek, vagy ahol az ő hatalmával megjelenik. Ez arra biztat, testvéreim, hogy mi minden időnk, még a munkának az idejét is kihasználhatjuk arra, hogy a Jézus Krisztussal való közösségünket felfedezzük és abban örvendezni tudjunk. Megtörténik ebben a rohanó világban, hogy mi nem vagyunk képesek arra, hogy vasárnapjainkat az Isten törvénye szerint megszenteljük. Megtörténik, hogy úgy telik el egy vasárnap, hogy sokkal több feszültség, idegesség és rohanás gyűl össze arra az egy napra, mint a hétköznapiokra. De az Úr nem is teszi egy napra, egy órára, egy helyre a hangsúlyt, hanem ki akarja tölteni az egész

életünket. Azt akarja, hogy mi tudjunk imádkozni mindenütt, hogy az Úr Jézus velünk való közelségét minden időben fel tudjuk fedezni és annak tudjunk örvendeni. Igen, el lehet mondani egy imádságot a zúgó autóbuszban is, vagy el lehet mondani az orvosnak az ő operációra előkészített betege fölött, vagy el lehet mondani ott az iskolapadban a felelet vagy a dolgozatírás előtt. És nem szégyen az Urat a hétköznapi Urává is tenni, a profán dolgoknak az Urává, hiszen az Úr az egész ember Ura, nem csak a megszentelt helyen az.

Ebben a környezetben, ahol Mester, tanítvány és sokaság várja, hogy valami történjék ez után a fárasztó és sikertelen éjszaka után, az Úr egy különös parancsot ad: „Evezz a mélyre, és vessétek ki a hálótokat fogásra!” Abban a környezetben mindenki tudta, hogy a halászás ideje az éjszaka. Éjjel indulnak el a halászbárkák. A hajó tatjára fáklyát tűztek, az éjszaka csendjében a fáklya fénye a mélyből felcsalogatta a halakat a víz felső rétegeibe, s onnan szinte gyerekjáték volt a kifogásuk. És Jézus most azt mondja, nappal: „Evezz a mélyre, és vessétek ki a hálótokat fogásra!” Értelmetlen és indokolatlan ez a parancs. Szakszerűtlen! Mondhatta volna Péter erre: Uram, hát te is itt nőttél fel, tőled sem idegen a mi mesterségünk, te kell tudjad, hogy amit parancsolsz, az mesterségbeli-
leg nem megy, ez nem így igaz, nem lehet így helyes; a helyes az, hogy éjszaka halász-
szunk; kitűzve a fáklyát a tatra. Mért fogjunk olyasmihhez, aminek nincsen értelme? De az Úr szól, és szavával olyan parancsot ad, ami ellentmond a józan észnek s értelemnek, és ezzel a szavával s a maga isteni hatalmával teszi a lehetetlent is lehetségessé. Milyen sokszor vezet minket a mi száraz és szűk logikánk. Milyen hamar kialakítjuk magunk körül az életnek azokat a törvényszerűségeit, amelyek között lehet, szabad és érdemes járni. Gondoljunk csak arra, hogy a mi gyülekezeti életünkben is megvannak a szabályok, hogy mit hogyan lehet és kell csinálni. Szinte szentségtörésnek számít, ha valamit másképpen vagy máshol teszünk, mint ahogyan az az évszázados beidegződések során a mi életünknek is része lett. Vagy a mi életünkben is az imádságnak, az igehallgatásnak vannak bizonyos megrögzött szabályai, amelyek meghatározzák a mi vallásosságunkat. Ha ezeknek a formáknak az életében valami megbomlik, akkor megbomlik a mi kegyességünk, a mi vallásosságunk is. Az Úr formát bont, és nappal, fényes nappal mondja, hogy evezz a mélyre és vésd ki a hálódat. Milyen áldott dolog, kedves testvéreim, hogy az Úr Jézus egész élete ellentmond az emberi értelemnek. Ő akkor, amikor az egész világ sötétségben nyög és éjszakában él, elhozza a Földre Isten fényét; akkor, amikor királyt küld erre a világra az Úr, kiválaszt egy szűzöt s egy Betlehem környéki istállót, és nem a Heródes palotáját; akkor, amikor tanítványokat gyűjt magának és ott van előtte az írásokat, törvényeket ismerő egyházi vezetők egész serege, és ő tudatlan halászként, egyszerű embereket választ tanítványoknak, s azoknak beszél Isten országáról; akkor, amikor körülveszik őt nagytudású és művelt emberek, kiválaszt egy gyermeket a tömegből, odaállítja középre, és azt mondja: „míg olyanok nem lesztek, mint ez a kisgyermek, addig nem mehettek be az Isten országába”. Semmi sem történik életében logikusan, az emberi gondolkodás szerint. Akkor, amikor úgy gondolná az ember értelemre, hogy az Isten fiának az útja hatalmas, széles diadalút – egyszerre fölmagasodik előttünk a kereszt, és valami egészen megdöbbentő és félelmetes dolog történik: az Isten Fia meghal. A büntelen felveszi a bűnnek a keresztjét. Elindul a Golgota útján az, akinek az útja a mennyből a földre vezetett, aki a mennyei ösvényeket taposta. Valahogy, testvéreim, szokjuk meg, hogy a mi lehetetlen dolgainkat is, a mi értelemmel fel nem fogható nyomorúságainkat, helyzeteinket is uralja Jézus. Nem úgy van az, hogy eddig van a lehetőségeink határa, és utána már Isten sem segít, hanem éppen ott, ahol véget ér az emberi lehetőségeink helye, ideje – éppen ott kezd el munkálkodni Isten. Nem hiszem, hogy ne lenne itt közöttünk olyan, aki bizonyosságot tehetne arról, hogy éppen akkor je-

lent meg számára az Isten szabadító kegyelme, amikor a szabadulásnak minden emberi reménye, lehetősége odaveszett.

Sokaknak akkor került az asztalára a kenyér, amikor az utolsó morzsa is elfogyott, vagy akkor került a kezébe az a kis pénzecske, az a két fillér, amikor már az utolsó is belekoppant a perselybe; akkor jött meg valaki, szívéhez közel álló, amikor már lemondott arról, hogy aznap láthatja; akkor gyógyult meg a kedves beteg, amikor az orvos és mindenki lemondott róla és megrendeltük számára a koszorút. Ne féljünk a mi megoldhatatlan helyzetünket is rábízni! Persze hogy mi ennek a világnak a korlátai között élünk, de nem jó ez! Ha mi együtt vagyunk Jézus Krisztussal, aki odaszállt a mi életünk hajójára, akkor nála semmi se lehetetlen. Ő azt mondja, s parancsot ad, hogy evezz a mélyre fényes nappal! Járj az ő útján alkalmas és alkalmatlan időben, prédikálj akkor, amikor látszólag senki sem kíváncsi rá, szólítsd meg akkor is az embereket, amikor süketek a fülek, és hirdesd az Igét, szolgálj az Úr Jézus Krisztusnak, evezz a mélyre akkor is, ha fényes nappal van s nem ég a világtó szövétnék, hogy odacsalogassa a halakat. Mert Jézus Krisztus a te életednek, megoldhatatlan helyzeteknek, szorongásaidnak az Ura, csak tudjad azt tenni, testvérem, amit Péter apostol tett, hogy azt mondjad: bár nem szoktunk halászni nappal, bár egész éjjel halásztunk és nem fogtunk semmit, de a te szavadra lemeríttem a hálót. Ez a hitnek a szava. Bár ezt mondja az egész világ, bár ezt mondja a XX. század, én mégis! Ez a mégis, ez a hit válasza a Krisztus közeledésére, a lehetetlenségeinkbe belépő Jézus Krisztusnak. Uram, mégis vállalom! Bár nem látlak, mégis hiszek benned, bár nem tudom, hol vagy, mégis imádkozom hozzád, bár nem tudom, hogy ki vagy, mégis rád bízom az életem. Bár a világ gúnyol, nevet, én mégis a te útjaidat járom. Ez a mégis a hit válasza Krisztusnak. Olyan boldog az a lélek, amelyik meg tudja tenni az első vagy a második mérföldet az Úr felé éppen a hitnek ezzel az igenlésével: Uram, én rád bízom magamat, lehetetlen életemet, nyomorúságomat, éhségemet, jövőtlenségemet; rád bízom egészen, mert te mondtad, s ha te mondtad, akkor az nem lehet valótlan, abból mindig valami jó jött ki. Péter apostol Jézus lábai elé borul, és azt mondja: „bűnös vagyok, Uram.” Ezzel a feltörő sóhajjal vallja meg azt, hogy eddigi életében bizony sokszor nem ismerte fel, hogy Jézus Krisztus a munkás hétköznapiaknak is az Ura. Amikor erre a csodára Péter apostollal felkiáltunk – „én bűnös ember vagyok” –, akkor azt kell megvallanunk, hogy mi sokszor elfeledkeztünk arról, hogy Jézus részt kér a mi munkánkból, a mi munkás hétköznapiainkból. Imádkoznunk kell azért, hogy az Úr egészen töltsen be a mi életünket, azt a részt is, ami nem ünnep, ami nem vasárnap, nem imádkozás, hanem halászás vagy a hálók mosogatása. Az az egészen nem templomi jellegű élet, az is az övé. Uram bűnös ember vagyok, mert nem ismertem fel, hogy te ott vagy velem, amikor a villanyt szerelem, amikor a vasat reszelem, amikor az utcát seprem, vagy amikor mosom a férfiingeket. Péter kitörése – „eredj el tőlem, mert én bűnös ember vagyok” – azt is jelentette, hogy nem ismerte fel, hogy Jézus Krisztus az ésszerűtlenségeknek is az Ura. Ahhoz, hogy rábízam egészen az életemet, az kell, hogy felismerjem, hány drága pillanatot szalasztottam el az életemben, mert azt hittem, hogy az Úr Jézus is úgy gondolkozik, ahogy én, hogy az ő logikája az én logikám. Nem. Merjem rábízni a menthetetlen és reménytelen ügyemet is, mert megtelik a háló. Ha rámondom az ő szavára az igent, akkor történik a csoda. Megtelik a háló, megtelik az életem, és parancsot kapok, megbízást: emberekre fogsz halászni. Itt Jézus nem azt a kifejezést használja, hogy majd megfogod a halakat, kiemeled az ő életet adó környezetükből és megfúllaszod őket, hanem hogy élve fogod meg őket. Ez nagyon lényeges. Nehogy azt higgye valaki, hogy az Úr Jézus valami olyan halászatra ad parancsot a tanítványoknak, amivel megöli a lelkeket. Nem holt lelkeknek vagy érzéstelelenné vált lelkeknek a serege az anyaszentegyház. Az embereket Péter az életre menti meg.

Erre kap parancsot az a Péter, aki megtapasztalhatta, hogy Jézus Krisztussal semmi sem lehetetlen, hogy Jézus Krisztus a hétköznapiaknak is az Úra. Ez a Péter kap parancsot arra, hogy embereket halásson. Ő, ha már megtanulta rátenni életét az Úrra, akkor meglátja, hogy nem csak Péternek és a halászoknak a családja várja a vacsorát vagy a reggelit, hanem várja a világ az Isten fiainak megjelenését, akik hitükkel elindulnak, mint Péter apostol később a Szentlélektől megerősödve, és hirdetni kezdik az Úrban való szabadulást, a kifogattatást, a megtartást. Ott a Genezárét tavánál Péter apostol lelkébe betör ennek a megbízatásnak a szépsége, s vállalja úgy, mint aki ráteszi egész életét ennek a megbízatásnak a végrehajtására. Genezárét tava azt jelenti: a világnak a királyi kertje. A Genezárét tavánál mélyre evező emberek, a Krisztus szavára figyelő lelkek a szolgálat útjára lépnek, és azt vállalják. Olyan jó nekünk tudni, hogy Péternek és a többi tanítványnak az a farszító hétköznapi is ünnepnappá lett, mert találkozhattak Jézus Krisztusnak ezzel az életet megoldó, ezzel a csodatevő, mélyre evező és embereket mentő hatalmával, s válaszolhattak a maguk módján: Uram, elmegyünk! Uram, vállaljuk! Nem kér tőlünk semmi mást az Úr, mint hogy mi is válaszoljunk erre az üzenetre: Igen, Uram! Bűnös ember vagyok, de vállalom! Mélyre evezek! Vállalom, hogy embereket halásson. Ámen.

Klaas Eldering
Hollandia

A kegyelem és ítélet feszültsége

Alapige: Jakab 5,16b
Bibliaolvasás: 1Mózes 18,22–23

Kedves testvéreim! Nekem külön öröm itt állni ezen a szószeken, itt Kolozsváron, ahol feleségemmel együtt a hetvenes évek elején a Református Teológiára jártam. Már több mint 25 éve ismerjük ezt a várost, az itteni embereket és ezt a templomot. Erdélyben sok helyen szolgáltunk a változások előtt és azóta is. Amint valószínűleg tudják: régi a magyar–holland kapcsolat. De sokkal régiebb ez a gyönyörű és megható bibliai történet, amely az Ábrahám Istennél való közbenjárásáról szól egy veszélyben levő városért.

Az első, ami feltűnik, hogy ez az Isten, Izrael Istene, mindig embereket tesz szövetségeseivé, mint például Noét, Ábrahámot és Sárát. Ő az élőknek Istene. Az egész Bibliában láthatjuk, hogy Isten közel van az emberekhez: ő nem marad valahol a magas mennyben, felséges trónusán, hanem leszáll onnan, eljön hozzánk. Ő az emberek Istene, és ez a világ neki szívügye.

Szerintem ez az első, amit tudnunk kell, hogy ezt a történetet megértsük. De nézzünk vissza egy kicsit. Isten gyakran olyan ígéretet tesz, ami nekünk megvalósíthatatlannak tűnik; és nemcsak nekünk, hanem Ábrahámnak és Sárának is. Azt mondta Ábrahámnak, hogy Sárának fia lesz. És – a 17. fejezet azt írja – Ábrahám nevetett. Most sokan azt hiszik, hogy tévedek. Tudjuk, hogy Sára nevetett. De valójában ott az olvasható, hogy Ábrahám nevetett. Meg tudjuk érteni, mert annyi mindent meg lehet ígérni az embereknek. Mindenfélét el lehet hitetni velük. Reményt lehet táplálni sokakban. De nehéz elhinni, amikor kilátástalan helyzetbe kerülnek, amikor úgy érezzük, hogy nincs jövőnk. Ilyenkor nevetni szoktunk, ha valamit ígérnek nekünk, ha biztatnak bennünket.

Lehet, hogy ma sokan azon nevetnek, hogy az állam 17 egyházi épületet készül visszajuttatni az itteni egyházaknak. Lehet, hogy korábban nevettek, amikor 1988 és 1989 folyamán némelyek azt mondták, hogy összeomlik az akkori rendszer. De kiderült, hogy

Isten mégis betör a mi világunkba, életünkbe, történelmünkbe; hogy ez elképzelhetetlen, ez elgondolhatatlan, mégis megtörténik.

Ilyen történetekkel van tele a Biblia, ezért a „reménység könyvének” is szoktuk nevezni.

Hollandiában tapasztaljuk, hogy apad az egyház. A lakosság többsége nem egyházi-as, és csak 18 százalékban református. Sokan elhagyják az egyházat – főképpen azok, akik már régóta nem járnak templomba és sehova. De néha mégis megkeresztelkedik egy-egy felnőtt, egy fiatal, egy gyermek, olykor egy öreg. Kevés viszont az újszülöttek száma, akiket megkeresztelünk. Azonban tudnunk kell, hogy az egyház nem a természetes szaporulatból él, nem a születések száma a döntő, hanem egyedül a Szentlélek munkája, ereje, bátorítása. Ugyanakkor azt is kell tudnunk, hogy a Szentlélek nemcsak az egyházban, hanem az egyházon kívül is munkálkodik. Mindeneknek dacára!

De térjünk vissza Ábrahámhoz. Isten szövetséges partnereként komolyan veszi Ábrahámot, mivel elmondja neki, amit tenni akar. Meg akarja semmisíteni Sodoma városát.

Isten ezt megtehetette volna Ábrahám tudtán kívül is az ő isteni szuverenitása jogán. De mégsem teszi azt, hanem elmondja szövetséges partnerének, Ábrahámnak. És most az történik, amit Isten várt, vagy talán nem várt, vagy várhatott volna: Ábrahám minden hívőnek atyjaként ellenszegül Istennek! Isten szándékának útjába áll, és nem húzódik félre. Alkudni kezd, kipróbálja, hogy mit tud elérni a sodomabeliek érdekében.

Milyen város volt Sodoma? Más, mint Kolozsvár? Más, mint Washington? Más, mint Budapest, mint Amsterdam, mint Arnhem? Nem hiszem, mert Ezékiel próféta ezt írja róla: „Az volt a bűne a húgodnak, Sodomának, hogy bár fenségben, kenyérbőségben és zavartalan békeességben volt része neki és leányainak, de a nyomorultat és a szegényt nem támogatta” (16,49–50). Ha a próféta ezt mondja Sodomáról, akkor az miben különbözik saját városunktól, falunktól? Nincs joga az életre egy ilyen közösségnek vagy egy ilyen városnak! Nem érdemel jövendőt.

Ábrahám ismeri Sodomát. Unokaöccse, Lót, ott él a családjával. Nem rossz emberek ők. Azt kéri Istentől, hogy kegyelmezzon a városnak, ha lenne abban 50 igaz ember. Küzd a városért, annak lakóiért, a rosszakért, a gonoszokért – éppúgy, mint az igazakért. A küzdelmet áthelyezi Isten szívébe: döntse el ő, minek van elsőbbsége – az irgalomnak és a kegyelemnek, vagy az igazságosságnak és az ítéletnek. Isten szívében mindig ez a küzdelem folyik: milyen legyen ő inkább: irgalmas Isten, vagy igazságos Isten? Tudjuk, hogy ő inkább kegyelmes és irgalmas, mint büntető és ítélő Isten. De néha muszáj büntetnie, nem lehet mindig a gonosznak engedni. Ezekben a dolgokban Istennek saját felelőssége van e világban. De most Sodoma esetében úgy tűnik, mintha Ábrahám fellebbezne Istennél, Isten akaratával szemben. Isten szándéka ellen. Mint hívő ember tiltakozik Isten terve ellen. Nem nyugszik bele. Mi ezzel szemben hányszor belenyugszunk a dologba és azt mondjuk egymásnak: „Hát ennek így kellett lennie!” Vagy: „Isten így akarta!” Mit is mond a modern világ a boszniai vagy a koszovói helyzettről? „Nem tehetünk róla; sajnos így van! – ennyit.

Másodszor ami feltűnik Ábrahámnál, hogy nem azt kéri: Isten mentse ki az 50, 40, 30, 20 vagy 10 igazat, hanem inkább azt, hogy azért a pár igazért ne pusztítsa el az egész várost. Próbálja rávenni Istent, hogy azért a pár igazért meneküljön meg az egész város az ítélet elől.

Kezdték-e érteni, hogy az Ábrahám beállítottága egészen más, mint a miénk? Vajon nem lett volna sokkal egyszerűbb és érthetőbb azt kérnie, hogy Isten mentse ki azt a pár igazat? De Ábrahám nemcsak az igazak számára kér kíméletet, hanem az igazakért a gonoszok számára is. Ez a megdöbbentő, az elgondolkoztató ebben a történetben. Könnyű dolog ezt a világot, még ezt a várost is beosztani és megmondani, kik a jók és

kik a rosszak (mi magunk mindig a jó oldalra kerülünk persze). De úgy imádkozni e városért, közbenjárni Istennél e városért azzal a kéréssel, hogy tartsa meg a gonoszokat az igazak kedvéért – ezt ki teszi meg?

Azért a pár igazért – legyen a számuk tíz, mint a zsidó gyülekezet legkisebb kötelező létszáma –, azért a tízért van reménység, jövő, még a gonoszokkal együtt is.

Ez azt jelenti, hogy a gyülekezet feladata nem az, hogy kiáltunk: „Nagy szégyen itt minden!” – hanem hogy mi magunk is jót tegyünk, és hogy e városért kiáltunk. Kiált-suk: Uram, irgalmazz, mert van tíz igaz! – mert igen hasznos az igaznak buzgóságos könyörgése. Ámen.

Fordította: Balogh Béla

(Elhangzott a kolozsvári Farkas utcai templomban 1998. aug. 2-án.)

Gavrucza Tibor

Vándorúton, hazafelé

Alapige: 4Mózes 22,18

Bibliaalvasás: 4Mózes 22,1–28

„Ha Bálák az ő házát arannyal és ezüsttel tele adná is nékem, nem hághatom át az Úrnak szavát.”

Ha meggondoljuk, hogy Bálák Moáb királya, és a háza, amiről szó van, nem holmi kis viskó, hanem királyi palota, érdeklődéssel kapjuk fel a fejünket és kérdezzük: mi az, ami ennyi kincset megérthet a királynak, és mi gátolja elfogadásában Bálámot? Egy olyan világban csodálkozunk rá erre, ahol annyian szeretnének bármi áron meggazdagodni. Olyan világban, ahol autók robbannak és a becsület foszlik az áhított gazdagság elérésének az útján.

A pusztában vándorló Izrael elérkezett Moáb mezőségére, de híruk megelőzte őket. Ismertek ők a térségben már több évtizede, járnak a végnélkülinek tűnő utat az Ígéret földje, a tejjel-mézzel folyó Kánaán felé. Ha megnézzük a térképet, az Ígéret földje egy ponton összeér Egyiptom földjével, ahonnan menekültek. Mózes egy futással ideért negyven évvel ezelőtt. A népnek pedig negyven évig tart ezen a területen a próbatétel, mert el kell hulljon a húsosfazekas szolganemzetség a pusztában, hogy felnőjön az a nép, amely harcban edzve megtanulta: Ha az Úr velünk, kicsoda ellenünk?

Mint ahogy a léckerítés mellett haladó emberen fény és árnyék váltogatja egymást, olyan forgandó a nép sorsa a pusztában. Éhség, szomjúság, kígyók, a csalódás keserű vize egymást követik, de van gyógyulás, életet adó víz, biztosan vezető Úr. Most a negyedik évtized vége felé a fényes napok járnak, siker sikert követ. Legyőzték az emoreusokat, a kananeusokat – mert az Úr velük volt. Ez a biztatás szól a honfoglalók felé: ne félj, én veled vagyok! Joggal félnek, rettegnek az idegen népek, mert az Úr hadakozik és ő legyőzhetetlen.

Óhatatlanul a Fesztai-körkép jelenetei jutnak eszembe, amelyet a honfoglalás 1100 éves évfordulójára oly csodásan felújítottak. Füstölgő házak látszanak, majd az oltár, amelyen a végső kétségbeesés emberáldozatot mutatott be, aztán a maradék ellenálló szlávra aládüböngő lovasok látszanak, és végül a Kárpátok karéján feltartóztathatatlanul aláhömpölygő nép. Jöttünk mi is arra a földre, amelyet az Úr, a mi Istenünk adott nekünk.

Ebben az összefüggésben világossá válik, hogy hazát csak az veszíti, aki elvesztette az Úrba vetett bizodalmit és reménységét, függetlenül attól, hogy hol húzódnak a földrajzi határok.

Bálák, Moáb királya felismeri, hogy a választott nép sikerének titka maga az Úr. Azt is tudja, hogy „a lélek ellen földi por harcolhat, de mit ér el”? Nosza akkor a láthatatlan fegyverrel szemben láthatatlan fegyverrel kell harcolni. Az áldás ellen átokkal. Ezért küld Bálámhoz küldöttséget Észak-Föníciába, a látóhoz, a varázslóhoz Moáb véneiből, és megkéri, jöjjön el hozzá megátkozni a népet, mely fenyegeti országát. Bálám tudja azt, amit alapigénkből hallottunk – amit nem tud a király –, hogy Isten akarata ellenére semmit sem tehet. Ezért marasztalja éjszakára a küldöttséget, amíg megkérdi az Urat.

Talán egy kicsit meglep az, amit a 9. versben így hallunk: „Eljőve pedig az Úr Bálámhoz.” De hisz Bálám pogány – nem a választott nép tagja! Igaz, Ábrahám is pogány volt, míg meg nem szólította az Úr. Mi az, hogy eljött hozzá az Isten? Nem ő kellett volna hogy megkeresse az Urat?

Ne irigykedj, testvérem, csak várjad az Urat és hozzád is eljön. Csak légy egy kicsit áldott csendben, csak várjad őt, míg a többiek, a pénz öfelsége, háborúk hercege, félelem-tizedesek követői zsibbadt álmukat alusszák. Igenis eljön az Isten, mert mi nem mehetünk hozzá. „Várván vártam az Urat, és hozzám hajolt...” Mikor elhagytak, mikor a lelkem roskadozva vittem, csendesen és váratlanul átölelt az Isten” – vallja a költő.

Áldott életek bizonyosága: eljön hozzánk az Isten. „Ímé, az ajtó előtt állok és zörgetek.” Sokféleképpen tud zörgetni, napsütéssel vagy fájdalommal, de zörget más is, aranyat csörgetve, királyi ígérekkel vagy fenyegetéssel. Zörget az is, aki ezerarcú, és azt akarja, hogy Isten helyett neki engedelmessédj: a Sátán. A neve is sokféle – hívják királyi kegynek, Gestapónak Szekuritáténak vagy Dániel esetében Nabukodonozornak.

Mindergy, hogy hívják – lényege, hogy Isten helyét követeli, hogy Isten helyett neki engedelmessédj. A módszerek is változók – itt fényes királyi küldöttség, és ha nem járt sikerrel, Bálák nem adja fel: még fényesebb hercegi deputációt meneszt, még nagyobb ajándékot ígér. Ja, így könnyű, mondhatják a magukat mentetőket.

De vannak Bálámok, akik tudják, ha a király a palotáját arannyal és ezüsttel tölti is meg, nem hághatják át Isten akaratát.

Bálám semmit nem tesz Isten nélkül. Amikor a még fényesebb küldöttség is megérkezik, ismét megkérdi az Urat. Isten megengedi, hogy elmenjen a férfiakkal, de a népet, amely kijött Egyiptomból, ne átkozza meg, mert áldott, az Isten áldottja az.

Éppen ezért meglepő, amit a következőkben látunk. Bálám felnyergeli szamarát, két szolgája és a fényes küldöttség elindulnak. Ám a szamár igen különösen viselkedik az úton. Egyszer megmakacsolja magát és lecövekel, majd egy kiadós verés után egyszer csak letér az útról, úgy kell visszavonszolni ütleggel segítve. Majd se szó, se beszéd, lefekszik. Bálám harmadjára is bottal érvel, hogy jobb belátásra bírja, mire megszólal a szamár és megnyitotta az Úr a Bálám szemét, hogy lássa azt, amit a szamara látott, az Úrnak angyalát kivont karddal, aki bizony megölte volna a gyanútlan Bálámot, ha a szamara nem tér ki vagy nem áll meg.

Ennél a történetnél a legtöbben azon akadnak fenn, hogy emberi nyelven szól a szamár. Szólhat, mert Istennél semmi sem lehetetlen, de Isten általa megalázza a nagy tekintélyű prófétát, akit királyok instálnak. A látnok nem lát, a próféta ostobán cselekszik. Ugyanarról van szó, amit Ézsaiás próféta így mond: „Az ökör ismeri az ő gazdáját és a szamár az ő urának jászlát; Izrael nem ismeri, az én népem nem figyel rá” (Ézs 1,3). A szamárnak kell megszólalnia, hogy Isten dolgai a helyükre kerüljenek.

Azt kérdezhetjük: Miért haragudott meg Isten Bálámra? Avagy nem ő engedte meg, hogy elmenjen azokkal a férfiakkal, csak ne átkozza meg Izrael népét? Mi akkor a Bálám vétke? Avagy igazságtalanul cselekszik az Isten?

Bálám vétke a mi vétünk. Bálám nagyon jól tudja, hogy mi az Isten akarata, mert nem rejtette véka alá. Mi is tudjuk, mi Isten akarata, mert eljött Jézusban hozzánk és elmondta.

Bálám mégis így szól a másodjára érkezőknek: maradjatok itt éjszakára, és én megkérdem ismét az Urat.

Vajon mi nem ilyen gyermekei vagyunk Istennek? Tudjuk, mit akar, tudjuk, mikor nem cselekszünk helyesen, és mégis alkudozunk!

Bálám tudja, hogy egyetlen Úr az Isten, aki bikák vérében nem gyönyörködik, mégis ráhagyja Bálámra, hadd építse az oltárokat, egyiket a másik után, sőt maga is ott marad Midián földjén a király ajándékait élvezni. Kétkulacsosságának köszönheti, hogy végül ő is elesik a midianiták elleni harcban.

Sokszor azzal áztatjuk magunkat, hogy ha beismerjük, hogy bűnösök vagyunk, már jó keresztyének vagyunk. Ha elmondjuk együtt „az angyalok és idvezült lelkek társaságában”, hogy „szegény bűnösök vagyunk” – akkor minden rendben van, aztán jöhet a másik társaság, a hétköznapi, a káromkodásos durva élet. Sokan mondják: csodálkozom, hogy olyan hányatott, olyan üzött, olyan semmi az életem, pedig templomba is eljárrok, meg imádkozom is. Olyan tudathasadásos a keresztyénségem.

Ha így érzünk, az jó jel; azt jelenti, már meglátogatott az Úr és bennem maradt a békességnek az emléke mint honvág. Azt jelenti, úton vagyok hazafelé, csak le ne táborozzak félúton, mert nem elég elindulni, az úton menni kell, nem elég csak menni, de mást is hívni kell – ez az út nem magánügy, ez az út a honfoglalók útja. A vezér nem Mózes vagy Árpád, hanem az Úr Jézus Krisztus, aki vérszerződést kötött velünk egy teljes életre, ahol a halál csak szürke vámtisztviselő, ki elveszi tőlünk kis csempészárúinkat, ami miatt csak szégyenkezni ott, ahol mindenről gondoskodik a mi mennyei Atyánk.

Ezért nyugtalan a mi szívünk, míg felemás az életünk, ezért nyugtalan, míg benne békességre nem talál.

Ma meglátogatott az Úr, és azt akarja, hogy ahol ő van, mi is ott legyünk. Ámen.

Id. Kun Árpád

Sorsunk az Isten kezében

Alapige: 2Mózes 13,17–22

Bibliailvasás: 1Péter 4,12–19

Gondolatban száguldjunk vissza 3500 esztendő a megállíthatatlan idő folyásában. Álljunk meg a Földközi-tenger déli partján, az ókori Egyiptom határán. Az ország belsőjében Istenünk választott népe, a zsidó nép, szörnyű rabszolgasorsban sínylődik. Im már négyszázharminc esztendeje annak, hogy az a nép, amelyet Isten minden bűne ellenére szeretett, nemzedékről nemzedékre hordozta nyakában a fáraó igáját, és az Úr ezt elnézte oly sokáig. A zsidók mellett más idegen népek sarjai (4Móz 1,51b) is rabkenyérrel éltek. Isten atyai szíve megindult az ő szeretett népe immár elviselhetetlen sorsán, és segítségükre sietett. Angyal képében leszállott Isten arra a hegyre, ahol Mózes az ő apósának a juhait legeltette. Az égő, de el nem hamvadó csipkebokorból Isten felszólította Mózeszt: „Most azért eredj el, elküldelek téged a fáraóhoz, és hozd ki az én népemet onnan” (2Móz 3,10). Mózes előbb vonakodott a feladat elvégzésétől, de Isten biztatta: Én veled leszek! (2Móz 3,12)

A szabadulás órája végre elérkezett. Szukkót mezején szervezkedett a nép a kivonulásra. Hatszázezer fegyverforgató férfiú védelmezte a lakatlan pusztában az Ígéret földje felé vándorló néptömeget. Az asszonyok, leányok, gyámoltalan gyermekek száma elérte

az egymilliót. Jobb oldalról és bal oldalról bátor férfiak, fegyveresek óvták őket menet közben a támadt veszedelmektől. A sereg élén és végén szintén felfegyverzett harcosok védelmezték őket. Védelmetzni kellett a magukkal vitt háziállataikat is. Az ezüst- és aranytárgyakra is vigyázniok kellett. Ezeket a javakat az egyiptomiak ajándékozták, Isten közbenjárására, a felszabadultaknak. Ereklüként vitték magukkal József pátriárka holttestét is (1Móz 50,25). Bízta a József szavában, mikor azt mondotta: Eltartalak én titeket és gyermekeiteket (1Móz 50,21b). Ezt az intelmet Isten sugallta Józsefnek.

Szukkót táborhelyétől az Ígéret földjét három úton lehetett elérni. Az elsőn a Földközi-tenger partján menve 250 km a távolság. Szúr pusztáján menve kb. 50 km-rel rövidebb az útvonal. De Isten hosszabb útban jelölte meg a hazafelé igyekvők számára az irányt. Ezt Isten előre látta. A felbukkanó nehézségekkel való küzdelem egybeforrasztja a vándorlókat. Megtanulnak majd egymáson segíteni. Összeszoknak majd, akik a megkötöttségből immár szabadságra jutottak. Így megerősödve jutnak el a célba, ahol majd hálaáldozatot mutatnak be a szabadító Úrnak (2Móz 3,12).

A pusztai vándorlás 40 esztendeig tartott. Mikor elfogyott a régi szálláshelyükről hozott kenyér, akkor Isten „az angyalok kenyérével” (Zsolt 78,25), azaz az égből hulló mannával táplálta őket. Isten a kősziklából is vizet fakasztott népe számára, hogy a szomjúság ne gyötörje őket (2Móz 17,5–7). Megédesülnek a márai vizek (2Móz 15,23–25). Hústáplálékul a fűrjek egész seregét adta. Isten minden atyai gondviselése ellenére elégedetlenkedett a nép. Ekkor haragjában az Úr tüzes kígyók halálos marásával tizedelte meg őket (4Móz 21,8). Majd az elégedetlen Dátán és Abirám háza népét veszejtette el az Úr. Földrengés nyelte el (4Móz 16,30), vagy tűz lángja égette meg őket (4Móz 16,35). Kóré háza népe is ott lett semmivé.

Minden viszontagságon keresztül átvezette Isten az ő szeretett népét. A pusztában vagy angyal (2Móz 14,19), vagy éjjel tűzoszlop, nappal felhő járt előttük s vigyázott a hátuk mögött. A felhő, a köd, a füst, a tűz lángja Istent burkolta be az emberek szemei elől, mert Istent emberi szem meg nem láthatja soha. Betelt az 5Móz 31,8: Az Úr, ő az, aki előtted megy; ő lesz teveled; el nem hagy téged, sem el nem marad tőled.

Most vonjunk párhuzamot Isten választott népe között, „akit szeretett, mert szeretett” (5Móz 7,7), és a mi népünk között. Elmondható, hogy Isten a zsidóságot s a magyar népet sújtotta legjobban a világ minden nemzete között. Nem volt és nincs jobban megpróbáltatott nép a világon, mint e két nép. Az időszámításunk szerinti VII–X. századokban két-három hullámban keresték őseink Ázsia, az őshaza után az új hazát. A Kárpátok ölében és a Duna és Tisza síkságán telepedtek meg, új hazát alkotva, alapítva. A barangolások idején, 1000 előtt sok felesleges csatát vívtak őseink. Veszteségeik tetemesek voltak. Népünk száma már akkor megkevesbedett. Az Árpád-házi uralkodók alatt is vesztett a népünk. A muhi csata a tatárokkal (XIII. sz.), később Mohácsnál a törökökkel vívott vesztes háborúk után elhurcolták fogolyként a legjobbjaikat, a magyar ifjakkól janicsárokat neveltek s vér szerinti rokonaik ellen vezették őket újabb csatába. A győztes és mégis elvesztett 1848–49-es forradalom, a Habsburg-uralom, a két elvesztett háború után a trianoni igazságtalan békekötés, majd a kommunizmus igyekezett népünket megsemmisíteni mind az anyaországban, mind a határokon túl. Csoda, hogy népünk él és még megvan. Mindezek ellenére, a XIX. században élt Vörösmarty Mihály halhatatlan költeményében boldogan állapítja meg: És annyi balszerencse és oly sok viszály után, megfogyva bár, de törve nem, él nemzet e hazán... Egy ezredévi szenvedés kéri éltet vagy halált. Akkor is, ma is az életet választottuk és választjuk. Élni akarunk itt a Kárpát-medencében, a Duna és Tisza síkságán. A mi Urunk Istenünk alátékintett az égből (Ézs 63,15), s megmaradtunk, ha szétszóródtunk is a világ több mint negyven országába.

Elmélkedünk sorsunk felett. Ha Árpád vezér a mai hazától nyugatra telepedik le, akkor nem szorítana öldöklő karjával a szláv, a latin és a germán népfaj, hogy megfullaszon bennünket. Az ApCsel 17,26-ból megtudhatjuk, hogy Isten a mi népünk felett is határozott még a világ kezdete előtt. Kijelölte azt a földrajzi helyet, ahol születünk kell. Meghatározta a történelem sodrában azt a történelmi időt, mikor élni fogunk, és meghatározta szűkebb lakóhelyünk határait is. Mindez Istennek, a mi mennyei Atyánknak felölünk való döntése. Amiképpen hordozta Isten karján a választott népét, akképpen hordozta eleinket is, minket is a múltban és a jelenben egyaránt. Az Úr, ő az, aki vezetett.

Miért, miért e szomorú sors mind a zsidók, mind a mi népünk életében? A választ e gyötrő kérdésre az Úr adja meg az alapige 17. versében: Netalán mást gondol a nép, ha súlyos harcokat lát és visszatér az őshazába, Ázsiába, mint a zsidó nép, amely a pusztai vándorlása keserű útjából visszatérne Egyiptomba.

Az alapige 13–17. versében figyeljünk e rövid mondatra: Monda Isten. Az Úr szava magában hordozza mind az ő gondolatait, elhatározásait a világmindenség felől. Az ő szavában a gondolat és a cselekedet egyszerre benne van. Mikor parancsolt a világ teremtésének a hajnalán: Legyen! – akkor a semmiségből élet támadott. Mondása, szava, Igéje mind igaz és mind ámen (4Móz 23,19). Az ő szava, Igéje természetfeletti hatalom. Titokzatos (Zsolt 33,9), mert ő szólt és meglett; parancsolt és előállott. Magyar nyelvűnkől eltérően, más nyelvek az ige köznevet, mely beszéd s szólás egyszerre, cselekvést kifejező szóként használják. Magyar anyanyelvünk az Igével magát az Isten lényét fejezi ki. A Jn 1,1 bizonyítja: Kezdetben vala az Ige, és az Ige vala az Istennél, és Isten vala az Ige. Istenben nincs változás, még a változásnak az árnyéka sem (Zsid 1,12).

Az örökkévaló, élő Isten nemcsak földi létünk fenntartásáról gondoskodik, hanem örök életünk felől is. E világon lehetünk nyomorúságban, szegénységben, betegségben, elhagyatottságban, fogságban, de ezek nem választhatnak el minket az Úr szerelmétől. Alázatos készséggel kell meghajolnunk az Úr Isten minket nevelő akarata előtt, aki így szól hozzánk életünk nehéz és sorsdöntő óráiban: Csak a közelben vagyok-e Isten? És nem vagyok-e Isten a messzeségben is?!

A múlt elmúlt, történelemmé lett. A jelen máris múlt. A jövődő előttünk van. Féltünk a jövődőtől? A Róm 8,35 biztat: „Kicsoda szakaszt el minket a Krisztus szerelmétől? nyomorúság, vagy szorongattatás, vagy üldözés, vagy éhség, vagy meztelenség, vagy veszedelem, vagy fegyver-é? Mert meg vagyok győződve, hogy sem halál, sem élet, sem angyalok, sem fejedelemségek, sem hatalmasságok, sem jelenvalók, sem következődők, sem magasság, sem mélység, sem semmi más teremtmény nem szakaszthat el minket az Isten szerelmétől, mely nagyon a mi Urunk Jézus Krisztusban” (Róm 8,38.39).

Az ószövetségi nép életében mindig jelen volt az Úr, hol angyal, hol tűzoszlop, hol felhő rejtekében. Isten leszállott hozzánk az első pünkösdkor a Szentlélek lángjában. A Szentlélek minket vigasztal minden nyomorúságunkban, és velünk marad minden időben, mind a világ végezetéig.

El kell fogadnunk minden feltétel nélkül az Úr vezetését az életünk naptári eseményeiben, a történelem alakításában, politikai fordulatokban, jósorsban, balsorsban, erőben, egészségben, betegségben, tudva azt, hogy Isten mindazt a rosszat, amit e siralomvölgyben reánk bocsát, javunkra fordítja. A Szentírásban 365-ször fordul elő a biztató kijelentés: Ne félj! Minden napra jut belőle egy vigasztalásként és bátorításként.

Előttünk az emberileg kilátástalan jövő. Hogyan menjünk a holnap felé? A Biblia „Ne félj!” biztatása mellé hallhassuk meg Berzsenyi Dániel halhatatlan költőnk Fohász-kodás c. költeményéből a bátorítást: „Addig letörlöm könnyeimet, s megyek a rendeltetésem pályafutásain, A jobb s nemesebb lelkeknek útján, merre erőm s inaim vihetnek.”

Majd egykor, mikor vagy hol, nem tudom... de vár a mennyben rám a hely, mert készen tartja Jézusom. Hiszem és vallom, hogy az én Uramnak, a Jézus Krisztusnak egyetlen engesztelő áldozata folytán számomra is megnyílik a menny kapuja, ahol az ő szolgálói szolgálnak neki (Jel 22,3). Ámen.

Visky János

A nyilvánvalóvá lett szeretet

Alapige: 1János 4,7–12

Bibliailvasás: Jakab 1,19–25

A felolvasott alapige Jézus legkedvesebb tanítványától, Jánostól származik. Ő az a tanítvány, aki legközelebb állt Jézus Krisztushoz. Érződik is minden írásából, hogy nagyon át tudta élni azt a feléje áradó szeretetet, amit Jézus Krisztus hozott ebbe a világba.

A négy evangélium sorában a Jánosé különleges helyet foglal el. Az ő nagyon rövid levelei is tele vannak a jézusi szeretetről szóló bizonyágtételekkel. A megszólításokból is érezhető, mennyi krisztusi gyöngédség van az ő szavaiban. „Szeretteim”, „fiacskáim” – szólongatja azokat, akikhez írja apostoli leveleit.

Erről a szeretetről mondja – és ez lenne mai üzenetünk első fontos pontja –, hogy ez a szeretet „Istentől van”. János annyira megkülönbözteti az isteni szeretetet az emberitől, hogy nem tud másképp beszélni az isteniről csak nagy-nagy elragadtatással. Egészen másként, mint az általunk ismert emberi szeretetről.

Egyik írásmagyarázó olyan megkülönböztetéssel él az isteni és az emberi szeretet szétválasztása vonalán, hogy azt mondja: az isteni szeretet egy nagy, kimeríthetetlen óceán, az isteni szeretettől függetlenített emberi szeretet pedig egy kis tócsa. Azért szorulunk rá gyakran az isteni szeretetre, mert a mi szeretetünk kicsiny tócsája nagyon hamar kiszárad.

Ebből a kimeríthetetlen szeretetóceánból akarunk mi ma újra meríteni. Azzal a nagyon őszinte vallomással állunk Isten elé: Uram, az én kicsinyke, emberi, sokszor érdekszeretetté vált szeretetem tócsája ismét kiszáradt. Bizony, mikor az enyémből akarok meríteni, gyakran az történik, hogy csak sarat vagyok képes fölhozni.

Hányszor bezennyezi a legjobb szándékú emberi kapcsolatunkat is az ilyen magunk kicsi tócsájából merített sár. Belekerül a magunk kicsi emberi szeretetébe, annak hétköznapi gyakorlatába a számítgatás, az önzés, a magunk érdeke, és emiatt visszataszítóvá válik még a jószándékúnak látszó emberi életgyakorlatunk is. Ezért kell nekünk nagyon mélyen a szívünkbe vésnünk a mai üzenetünknek első fontos tételét: „A szeretet Istentől van.”

Hiába akarunk mi innen a romlott emberi világból fölfelé irányulva bármit is kitermelni a szeretet vonalán. Mi erre sohasem leszünk képesek. Jószándékú szeretetünk útjában ott tornyosul az emberi érdek. Ott tornyosul az önzés, ott tornyosul kemény kőfalként a nagy énünk, ami visszaránt, amikor elindulnánk a másik ember felé, ami mindig azt mondja: először is, másodszor is, harmadszor is csak önmagadat szeresd. Ezért kell nagyon felülről hangzónak ismernünk ezt az üzenetet, hogy a szeretet Istentől van. Ezért van szükségünk egyáltalán Istenre. Nagyon komolyan kell vennünk azt a bibliai tanítást, amit már az Ószövetség is megfogalmazott: „szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes elmédből és minden erődből”, mert a szeretet maga Isten és az Isten szeretet. Csak felülről jöhet az a szeretet, ami maradandó és kimeríthetetlen.

A szeretet Istentől van. Ennek kapcsán mondja a hetedik és nyolcadik versekben az apostoli üzenet: „Mindaz, aki szeret, Istentől született és ismeri Istent.” Ennek egyenes ellentéte az, hogy aki nem szeret, nem Istentől született és nem ismeri Istent.

Miért nem elég tudni Istenről? Miért nem elég csak hallani Istenről? Miért nem elég csak futólag megismerkedni Istennel? Miért nem elég csak nagy ritkán beülni a templomba és hallani erről az isteni szeretetről? Miért kell megmártózni teljes lényünkkel ebben az isteni szeretetben? Mert aki nem ismeri Istent, az ő szeretetét, az ő működési elvét, a teljes önzetlenségig menő szeretetét, az önmaga fölládozása árán történő működését, az nem ismeri Istent. Istent ugyanis éppen az ő gyakorlott, kinyilvánított, kézzelfoghatóvá lett szeretetéből lehet megismerni.

Így érkezünk el a mai üzenetünk másik fontos pontjához, amit így fogalmaz alapigénk: „Azáltal lett nyilvánvalóvá Isten szeretete bennünk, hogy az ő egyszülött Fiát elküldte Isten a világba, hogy éljünk általa.” Tehát az a szeretet, amire úgy sóvárog a szeretet éhségében vergődő emberi szív, az nem csupán távol, valahol megfoghatatlanul létezik, hanem az a szeretet nyilvánvalóvá lett. Amióta Jézus Krisztusban Isten testté lett közöttünk, azóta nyilvánvalóvá lett. Amióta az ézsaiási prófécia beteljesedett, amiben valamikor évszázadokkal Jézus Krisztus testté létele előtt a próféta így kiáltott föl: vajha megszakasztanád, Uram, az eget és alászállanál közénk. Amióta ez megtörtént, azóta nyilvánvalóvá lett az isteni szeretet. Nem elrejtett immár!

A szeretetnek ugyanis az az egyik alaptulajdonsága, hogy meg akar mutatkozni, Olyan ez, mint amikor fölkel a nap reggel és szétárasztja a maga fényes sugarait – megmutatkozik. Elűzi az éjjeli sötétséget. Nyilvánvalóvá lesz a világosság. Bebújik a legelrejtettebb zugba is. Ha behúzod az ablakon a sötétítődöt, akkor is észleled, hogy felkelt a nap. Átszűrődik a fény még a sötétítőn is. Valahogy megérzi az egészséges bioritmusú szervezet, hogy új életszakasz kezdődik. Fel kell kelni. A világosság szölongat, hív. Nyilvánvalóvá lett az, hogy itt van az aktivitás ideje. Nem lehet tovább aludni. A szeretet is elindul egy felpördülő élettevékenységre. Ez történt, amikor megjelent, amikor Jézus Krisztusban nyilvánvalóvá lett az isteni szeretet.

Mint amikor tél múltával kítavasodik. Amikor megindul az élet. Amikor nyilvánvalóvá lesz az erőteljesebb tavaszi napsugár. Bomlani kezdenek a rügyek, sarjadni kezd a fű, amikor az élet a maga csodálatos aktivitását elkezdi. Amikor elkezdenek döngicsélni a méhek, amikor elkezdenek énekelni a dalos madarak. Akkor érzékelhető, hogy nyilvánvalóvá lett, megjelent az, ami mozgásba hozta az életet. Nos, ez történt Jézus Krisztus megjelenésével. Az Isten szeretete mint mennyei napfény, mint mennyei melegforrás betört a mi világunkba, és oda, ahova betört, viszi magával a mennyei életet, és ott megpepszdül minden.

Ez történik az egyéni életben, ez történik egy család életében, amikor betör ez az isteni, kézzelfogható szeretet. Ez történik egy közösség életében, egy nemzet életében, amikor nagy lelki ébredés hullámverése megy végig rajta azért, mert megjelent, mert nyilvánvalóvá lett Isten szeretete. Az az életenergia, ami talpra állít, ami cselekvésre készítet, ami kisegít téged önző önmagából. Ami új életszakaszt mutat neked, és amiben neked is be kell lépned, amiben neked is aktív részed kell hogy legyen.

Vajon betört-e már a te egyéni életedbe, a te családi körödbe ez a nyilvánvalóvá lett isteni szeretet? Vajon érzed-e ezt a pezsdítő életenergiát? Vajon a lelki kítavasodás, virágba borulás, a mennyei jó illatnak az áradása valóság-e már a te életedben? Ezt kérdezi alapigénk második fontos üzenete. Mert az megfellebbezhetetlen tény, hogy nyilvánvalóvá lett az Isten szeretete.

Azt mondja János, hogy nyilvánvalóvá lett „bennünk”. Nem csak úgy általában, kozmikus értelemben, a világban, hanem azt mondja, nagyon személyessé téve az akkori, első század végi keresztyének számára és egyben mindnyájunkhoz közel hozva, akik azóta is olvassuk az ő levelét, hogy nyilvánvalóvá lett az ő szeretete bennünk.

„Bennünk” – mondja János. Miért van nagy szükség arra, hogy bennünk is nyilvánvalóvá legyen? Nem elég azt tudnunk, hogy Jánosban, ebben a Jézus keblére hajló, Jézus szívét nagyon közelről érző emberben lett nyilvánvalóvá. Azt mondja: bennünk is nyilvánvalóvá kell hogy legyen, különben nincs esély arra, hogy a sokszor darabos, szúrós énünk halálba jusson. Nincs esélyünk arra, hogy kilépjünk önző önmagunk köréből. Nincs esélyünk arra, hogy igazi, méltányos emberi kapcsolatokat tudjunk teremteni, amelyek aztán hosszú távon mindkét fél számára meggazdagítóan működjenek is.

Tennyson angol költő fogalmaz így:

Szeretetek csodakezén megszólal az élet-hárfa.

Én-ed húrja zengve rezdül, láthatatlan már, dallá válva.

Igen, ez történik akkor, amikor nyilvánvalóvá válik valakiben az Isten szeretete, azaz Jézus Krisztus megtestesül egy ember életében. Szeretetének csodakezén megszólal az élet-hárfa. A krisztusi élet hárfája.

Hallgattál már hárfadalt? Ugye mennyire szívbe markoló? Ugye mennyire megnyugtató? Ugye érzed, hogy felemel, a hétköznapi szürkeségéből emel, közelít valami különös mennyei világhoz? Nem véletlen az, hogy az Ószövetségben van egy megkapó történet éppen a hárfával kapcsolatban. Saulról, Izrael első királyáról olvassuk, hogy gonosz lélek gyötörte – depressziós állapotban volt, mondhatnánk ma –, és akkor jött Dávid, az udvarba rendelt legény és elkezdte pengetni az ő hárfáját. Az lett ennek a következménye, hogy Saul lelke megkönnyebbült. Felszabadult a rettenetes depressziós, démoni nyomás alól. Erre van szüksége ennek a világnak. Ezért akarja, hogy a te kezében is, a te gyakorló szereteted kezén is megcsendüljön, megszólaljon a Krisztusi élet-hárfa. Szólaltasd meg a te gyarló szereteted által azt a mennyei dallamot, ami oly nagyon hiányzik ennek a világnak.

Tudsz te otthon, sokszor a harcok színterén, családi életben, ilyen mennyei dallam megszólaltatója lenni? Tudsz-e ilyen mennyei hárfazengést kieszközölni a te szűkebb vagy tágabb életkörödben? Mert ez óriási keresztyén feladat. Ezt szeretné látni Jézus mindazok életében, akikben már nyilvánvalóvá lett az Isten szeretete. Ezt csak addig teheted, amíg élsz! Abban a szűk néhány esztendőben, ami olyan hamar elrepül, mert többé nincs esélyed arra, hogy nyilvánvalóvá tedd a hozzád legközelebb állók irányában azt, hogy szeretted őket.

Egy angol püspök mondta a felesége halála után, akit nagyon szeretett: „Ó, ha csak még öt percig élhetnék vele, csak azért, hogy megmondhassam neki, mennyire szerettem, még akkor is, amikor nem látszott rajtam” (Carlyle). Igen, akkor döbben rá az ember, hogy bizony milyen hatalmas krisztusi feladatot kapott és milyen gyatrán teljesítette azt, ami abból állt, hogy nyilvánvalóvá tegye a Krisztus által nyilvánvalóvá lett isteni szeretetet.

Persze mondhatnánk: szeretek és szeretni is akarok, gyakoroltam is és meg is próbáltam, közeledtem én jégcsaptermészetű emberekhez tudatos szeretettel, próbáltam én haragos, mogorva, önmagába zárkózott társamat felmelengetni sok-sok szeretetemmel, de nem sikerült. Csalódnom kell, sokszor visszautasításban van részem. Meddig próbálkozom még? Bizony sokszor kapunk sebeket. Erre azt mondja az egyik nagy híru szerzetes, Bernát: „A hűséges harcos nem érzi a maga sebeit, ha szeretettel tekint fel azokra a sebekre, amelyeket az ő mennyei királya visel.”

Íme, ezért szükséges a testté lett szeretettel, Jézus Krisztussal nagyon szoros szeretetközösségben élni. Azért, hogy ne felejtsd el az ő sebeit, amit érted az ő áldozatos szeretetéből vállalt, melyeket bűneid ejtettek rajta. Ne feledd ezeket a sebeket, és akkor

semmisségnek fognak tűnni azok a sebek, amelyeket te kapsz sokszor értetlenkedő, önző szívű, kemény, mogorva emberektől. Akkor meg tudod duplázni azt a szeretetadagot, ami sokszor talán a maga egyszerűségében nem elegendő ahhoz, hogy a másik számára nyilvánvalóvá váljon végre, hogy mennyire szereted őt.

Ha pedig tudomásunkra jut alapigénknek ez a két fontos igazsága, hogy a szeretet Istentől van és ez az isteni szeretet Krisztusban nyilvánvalóvá lett, akkor ennek van egy nagyon komoly gyakorlati következménye. Az, amiről eddig is, érintőlegesen beszéltem már. Az, amit így fogalmaz meg alapigénk befejező verseiben az apostol: „Szeretteim, ha így szeretett minket Isten, nekünk is szeretnünk kell egymást.” Mert Istent soha senki nem látta. Ha szeretjük egymást, Isten bennünk van, az ő szeretete teljessé lesz bennünk, és így azok előtt, akik soha nem látták ugyan Istent, de mégis szeretnék az Isten jelenlétét érzékelni, azok előtt valósággá válik Isten jelenléte. Eppen a te gyakorló krisztusi szereteted révén.

Miért nem látja sok ember Istent a mai világban? Mert nagyon kevés ember életében lett kézzelfoghatóvá az Isten szeretete. Mert nagyon kevés ember tud azzal az önzetlen, számítgatás nélküli, krisztusi szeretettel szeretni, amivel ő szeretett minket.

Íme, ezért tőled, tőlünk is függ, tőlem is sok függ abban a tekintetben, hogy hány ember fogja még megtapasztalni a mindennapok küzdőterén Isten élő jelenlétét.

Szeretteim, ha így szeretett minket Isten, nekünk is szeretnünk kell egymást. Mert ha nem valóság ez az önzetlen krisztusi szeretet, akkor hiába mondom az ajkammal, hogy szeretem Istent. Erre nézve azt mondja János apostol ugyancsak az ő levelében, hogy aki azt mondja, hogy szereti Istent, de nem szereti az ő felebarátját, függetlenül attól, hogy kicsoda, az hazudik. Az nem igaz, hogy szereti Istent. Aki az ellenségét nem szereti, aki a folyton okvetetlenkedő, gonosz természetű embert nem szereti, aki ráadásul a társát sem tudja szeretni mindig és minden körülmények között, vagy az engedetlenkedő és makrancos gyermekét nem tudja mindig szeretni, az ne mondja, hogy szereti Istent, mert hazudik.

János mondja, a szeretet apostola, aki olyan gyöngéden tud fogalmazni, mégis ilyen keményen ki meri mondani az igazságot; hazug az az ember, aki nem szereti minden felebarátját. De nem úgy, ahogy ő képzelet, hanem ahogy az „Irgalmas samaritánus” történetében Jézus azt elénk tárja. Nem úgy, ahogy a pap és a lévita gondolta, hogy szeret mindenkit, de az útszéli, kifosztott, vérző, félholt emberhez nem hajlik le bizonyos elvi meggondolásból, hanem csakis úgy, ahogy a samaritánus tette. Aki irgalmasságából áldozni is képes a másik élete megmentése végett. Aki a saját barmára ültette, ő pedig vállalta mellette a gyaloglást. Aki nem nézte, hogy mennyi időt veszteget el azzal, hogy elviszi a vendégfogadó házig, miután bekötöztette, kimosta a sebeit. Mindez időt igényelt, de az idő, pénz, energia – nem számít. A szeretet nem számol. A szeretet áldozni tud időt, pénzt, energiát, anyagi javakat, eszközöket akár. A hamis keresztyénségből elege van a világnak, a képmutató szeretet nagyon visszataszító és kiábrándító. Az ilyen szeretetből nem kell senkinek, de kell abból, amelyik át tudja lépni a korlátokat, abból, amelyik meggyőzi a másikat Isten élő jelenlétéről, konkrét valóságáról – abból a szeretetből nagyon sok kell ennek a világnak, azt sóvárogva keresik az emberek, és rajtunk is múlik, hogy mennyit kapnak belőle. Ámen.

Advent nagyhetére

Bustya Dezső

Az úttól az otthonig

1. Egy ember...

Alapige: Lukács 19,1–2

Zákeus története igazi adventi történet. Egy úton kezdődik ez a történet, és egy boldog otthon felé vezet. A rideg és közömbös országúttól egy terített asztal, egy áldott családi közösség felé halad az Ige mondanivalója. A mai napon, a nagyhét első napján mi is ráállunk erre az útra. Az Ige által minket is egy boldog családi közösségbe, az úrasztala által teremtett hasonlíthatatlan közösségbe hívogat Isten. Ezen az úton Zákeus élete célhoz ért: megtaláltatott és megtartatott. Azzal a hittel kezdjük el a nagyheti utat, hogy mi is megtaláltatunk és megtartatunk.

1. Jézus Krisztussal kezdődik ez a történet. Tulajdonképpen minden vele kezdődött és kezdődik el. Maga az élet, ez a hosszabb-rövidebb vándorút is. Bölcsönk felett ő áll; neki adatott minden hatalom; az ő hatalmában van földi és örökkévaló létünk egyaránt. Az evangélista meg nem nevezi, mégis tudjuk, róla beszél, amikor ezt mondja: „És bemenvén, általméne Jerikón.” Az új bibliafordítás még érthetőbben így mondja ezt a verset: „Ezután Jerikóba ért, és áthaladt rajta.” Érezzük, hogy valami folyamatos cselekvésről van szó. Jézus jön valahonnan, és útjába ejti, egy további cél felé haladva, Jerikó városát. Jézus Krisztus az örök vándor. Bement Kánába, Kapernaumba és Galilea más városaiba, áthaladt Názáreten, Jerikón és Jeruzsálemen. Sokáig nem maradt egy városban sem. Tanítványai olykor hozzá mentek a hírrel: Mindenki téged keres. Ő azonban azt felelte: Menjünk a közel való városokba, hogy ott is prédikáljak, mert azért jöttem (Mk 1,37–38). Tudta, hogy földi életében az idő rövidre volt szabva, és neki sok lakóhelyre el kellett mennie. – Feltámadása és megdicsőülése után is sok városba ment be, és sok emberi lakóhelyen ment által. Elment Rómába és Korinthusba, Athénba és Thesszalonikába, Párizsba és Genfbe... és általment néhányszor talán itt Marosvásárhelyen is. Boldogok voltak, akik észrevették, hogy itt jár, közöttünk van az Úr.

Neki sok népe van minden városban. A züllés útján egyre mélyebbre csúszó Korinthusban is, a császárkultuszt őrző Rómában is, még az ateista világban is, minde nélkül. Még Marosvásárhelyen is. Jön az övéi közé, bűnbánó bűnösök közé, nélküle élni nem tudók közé. Kérdés, hogy amikor itt van, az övéi felismerik-e, befogadják-e őt.

Amikor a vándor Jézus úton van valamely emberi lakóhely felé, az nagy, elhalaszt-hatatlan (és elszalaszthatatlan!) lehetőséget jelent. Mert talán többet nem keresi fel azt a helyet. Samáriának Sikár nevű városában, ahol a kútra menő asszonnyal beszélt, két napot maradt Jézus. Akik úgy „ütemezték be”, hogy a harmadik napon fogják meghallgatni a csodálatos rabbit, aki minden cselekedetét megmondja az embernek, azok elkés-tek. Már nem találták ott Jézust! Lekésték a nagy lehetőséget, és az többé vissza nem tért!

Jézus életének eseményeiből tudjuk, hogy földi életében ez volt az utolsó útja, amikor áthaladt Jerikón. Innen Jeruzsálembe vezet az útja, a királyi bevonulást követi majd az elfogatás és a keresztesítés. Nem tér vissza többé Jerikóba. Az utolsó alkalom Jerikó lakosai számára Jézust látni, hallani, őt befogadni...

És vajon nekünk? Ki mondhatná el teljes bizonyossággal közlünk, hogy lesz még adventje, lesz még karácsonyi ünnepe... vagy ez lesz az utolsó? Ki tudhatná azt közü-

lünk, hogy lesz-e még lehetősége a hívogatást hallani s a kegyelem asztalához járulni? Még ha fiatal és makkegészségesnek érzi is magát! Nem tudhatjuk, nem az utolsó alkalom-e, amikor itt halad át Jézus – egyesek, vagy sokak, vagy mindnyájunk számára...

Jézus itt halad át Marosvásárhelynek ezen a csendes, külvárosi részén... vajon kihez fog betérni? Kinek fogja közülni azt mondani: „...nékem a te házádnál kell maradnom?” Ki fogja észrevenni a nagy lehetőséget? Ki lesz közülni az a boldog ember, akihez betér szállásra, Jézus Krisztus, s vele az Isten békessége, a menny boldogsága?

2. „És ímé, vala ott egy ember...” Én nem tudom nektek azt megmondani, hogy akkor pontosan hány lakosa volt Jerikónak. Mindenesetre nagy város volt; úgy gondolom, Jeruzsálem, a főváros után Zsidóország második legnagyobb városa. Többbezen lakhatták. És a sok ezer ember közül egy emberről szól a történet. Egy ember a mi fogalmaink szerint nagyon keveset jelent, majdnem semmit. Gondoljuk csak el: ha egy mozi- vagy színházi előadásnál csak egy embernyi közönség lenne jelen, azért az egyért meg sem tartanak az előadást, inkább visszaadnák a jegy árát. Sok olyan „papot” is ismerhetünk, aki ha csak egy-két ember hallgatója van, nem tartja érdemesnek prédikálni se. Esetleg elmond vele egy imádságot. Azért az egyért nem érdemes...

Jézusnál éppen a fordítottját látjuk ennek. Az evangélium legmélyebb titkait Jézus nem a hallgatók sokaságának, hanem egy embernek jelentette ki. Egy ember – Nikodémus – hallja az evangélium „summáját”, foglatát: „Úgy szerette Isten e világot, hogy az ő egyszülött Fiait adta, hogy valaki hiszen öbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen” (Jn 3,16). És egyetlen valakinek, egy bűnös asszonynak jelenti ki Jézus az igazi istentisztelet lényegét: „Az Isten Lélek, és akik őt imádják, szükség, hogy lélekben és igazságban imádják” (Jn 4,24). Jézusnál a szolgálat az egy embernél kezdődik. Ő a jó Pásztor, aki nemcsak száz, de sok ezer vagy sok százezer között is látja, észreveszi, hogy hiányzik egy, nincs itt, pedig itt lenne a helye... A bethesdai öttornácú tó körül fekvő szerencsétlen betegek között is megkeresi éppen azt az egy embert, aki már 38 esztendő óta betegében – hogy éppen azt az egy embert gyógyítsa még és tegye ép, egészséges emberré...

Ne gondold hát azt: az én életem szempontjából egészen mindegy, hogy hétköznap vagy vasárnap van, advent jön meg karácsony, forog körbe az esztendő, de nem történik semmi, mit is számíthat egy ember sorsa: öröme vagy szomorúsága, szerencséje vagy szerencsétlensége... Én csak egy ember, egy névtelen valaki vagyok a nagy világmindenségben, bolyongó porszem – még egy ilyen nagy városban is, amilyenben lakunk, ki vet ügyet rám?!... Testvér, éppen neked szól az evangélium: Jézusnak egyért is érdemes bemenni Jerikóba vagy Jeruzsálembe, Rómába... avagy Marosvásárhelyre. Te magad is lehetsz az a boldog ember, akiért most Jézus áthalad közöttünk. Szíved mélyén arra is vársz, hogy te légy az a boldog ember, akit megszólít, s akihez betér. Hiszen azért vagy itt, ezen a helyen, ahol áthalad az Úr.

3. Erről az egy emberről, akinek akkor találkoznia kellett Jézussal, csak három dolog közöl az evangélium: a nevét, a foglalkozását és – ma így mondanánk – a pozícióját, a társadalomban elfoglalt helyét. A neve: Zákeus, foglalkozása: fővámszedő, társadalmi helye pedig a gazdagok osztályában volt. Így ismerték. Ha valaki említette Zákeust, mindjárt arra gondoltak: nos, igen, a gazdag fővámszedő... Rólam vagy rólad vajon mit tartanak az embertársaink? Mire gondolnak, ha a nevünket hallják? Hogy ismernek minket az emberek? Jézus a szeretetet hagyta ismertetőjelül tanítványai számára (Jn 13,34–35). Erről ismernek-e minket, ez a mi ismertetőjelünk?

A név nem sokat mond. Zákeus foglalkozása és gazdag volta összefüggött egymással. Azért volt gazdag, mert fővámszedő volt. Nem dúsgazdag nagybácsi öröksége tette gazdaggá, hanem a foglalkozása. Ha napszámos lett volna, akkor bizonyára azt jegyezte

volna fel róla az evangélium, hogy szegény volt... De vámszedő, sőt fővámszedő volta magyarázatul szolgált a gazdagságára. A vámszedő lenézett ember volt, hiszen idegenek hatalmi eszköze atyafiai kizsárolására – de utált ember is volt, mert a megszábotott vámnál többet szedett s ez szolgált a könnyű és gyors meggazdagodásra. Zákeust a gazdagságáért talán irigyelték – de a vámszedősége miatt egészen biztos gyűlölték. Lehet, hogy nem törődött vele. Vallotta, mint az egykori római császár, hogy „a pénznek nincs szaga”; mindegy, hogy honnan ered, csak sok legyen belőle a birtokomban... Mert a gazdagságnak ez a nagy kísértése. Idővel már nem kérdezzük: honnan is jön az a pénz, mi tapad hozzá, vérverejték, bűn, élet?... csak sok legyen belőle. Gyűlölnék mások? Mit számít! Irigylik, hogy nekem sikerült, nekik pedig „nem jött be” valami... Így kövéredik meg, kérgesedik meg a gazdag ember szíve... s erre a betegségre nincs emberi gyógyszer...

Csak mennyei gyógyszer van: Jézus Krisztus. Ha ő betér mihozzánk. Lehet, hogy utána újra csak gyűlölni fognak az emberek. De most már más okból: Jézusért.

Ezt a megvetést el lehet hordozni, vele. De talán irigyelni is fognak. Nem földi gazdagságért; a szív békességéért. Mert Jézussal ez költözik a szívünkbe. Ámen.

2. „...igyekezék Jézust látni...”

Alapige: Lukács 19,3–4

Tegnap arról hallottunk, hogy Jézus Krisztus, az örök vándor áthalad a világ városain és falvain, az emberi településeken. Neki mindenütt sok népe van; ezekhez jó. Látogatása lehet egyetlen, elszalaszthatatlan és pótolhatatlan, mert soha vissza nem térő alkalom. Az lesz benne meggazdagodott, boldog ember, aki ezt a páratlan nagy lehetőséget felismeri. Akihez ő betér.

Szólt az Ige arról is, hogy Jerikó városának sokezernyi lakója között Jézus egy emberrel is törődött. Útitervében benne volt a Zákeussal való találkozás. Olyan pásztor ő, akinek egyetlen juha is drága. Még az én életem, még a te életed is.

Zákeusról megtudtuk a nevéen kívül a foglalkozását és társadalmi állását is: fővámszedő volt és gazdag. Egyikért gyűlölték, másikért irigyelték. Ő pedig bizonyára önmagával nagyon elégedett volt. A gazdagság, az érvényesülés nagy kísértése, hogy elkérgesedik, megkövéredik a szív. Erre aztán nincs földi orvosság, csak mennyei. Csak Jézus teremthet új szívet bennünk.

1. Most valami egyebet is megtudunk az embert kereső Istenről és az Istent kereső emberről. Isten elküldte Fiát, hogy megkeresse és megtartsa, ami elveszett – de az embert is elindítja maga felé. Nem csak Jézus keresi Jerikó útjain Zákeust; a gazdag fővámszedőről is azt olvassuk: „És igyekezék Jézust látni, ki az.” Szerette volna látni, hogy ki az a Jézus, akiről bizonyára nem most hallott először. Hallott csodáiról, s hallott arról, hogy úgy tanít, mint akinek hatalma van, nem úgy, mint az írástudók. S ha a Mesterrel kapcsolatos hírek egy darabig hidegen hagyták is, egyszer csak meg kellett éreznie, hogy Jézus vonzásától nem tud szabadulni. Különösen amikor azt hallotta, hogy milyen szeretettel fogadja magához a vámszedőket és egyéb bűnösöket. Erre az emberre van nekem szükségem, gondolta. Ő tudná megoldani az engem kízó kérdéseket. Ő tudna engem igazán szabadabbá és boldoggá tenni. Ő megadhatja azt, amit nem adhat meg pénz, vagyon, gazdagság.

Abból, hogy Zákeus igyekezett Jézust látni, bátran következtethetünk arra, hogy valami változás történt benne, amit eleinte maga sem vett észre. Nyugtalanná lett, valami felébredt a belsejében, egy belső hang, amire lehetetlen volt nem figyelnie. Nem lehet sokáig elhallgattatni a lelkiismeret szavát. Ez a hang talán ilyesmiket mondott neki: Nos, Zákeus, gazdag vagy – de boldog is vagy? Van pénzed, jószágod – hát nyugalmad, bé-

kesség van-e? A Mammon szolgálatában kővé keményedett és hidegült szív mintha megmozdult volna benne. Lehetne másképpen is élni. Íme, a názáreti Jézusról úgy hírlík, még otthon sincs, ahová fejét lehajthatná – mégis sereglik hozzá az embertömeg. Őt pedig mindenki elkerüli. Nem lehet elszigetelődött élni. Zákeus – talán régóta nem tett ilyent – gondolkodni kezdett önmaga felől. És el kellett végre indulnia valaki felé, aki már régebben elindult, hogy vele találkozzék.

Valahogy így kezdődött a mi életünk is, nemde, testvéreim? A biológiai élet a születéssel kezdődött, és még sokáig csak testi igényeink voltak. Fokozatosan kellett eljutnunk oda, hogy nem minden a kenyér, a pénz, az állás, a szórakozás. Így ébreszti fel bennünk Isten a vágyat az üdvösség után.

Zákeus vágya, hogy lássa Jézust, több volt a pusztá kíváncsiságnál. Nem úgy akarta Jézust látni, ahogy mi ma egy hírneves színészt, vagy operaénekest, vagy zongoristát akarunk mindenáron látni, hallani. Nem az élmény kedvéért csupán. Neki életfontosságú kérdése volt ez a látás.

Isten ugyan fel tudja használni még a kíváncsiságot is. Lehetnek köztünk is olyanok, akik valamikor úgy léptek be a templomba – ebbe a mienkbe vagy egy másikba –, hogy csak a kíváncsiság vezette őket. Nos, egyszer én is elmegyek, ha már annyit hallottam róla! Aztán – ideragadtak. Akit egyszer Jézus megszólított, annak lehetetlen elmaradni tőle. Időlegesen elszakadhat ugyan, de a lelke mélyén mindig visszavágyik hozzá!...

2. Zákeus kistermetű lévén, nem láthatta Jézust a sokaságtól. Úgy is mondhatnánk: vágya teljesítése objektív akadályba ütközött. Az a sok ember, aki mind látni akarta Jézust, eltakarta előle a Mestert. Úgy járt, mint Tolsztoj elbeszélésében a két zarándok egyike, aki hiába jutott el zarándoklása céljához, a Szentföldre, az egyes szenthelyek előtt oly nagy volt a tolongás, hogy közel sem férhetett hozzájuk.

A Jézus látása útján akadályokba ütköztünk mi is. Akadály lehet maga a szó, az olvasott és a hirdetett Ige. Mi magát az élő Jézust szeretnénk látni, úgy, ahogy őt a tanítványok láthatták 2000 esztendővel ezelőtt. De be kell érünk a Szentírás betűjével és a prédikáció emberi beszédével. A mi egyházunkban a prédikációban történik meg az „úrfelmutatás”. Hit kell ahhoz, hogy az igehirdetés emberi szavában – tükör által és homályosan, de mégis – meglássuk Jézus Krisztust.

De akadályok lehetnek maguk az emberek is. Sokszor megbotránkozunk a Jézushoz közel álló emberek életén, kétarcúságán... – és ezért nem jutunk oda Jézushoz, hogy őt magát láthassuk. Nem azért jutottak közülünk is oly sokan csak későre Jézushoz, mert a körülötte forgoló emberek, a hívők, az egyháziak sokasága mintegy kisajátította magának és mások elől eltakarta Jézust? Vajon mi magunk egyházi életünkkel és beszűkült kegyességünkkel nem takarjuk el őt mások elől? Az Ige figyelmeztet: árnyékkoddal valamiként el ne takard a Napot!

3. Zákeus tudta, hogy azért nem láthatja Jézust, mert kistermetű ember volt. A legnagyobb akadály tehát nem a Jézust körülvevő sokaság, nem valami, az emberen kívül álló dolog; Jézus látásának útján a legnagyobb akadály önmagunkban van. Nem a lábaink rövidegsége a legnagyobb tragédia, hanem a hitünk rövidegsége. Jellemző erre, hogy mikor Jézus a kishitűségről beszél, az ennek a szónak megfelelő fogalom pontosabban „rövidhitűséget” jelent. Ahogy az elvakult ember nem látja a fától az erdőt, úgy a lelki-leg rövidlátó ember önmaga korlátai miatt nem láthatja meg Jézust.

Azonban Zákeus legyőzi az akadályokat. Olyan nagy volt benne a vágy a Jézus látása és az üdvösség után, hogy ez a vágy leleményessé tette. A hit mindenkor találékony. Emlékszünk a gutaütött történetére, akivel sehogy se lehetett Jézushoz férkőzni a sokaság miatt. Négyen vitték a beteget, de talán más emberek is segítségükre siettek, amikor a ház fedelét kibontották, hogy úgy eresszék le köteleken a beteget a Jézus lábaihoz.

Zákeus is találékony. Először is: előrefutott. Egy gazdag s ennél fogva tekintélyes ember nem szokott szaladni. Méltóságán aluli dolog ez. Nagy dolognak kell lennie, amiért egy gazdag és előkelő ember futásnak ered.

Aztán meg: felmászik egy vadkörtefára. Ha futáskor nem is, most már egészen biztosan gúny és neveltség tárgya lett. Most már nem irigyelték és nem gyűlölték, hanem kinevették. Ez súlyosabb. Az irigységet és az ember gyűlöletét könnyebb elviselni, mint a kinevettetést. Zákeus elviselte. Egyedül az Úr volt a fontos számára; csak őreá tekintett.

Testvérek, aki Jézushoz jön, az semmi másra nem lehet tekintettel. A mi nagy bajunk az, hogy mindig számigálunk: mit fognak mondani az emberek? Tekintettel vagyunk emberekre, hivatásbeli, társadalmi kapcsolatokra és egyebekre. Ezért sokan meg is rekednek itt, nem jutnak el Jézusig. Nagyon nehéz az embernek a megkötözöttségektől, előítéletek láncától megszabadulni. Nagyon nehéz lemondani a méltóságról s Jézushoz szaladni, amikor ott megy el előttünk.

Jézusnak arra kellett elmennie. Zákeusnak szaladnia kellett, és fel kellett másznia a fára, hogy láthassa Jézust. Vannak ilyen ellentmondást nem tűrő „kel”-ek. Neked is találkoznod kell Jézussal. Élet és üdvösség kérdése ez. Az adventi öröm: hogy szívedben érezheted a vágyat utána. És az adventi cselekvés: az útra kelés. A magunkkal való megelégedéstől a bűnbánat gyakorlása felé. – Amint Zákeus számára eszköz volt az akadályok legyőzésében a futás és a fára mászás, úgy nekünk is vannak drága eszközeink, amelyek által eljuthatunk Jézus meglátására. Isten drága eszköze az Ige, a prédikáció, s ilyen a szent sákramentum: a kenyér és a bor az úrasztalán.

A hívő, kereső lélek ezekben megláthatja Jézus Krisztust, a minket is kereső, minket is megtartani akaró jó Pásztort. Látásánál többet is ad a hittel, vágyakozással kereső szívnek: betér hozzád, megáld. Ámen.

3. „...és örömmel fogadá őt”

Alapige: Lukács 19,5-6

Ezen a nagyhéten egy útnak a vándorai vagyunk, amely egy áldott otthon s abban egy megterített asztal felé vezet. Isten indított útnak bennünket. Amikor ő elindul az ember felé, az embert is elindítja önmaga felé. Úgy indít el bennünket, hogy lelkünk mélyén felébreszti az elégedetlenséget magunkkal szemben. A Sátán a becsvágyunkhoz szól: te nem az vagy, aki lehetnél – és így ejt hálójába. Isten a lelkiismeretben szólal meg: te nem az vagy, aki kellene hogy légy, akinek megalkottalak téged. Így ébreszti fel szívünkben a vágyat az üdvösség, a megtartás után. Mint Zákeusban Jézus látásának a vágyát.

Jézus látásának az útján akadályok támadnak. Zákeus esetében ez abban nyilvánul meg, hogy a sokaság eltakarta előle Jézust. A mi életünkben is felmerülhetnek hasonló akadályok, megütődünk, megbotránkozunk a Jézus körül forgolódo embereken, 'nem értjük az Igét, nem ismerjük fel a prédikációban kiabrázolt Jézust. De a hit találékony, leleményes. Zákeus, nem törődve az emberek gúnyolódásával, előreszalad, fára is felmászik, csak láthassa Jézust. Isten rendelt számunkra is áldott eszközöket hitünk erősítésére s a Jézussal való találkozásra: a prédikációt s az úrvacsora kenyerét és borát.

Mai Igénk a Jézus Krisztussal való találkozásról számol be négy lépésben:

1. Amikor Zákeussal egy vonalba jutott az úton haladó Jézus, feltekintett. A körülötte lévő nagy sokaság nem jelentett számára akadályt abban, hogy észrevegyen egyetlen embert. Jézus meglátta, hogy van ott egy lélek, akinek őreá van szüksége. Ezzel máris kapcsolat jött létre közte és Zákeus között. Tudta, hogy milyen harc van annak lelkében. Ezért nevéen szólítja, noha még soha nem találkoztak egymással. A Jézus von-

zásába került ember lelkében vágy támad az élet és a békeség után. Az ilyen ember soha nem kerüli ki a Megváltó figyelmét. Reátekint – és nevéen szólítja.

Milyen végtelen nagy öröm nekünk ezt hallani, testvéreim! A mi Istenünk nem néma bálvány. Ismer minket, nem kell bemutatkoznunk. Nevünkön szólít. A napokban olvastam egy kis könyvecskét a világvallásokról: buddhizmusról, hinduizmusról, mohamedanizmusról. Azt olvastam, hogy a hinduizmusban például 33 vezéristen uralma alatt összesen 330 millióra teszik az istenek számát. Egy-egy templomban rengeteg istenszobor található. Ezeket az isteneket etetik, fogukat is megmossák, este altatják, reggel meg harangszóval ébresztik; nagyobb időközönként díszes menetben leviszik a szent folyóhoz és megfürösztik őket. Íme, ott az embereknek kell gondozniuk és hordozniuk az isteneket, akik éppen semmit sem segíthetnek rajtuk. – Mennyire hasonlíthatatlan ehhez képest a Jézus Krisztus evangéliuma! Az egy igaz Isten maga indul el megkeresni a bűneiben elveszett embert. Megkeresi, nevéen szólítja, magához kapcsolja, élteni – az örök életre! Szövetségre lép velünk. S ennek a szövetségnek jegyeivel táplál és erősít.

2. Jézus megszólítása rendszerint egy parancs. „Kövess engem!” Vagy: „Vessétek a hálót a hajónak jobb oldala felől!...” A Zákéushoz szóló parancs ez: „Hamar szállj alá!” Mindig konkrét felszólítás a Jézus parancsa valaminek a cselekvésére. Nem hagy bennünket bizonytalanságban afelől, hogy mit kell cselekednünk. Nekünk sem szabad késlekednünk a parancs végrehajtásában. Ezért a sürgető szó: hamar, gyorsan! Ahol a lélek üdve forog kockán, nincs helye a halogatásnak. Ha testi életünket tűz vagy árvíz fenyegeti, egy pillanatot sem vesztegetünk el. Tudjuk: a késlekedés pótolhatatlan veszteséget, esetleg éppen halált jelent. Vajon nem több-e a lélek, mint a test? Ha valaki ilyen fontos ügyben habozik és vár, az felelőtlen.

Abban is komoly figyelmeztetés szól hozzánk, hogy Jézus Zákéustól azt kéri: „Szállj alá!” Aki Jézussal találkozni akar, annak bizony alá kell szállania. Zákéusnak nem csupán a fáról kellett a földre alászállania: többről van itt szó. Arról a magaslatról kellett leszállania, amelyen jól érezte magát. Szinte minden ember valamilyen csúcson gondolja magát. Lehet gazdagság, lehet gőg, saját értékünknek a tudata, talán túlzottan is – nos, mindenikünk alatt van valamilyen ló. És lóhátról nem lehet Jézussal beszélni. Alá kell szállanunk. Hogy is mondja Keresztelő János, az igazi adventi ember? „Neki növekednie kell, nekem pedig alábbszállanom!”

Ez az alászállás a bűnbánatot jelenti, testvéreim. Jézussal szemközt tudom meg, mit is érek valójában. Milyen nyomorult az életem. Amit eddig magamban értékesnek láttam, az bizony nem más, mint kár és szemét. Ide vezet az alászállás útja. Szembe kell néznem végre önmagammal.

3. Zákéus alászállása halaszthatatlan, sürgős. Annak ma kell, most kell megtörténnie. Most mondja Jézus: „ma nékem a te házadnál kell maradnom”. Minden szava hangsúlyos ennek a rövid mondatnak. A MA = a neked rendelt idő. Nem felelhetsz rá így: ma nem, majd holnap. Honnan tudod, hogy lesz-e holnap? Ma éjjel elkérhetik a te lelkedet. Ezért figyelmeztet máshol is az Ige: ma, ha az ő szavát halljátok, meg ne keményítsétek a ti szíveteket! Vigyázzatok, amíg tart a ma! Nemcsak Zákéushoz, de hozzátok is így szól az Úr: ma, ezen az estén, ezen a nagyhéten, most! Mert lehet, hogy többet nem adatik találkozás vele.

És nagy fontosságú egy másik rövid szó is, a KELL. Jézus szavaiban sokszor előfordul. Egyszer majd, ha Urunk engedi és élünk, külön kell beszélnünk azokról az igékről, amelyekben benne van a KELL. Itt most csak egyet idézek ezek közül. Amikor a 12 éves Jézust, aki elmaradt Máriától és Józseftől a jeruzsálemi templomban, megtalálják és anyja meg is feddi: Fiam, miért tetted ezt velünk? Ímé, atyád és én nagy bánattal kerestünk téged – nos, akkor Jézus így felel: „Mi dolog, hogy engem kerestetek? Avagy nem

tudjátok-e, hogy nékem azokban KELL foglalatosnak lennem, amelyek az én Atyámnak dolgai?” (Lk 2,49) Szükségszerűség! Jézusnak ott KELL megszállania a Zákeus házában – és neki ott KELL szállást vennie a te szívedben.

S figyeljünk végül erre az utolsó szóra: MARADNOM. A történet kezdetén arról olvastunk, hogy Jézus éppen csak áthaladt Jerikón. Egy távolabbi cél felé mentében útba ejtette Jerikót, de mindjárt tovább is ment, mint akinek sietős az útja. Valóban az is volt. Fel kellett mennie Jeruzsálembe, ahol várta a virágvasárnapi sokaság és várta a nagy-pénteki szenvedés. De bármennyire sietős is a Jézus útja, ha egy lélek megtartásáról van szó, arra mindig van ideje. Megszégyenít bennünket az Úr. Nekünk sajnos soha sincs elég időnk egymás számára. Házastársak elidegenedésének sokszor éppen az az oka, hogy nincs idejük kitárni a szívüket egymás előtt. Nincs időnk elmondani, hogy ami sértőt, bántót mondtunk, azt nem úgy gondoltuk. Nincs időnk megengesztelni egymást, nincs időnk elmondani, hogy milyen sokat jelent nekünk a társunk. És sok gyermek is azért lesz huligánbandák tagja, mert otthon soha senkinek nem volt ideje, idege és türelme vele foglalkozni, őt szeretni...

Jézus úgy jön be hozzánk, hogy nálunk is marad. A szívünkben, az otthonunkban. Még ha továbbmegy az úton, akkor is. Lelke által mindenütt jelen lehet, mindeneket betölthet.

4. Még csak az emberi cselekvés van hátra, Zákeus „sietve leszáll és örömmel fogadja őt”. A Jézussal való igazi találkozásban benne van ez a három dolog: a sietség, az öröm és a befogadás. Karácsony estéjén nagy sietséggel indultak el a betlehemi pásztorok is a nyájak mellől az angyal szavára, aki nagy örömet hirdetett nekik. S amikor megérkeztek, szívükbe fogadták a megtalált gyermeket. Ők a megígért megtartót találták meg – s benne megtalálta őket az Isten.

Ahol találkozik Isten az emberrel, ott mindenütt nagy öröm van. Akarod-e, hogy ez az örvendezés a tied lehessen? Jézus kereső tekintete megpihen rajtad is, míg az ő szavát hallgatod. És téged is neveden szólít, és hozzád is az az ő parancsa: hamar szállj alá! Te tudod, milyen képzelt magasságokból kell alászállanod; milyen bűnöket kell szívedből megbánnod. Ez alászállás, e bűnbánat nélkül nem térhet be hozzád. De ha igazi bűnbánattal nyitsz neki ajtót és szívet, megszenteli szívedet és otthonodat is. Benne fog lakozni, ott fog maradni veled, hogy örömed állandósult öröm lehessen. Ámen.

4. „Bűnös emberhez ment be...”

Alapige: Lukács 19,7

A jerikói úton haladó Jézus feltekintett az út menti fára, és meglátta Zákeust. Senki sem mutatta be neki őt, mégis a nevéen szólította. Megszólításában halasztást nem tűrő parancsot adott: hamar szállj alá! Halogatásnak nincs helye itt. Zákeusnak nemcsak a fáról kellett leszállania, hanem az emberi gőg magaslatáról is. Nekünk is vannak ilyen magaslataink, amelyekről alá kell szállanunk. Ez az alászállás az igazi bűnbánatban történik meg. Jézus azt is kijelentette Zákeusnak, hogy neki az ő házában kell megszállania. A fővámszedő erre sietve leszállt a fáról, és örömmel fogadta Jézust, aki betért hozzá.

1. Az események itt már áttevődnek az útról az otthonba. A mi adventi nagyheti utunknak is az a célja, hogy eljussunk az útról az otthonba, a megterített asztal mellé. Jézus Krisztus egyenesen azért jött, hogy úton járó, útban levő vándorok otthonot találjanak Isten oltalma alatt. És gondoskodott örök hajlékról is, ahová övéinek helyet készítene előrement – hogy földi zarándoklásunk végén oda érkezhessünk mi is.

Jézus bement Zákeussal a földi otthonba. Leült Zákeus asztalához. Drága kicserélődés kezdődik meg itt. Az ember a földi otthonot nyitja meg Jézus előtt, ő a mennyei ott-

hont nyitja meg a követői előtt. Mi a földi asztal szerény vendégségét tudjuk megosztani Jézussal vagy azzal az atyánkfiával, akit hozzánk küld – ő a mennyei asztal javaiban részesít bennünket. Mindenképpen áldott, földiekben és mennyiekben egyaránt, a vele való közösség.

A sokaság kívül maradt az ajtón. Most történetünknek ezek a névtelen szereplői lépnek előtérbe, „akik ezt látták...” Ők voltak a tanúk ennél a legdrágább eseménynél, amikor egy emberből más ember lesz. Nagy kiváltság ilyen eseménynél még tanúnak lenni is, testvéreim! Ritka, kivételes alkalom, mikor ilyent láthatunk. Hogy egy ember egyszerre megváltozzék. Ilyent nem lehet mindennap látni. S ahol mégis ilyen igazán sorsdöntő eseményt láthatunk, ott biztosak lehetünk, hogy jelen van Jézus, Csak ő tehet ilyen csodát. Csak ő adhat erőt egy ember megváltozásához.

Bennünk nagyon megcsappant a csodálkozni tudás, testvéreim! Annyi emberi eseményről szerzünk információt naponta, hogy Isten tetteinek már nem tudunk kellő figyelmet szentelni. Újra kell tanulnunk Isten tetteinek az álméklodva és csodálva szemlélését. – Ismerek egy kis történetet arról, hogy egy megrögzött alkoholista egyszer csak abbahagyta az ivást. Nem nagyon hitték az ismerősei. Egyszer egyiküket hazavitte magával: Most mutatok neked valami érdekeset, mondta neki. Bevitte a belső szobába, aztán odaállította egy vadonatúj szekrény elé: Nézd. – Hát mi van ezen csodálnivaló? – kérdezte a barát. – Mi különös van egy szekrényen? – Az – felelte a meggyógyult ember –, hogy ez a szekrény – rumból van. Abból a rumból, amit már nem kellett meginnom!

Az ilyen eseménynek örülni kellene nagyon. Az angyalok is örvendenek az égben, ha egy bűnös ember megtér. Mint az az asszony, akinek tíz pénzéből egy elgurult, s nincs nyugta, míg mindenütt keresgélve azt meg nem találja. Akkor aztán olyan nagy az öröme, hogy nem fér el a szívében, meg kell azt osztania barátjával. Éppen úgy, mint a pásztor, amikor megtalálja az elveszett századik juhát... Ha ilyen öröm a földi, mulandó érték megtalálása is, mennyivel nagyobb dolog, ha egy elveszett lélek megtalálódik. Olyan öröm, ritka öröm ez, amelyben a menny és a föld öröme összetalálkozik.

2. De a történet névtelen szereplői, az egykori szemlélők, nem örvendeztek. Ellenkezőleg: zúgolódtak, méltatlankodtak. Ha már a názareti Jézus megszáll valahol útközben, miért nem egy erényes, „vallásos” embernek a házába megy? Ez a Zákeus egyáltalán nem méltó erre. S mivel ismert a mondás: embert barátjáról lehet megismerni – sokak szívében ott volt a gondolat: Megvan a véleményem erről a názareti prófétáról, ha még annyit sem tud, kicsoda az az ember, akinek házába bement, akinek asztalához leült.

Van egy hasonló történet Lukács evangéliumában. Ott egy „méltónak” számító ember, Simon farizeus hívja otthonába és asztalához Jézust. Ám ezen a vendégségen megjelenik egy hívatlan vendég is: egy asszony, akit bűnös nőként ismert a város. És oda mert menni ez az asszony Jézushoz, lábait könnyeivel öntözte és hajával száríttgatta, és megkenete a Mester lábait drága kenettel. A házigazda kezdi levonni magában a következtetést. Ez a Jézus, ha valóban próféta volna, tudná, ki ez az asszony, aki őt illeti, hogy bűnös... Nos, Jézus tudta, ki az az asszony. És azt is, hogy kicsoda Simon farizeus, az ő vendéglátója. És azt is, hogy kicsoda Zákeus. Éppen azért ment be hozzá szállásra, mert tudta!

Zákeust a sokaság méltatlannak tartotta arra, hogy a názareti prófétát asztalához ültesse. Mi is sokszor nagyon emberi módon ítélkezünk, amikor magunk akarjuk megszabni, ki méltó és ki méltatlan az úrvacsorában való részvételre. Azért mondom, hogy emberi módon ítélkezünk, mert igen sok esetben arra, akire mi azt mondjuk, hogy méltó, Isten ítéletmondása az, hogy méltatlan. És sokan, akik a mi ítéletünk szerint méltatlanok, Isten kegyelmes megítélése szerint méltónak nyilvánítanak. Nekünk saját magunkat nézve kell bizonyoságot szereznünk. Egy biztosan eligazító dolgot mondhatunk: minél

inkább érezzük a magunk méltatlanságát, annál bizonyosabbak lehetünk, hogy Isten kegyelmesen elfogad bennünket az ő asztalánál...

A sokaság zúgolódásának tárgya ez volt: „Bűnös emberhez ment be szállásra.” A szívükben ez lehetett: ha Jézus a Zákeusoké, a vámszedőké és a bűnösöké – akkor nekünk nem kell! Így zárkózott el Jézus elől ama samaritánus falu is, amelynek lakói megtudták, hogy Jeruzsálembé megy. Ha Jézus a gyűlölt zsidóké, s nem a mienk, a samaritánusoké, akkor kerüljön másfelé! Nem osztozunk rajta!

Ne gondoljuk, testvérek, hogy ez a szűkkeblűség már a múlté. Lelkipásztor atyámfia mondotta el, hogy falujában a cigányok között szépen meggyökerezett az evangélium. Hallották, hogy Jézus az övék is, a templom előttük is nyitva áll. Néhányan meg is bátorodtak, s bemelegkedtek a templomba. Ám ekkor az egyházközség egyik oszlopos embere felfortyant: Tiszteletes úr, ha ezek jönnek, akkor többet nem jövünk mi. Vagy ők, vagy mi! – Látjuk, a helyzet 20 évszázad alatt nem sokat változott. Még a keresztyén gyülekezetben sem!

Bűnös emberhez ment be Jézus! Mehetett volna máshoz, mint bűnöshöz? Ki mondhatta volna Jerikó városában: énhozzám jöjj be, én minden vétektől mentes és tiszta vagyok?! A bűnben legfennebb fokozati különbségek vannak; kinek több, kinek kevesebb bocsáttatik meg, de mindenki egyformán bűnbocsánatra szorul. Éppen ez az öröm az evangélium: hogy bűnös emberhez jön Jézus. Hozzám és hozzád. Mert maga mondja: Nem az egészségeseknek van szükségük orvosra, hanem a betegeknek. Nem az igazakat, hanem a bűnösöket hívogatni jöttem megtérésre. Jézus a bűnösök orvosa; örvendj, bűnbánó lélek, rajtad könyörölni jön, betegségből kigyógyítani jön az áldott orvos!

Abban igaza van az emberek vélekedésének, hogy Jézus valóban szállásra tért be Zákeushoz. Ő nem csak futó látogatásra, nem is csak vendégségre jön, hanem szállásra, lakásra. Csak így történhetik Zákeus lelkében, sőt a házában is, teljes rendeződés: bűnbánat, bűnbocsánat és jóvátétel. – De erről holnap.

Az advent a szálláskészítés időszaka. Olyanná kell tenni a szívet és az otthonot, hogy betérhessen oda Jézus. Amikor nevezetes, jó szívvel várt vendég fogadására készülünk, rendbe tesszük, kitakarítjuk a házat. A szavunk is más lesz, s az indulataink is. Jézus számára hogyan készítjük a szállást? Az a boldog adventi ember, aki lelkét felkészíti a Jézussal való találkozásra.

De Isten még többet bíz reánk: házunk népét is készítenünk kell a Jézus fogadására; úgy kell a szállást elkészítenünk, hogy Jézus nálunk maradhasson, mindnyájunk szívében, életében örök lakozást vehessen, ahogy egyik szép énekünk mondja:

Ne mint vendég, ki percre megjelen:
örök barátomként maradj velem! Ámen.

5. A jóvátétel

Alapige: Lukács 19,8

Megérkeztünk immár az úttól az otthonba. Jézus Krisztus vonzása eljutott az elveszett ember szívéhez, és felébresztette benne a vágyat az üdvösség után. Megszólalt a lelkiismeret szava, és elindította Zákeust Jézus felé. A Mester megállott az útszéli fánál, lehívta onnan a fővámszedőt, az pedig örömmel házába fogadta az Urat.

Hallottuk a tegnapi esti Ige üzenetéből, hogy a sokaság zúgolódott emiatt. Pedig örülni kellett volna egy elveszett, bűnös ember megtartásának. Nem örültek. Megbotránkoztak azon, hogy egy „méltatlan” bűnös emberhez ment be szállásra az Úr. Nekünk pedig éppen ez az evangélium: hogy Jézus a bűnösök megtartására küldetett. Mi mind-

annyian a bűnösök közösségét alkotjuk, egymásnak testvérei vagyunk. Nincs jogunk senkit „méltónak” avagy „méltatlannak” minősíteni. Egyek vagyunk az emberi nyomorúságban, s egy a vigasztalásunk is: az tudniillik, hogy aki bűnbánattal nyit ajtót és szívet az Úrnak, ahhoz betér és annál szállást vesz, ott marad az Úr.

1. Nagyon szeretnénk tudni: mi is történhetett a Zákeus házában? Vajon Jézus elsoolta-e Zákeus gonoszságait? Elmondotta-e, hogy ilyen élet után terád, barátom, csak a pokol tüze várhat? Azokból a beszédekből, melyeket Jézus másokkal folytatott, s amelyeket az evangélisták számunkra feljegyeztek, úgy látjuk, hogy Jézus nem tesz ilyent. Mi szoktunk ilyeneket mondani egymásnak. Jézus evangéliumot hirdet. Azt mondja el az elveszettségük tudatára ébredt, „alászállott” embereknek, hogy Isten szeret téged is. Számára értékes vagy, nem veszhetsz el. Nem veszhet bele az életed a földi javak kergetésébe, halmozásába, lásd: van ennél értékesebb is. Jézus nem teregeti ki múltunk szennyesét, hanem azt mutatja meg, hogy a jövőnk tiszta fehér lap; erre a mi életünk által is valami nagyszerűt, valami csodálatosat írhat Isten. Eddig vándoroltál, tévelyegtél, útonjáró voltál, most megérkeztél az otthonba, Isten sátorába, úgy haladj tovább, mint aki Isten őrizete, oltalma, szentsége alatt állasz.

Úgy érzem, testvérek, valami ilyesmi hangzott el Zákeus otthonában. De ezt nem hallhatta, ennek tanúja nem lehetett a névtelen tömeg, a zúgolódó sokaság. Ők megmaradtak az emberi látás csalárdságában. Szemükben Zákeus nagyobb bűnös volt, mint sokan mások. De Isten előtt a fővámszedő megigazult bűnössé lett. Akárcsak ama másik vámszedő, aki a templomban imádkozott. Zákeus befogadta a Megváltót, és ezzel részese lett annak az áldásnak, amelyet így mond az evangélium: „Valakik pedig befogadták őt, hatalmat ada azoknak, hogy Isten fiaivá legyenek...” (Jn 1,12) Ezt a drága, felülmúlhatatlan ajándékot nyerhetjük el mi is a Jézus Krisztus befogadásával.

Zákeus szívét csordultig töltötte az Úr iránti szeretet. Eddig csak önmagát szerette, s a pénz halmozásában lelte örömét. Most megízlelte a bűnbocsánatnyerés édességét. Nem fogható ehhez a világ minden gazdagsága! Mit számít most már az emberek, a sokaság ítélete? Mit számít, ha akár az egész világ is ellene van? Ha Isten velünk, kicsoda ellenünk? Jézus Krisztusban nagyobb gazdagságot, erőt és békességet nyertünk a világ minden kincsénél és öröménél. S amit Jézus Krisztus ajándékoz, azt tőlünk nem veheti el a világ sohasem.

2. Erre a nagy ajándéokra válaszul hangzik el Zákeus szava. Úgy hangzik, mint egy szent fogadalom, ünnepélyes eskü – és az is. Benne van a múlttal való leszámolás. A fővámszedő bizonyára már előzőleg is szabadulni vágyott a pénz hatalmától. Fokozatosan felismerte, hogy a Mammon gonosz úr, aki szolgálatában feltétlen engedelmességet kíván. De csak most lett igazán szabaddá, amikor Jézus úrrá lett élete felett. Így szólítja meg Jézust: „Uram!” Most már őt vallja élete urának. Eddig önmagát gondolta úrnak, pedig szánnivaló rabszolga volt. Most ő már Jézus tulajdona és érzi: jó dolog nem önmagunkéi lenni. Érezzük mi is, milyen sokat jelent, hogy Jézus Krisztus a mi Urunk, ő a mi Gazdánk. Övéire gondja van mind az életben, mind a halálban.

Zákeus fogadalma, jóvátétele két fontos dolgot tartalmaz. Az egyikre az ószövetségi törvény is kötelezte, a másik egészen önkéntes. Hogy az igaztalanul elvettért négyszer annyit kell fizetni, ez az ószövetségi törvény parancsa. Nátán próféta feddő beszédéből is ismerjük ezt a tényt. De a fogadalom másik része egészen önkéntes. Zákeus ezzel is kezdi: „Íme, minden vagyonomnak felét a szegényeknek adom.” Erre senkit sem kötelezhetett törvény; az csak a tized fizetését írta elő. A fővámszedő életének iránya megváltozott. Eddigi életében a jelszó az volt, hogy „venni” – mostantól kezdve a jelszava az, hogy „adni”. Boldog örömmel tapasztalta, hogy jobb adni, mint kapni vagy egyene-

sen elvenni a másét. A kőszívű pénzember a szegények jótévedőjévé vált. Ilyen változást senki más nem hozhat létre, egyedül csak Jézus.

A fővámszedő szívét eddig a pénz töltötte be, és akörül forgott egész élete. Igazán mondja Jézus, hogy ahol a ti kincsetek, ott lesz a ti szívetek is. Ezt magunk is tapasztaljuk, még a hívő emberek életében is. Vannak olyan keresztyének, akik megtérésük alkalmával sok mindent odaadnak, csak éppen a pénztárcájukat nem. Azt valahogy nem érinti ez a nagy változás. Pedig mit ér, ha egy fának a gyökereit átvágják, de a főgyökér megmarad? Zákeus éppen erre a gyökérre irányította a fejszét. Enélkül nem lehetett volna igazán új teremtménye.

3. A jóvátételi fogadalom másik része így hangzik: „...és ha valakitől valamit patvarkodással elvettem, négyannyit adok helyébe.” A patvarkodás nyelvünk régies szava, ma már inkább zsarolást mondunk helyette. – Ha a Jézussal való találkozást megelőzően valaki Zákeust zsarolással vagy csalással vádolta volna, bizonyára törvényre megy vele. Most azonban ő maga minősíti magát zsarolónak és csalónak. Gondoljunk Pál apostol vallomására: a bűnösök között első vagyok én. Aki a bűnbánatnak és bűnvallásnak erre a fokozatára eljutott, az a szíve után az otthonát is igyekszik megtisztítani. Krisztus Lelke mindent újjá tesz és mindent megszentel.

Milyen sok kitisztítani való van a mi életünkben is, testvéreim! Elsősorban nekünk is a lelkiismeretünket kell megtisztítanunk minden gonoszságtól. Amikor ez bennünk végbemegy, észrevesszük a mindennapi életben tapasztalható fonák dolgokat is. Mennyi hűtlenség és csalás történik a környezetünkben: az üzletben, a piacon, az irodában – vagy éppen az egyházban is! Mindenikünk szíve, élete, otthona, munkahelye megtisztulásra szorul. Csak így vehet szállást mindenütt Jézus Krisztus. Tudjuk, hogy ez a tisztogatás nagy elszántságot, nagy elhatározást követel. De annak, aki Jézus előtt ajtót nyit, el kell szakadnia mindattól, ami az Úrtól elválasztja. Itt is érvényes az igazgyöngy példázata: aki azt megtalálja, minden más kincstől megvállik, csak hogy a páratlan igazgyöngy az övé lehessen.

4. Mindez pedig azt jelenti a mi számunkra, hogy nekünk sem szabad megelégednünk bűneink számbavételével és azok megvallásával. A bűnbánat valódiságát a jóvátétel készsége igazolja. Sajnos vannak esetek, amikor már nincs helye a jóvátételnek. Talán azok, akiket egykor megbántottunk, megkárosítottunk, már nincsenek közöttünk. Ilyenkor mások felé kell irányulnia a jóvátételnek; Isten meg fogja mutatni, kivel tehetünk valami jót. De vannak lehetőségeink azok irányába is jóvátenni a bűnt, akikkel szemben elkövettük azt. Ezt sem szabad halogatni; gyorsan meg kell tennünk azt, amit még megtehetünk, különben nem lesz belőle semmi és elvész az üdvösség.

Zákeusból most lett igazán gazdag és irigyelt ember. Mert nincsen gazdagabb annál, mint akit nem tart többé fogva ennek a földnek mulandó gazdagsága. Az az igazán gazdag, aki adni tud. És irigyelte volna, most irigyelte volna őt igazán a sokaság, ha arra a gazdagságra tekintettek volna, amit Zákeus Jézusban kapott.

Az adventi úton egy elveszett ember hazatalált, megtalálta szíve tisztaságát, élete békeességét. Ezen az úton vezetget bennünket is a mi Urunk. Asztala elé készülve szívünkéből vessük ki azt, amit eddig értéknek tartottunk, hogy megteljen az igazi értékkel. S tanuljunk meg a jóvátétel útján mosolyt fakasztani ott, ahol könnyhullatást okoztunk. Ámen.

6. „Ma lett idvessége ennek a háznak!”

Alapige: Lukács 19,9–10

„Az úttól az otthonig” – ezt a címet adtuk az ideai adventi igehirdetés-sorozatunknak. Zákeus megmentésének története az úton kezdődik el, és egy megújult otthonban, egy

megterített asztal mellett éri el célját. Velünk is ezt cselekszi Isten kegyelme: Jézus Krisztus vonzása az útról az otthonban megterített kegyelem-asztala mellé hív bennünket.

Jerikó városában egyetlen embert keres Jézus. Azt, aki hallott felőle, s aki szerette volna őt látni. Az embert kereső Isten és az Istent kereső ember boldog találkozása úgy megy végbe, hogy az emberré lett Isten Fia megszólítja a vonzásában élő lelket, az pedig befogadja az Urat örömmel a maga hajlékába. Hallottunk arról is, hogy sokan duzzogva bíralták Jézust, amiért egy „bűnös embert” tüntetett ki látogatásával, hozzá tért be szálásra. Valóban, az életét nagyon elrontotta a mammon igézetében élve ez a Zákeus. De a fővámszedő története nem zárult be még. Senkinek sem lezárt az élete, amíg Jézus előtt ajtót és szívet nyithat.

Rövid idő múlva már új emberként áll előttünk Zákeus. A Jézussal való együttlét egész gondolkozását megváltoztatta, őt magát új teremtéssé tette. Most már ő is szégyenletes bűnök tartotta azt, amit addig a vele járó haszonnal igazolt. Nem állott meg a bűnbánatnál, hanem igyekezett jóvátenni azt. Immár nem rabja a vagyonnak, úrrá lett felette – és oda tudja azt szentelni jó célok szolgálatára. Mindezt a változást Jézus befogadása hozta létre benne. Jézus közelében senki sem maradhat az, aki nélküle volt. Kegyelme, szeretete minket is újjászül, új teremtéssé leszünk általa mi is.

1. Zákeus fogadalmára, amit tegnap este hallottunk, Jézus három isteni üzenettel felel. Ezen az estén úgy figyeljünk erre a három dologra, mint amit velünk közöl, nekünk mond az Úr.

Az első szava ez: „Ma lett üdvössége ennek a háznak!” Nem tudjuk, hány lélekből állott Zákeus családja. De azt igen, Jézusnak ebből a mondásából, hogy a családfő révén az egész háznak üdvössége lett. Tehát nem csak Zákeus szívében, hanem az egész háznépében döntő változás ment végbe. Előzőleg sötét, rideg, szomorú hajlék volt, most pedig megtelt fényvel és békességgel. Mert ahol minden a pénz, a vagyon körül forog, ott valami belső sivárság és üresség uralkodik. Lehet egy hajlék szépen berendezve, teltölthetjük azt földi javakkal, de ha Jézus nincs benne, mégis nyomorúságos és üres az. Ha egy ilyen hajlékban pusztá megszokásból el is hangzik időnként egy-egy asztali vagy esti imádság – abban nincs benne a szív és azon nincsen áldás.

Az ilyen helyen a gyermekek is másképpen nőnek fel. A szülőknek, ha belevetik magukat a pénzért, gazdagságért való szakadatlan küzdelembe, nincs többé idejük gyermekeikkel foglalkozni. Így azok szintén belekerülnek a földi javakért folytatott kegyetlen hajszába, és szüleik pontos tükörképévé válnak. Talán megérik ők is, ha a szülőknél valami döntő változás történik és az apa, vagy az anya, vagy mindkettő befogadja az Urat. De ha ők már benne vannak a pénz szédületében, nagyon nehezen tudják követni a szülőt az új életben. Milyen megalázó ilyenkor a szülőre nézve, amikor saját mulasztásaik, bűneik keserű gyümölcsét kell enniük!

Jézus kegyelme azonban kiárad az egész háznépére. Ahogy egynek a hitetlensége sokakat megfertőz, úgy egynek hitre jutása sokaknak gyógyulására szolgál. Így olvassuk a Cselekedetek könyvében, hogy Péter apostol igehirdetésére Kornéliusz egész háza népe hitt és megkeresztelkedett, miután mindnyájan vették a Szentlélek ajándékát. És a filippibeli börtönőr is így hallja Pál és Silás ajkáról az üdvösség útját: „Higgy az Úr Jézus Krisztusban, és idvezülsz mind te, mind a te háza népe” (ApCsel 16,21). A hívő édesapa vagy édesanya révén a kisgyermeknek is részük lesz az üdvösségben, akkor is, ha kiskorúságuk miatt még nem világos az életükben az Úr melletti személyes döntés. Ezért szükség, hogy a szülőket áthassa az Úr iránti szeretet. Mérheterlen áldások származnak ebből az egész család számára.

2. Jézusnak második szava ezt mondja Zákeusról: „...mivelhogy ő is Ábrahám fia.” Ábrahám fián akkor az ígélet gyermekeit, a választott néphez tartozókat értették. Ezzel a szavával Jézus egy nagyobb közösséghez is hozzákapcsolja az általa megtalált és újjászült embert. Előbb egy szív szabadul meg lenyűgöző bilincseitől, aztán egynek hite, bűnbánata, engedelmissége által üdvössége lesz az egész háznépnek, most pedig ez a háznép Isten nagy családjává tágul. Így szerkeszt egybe mindenedet a Krisztus lelke!

A megmentett Zákeus Ábrahám fiaihoz, mi pedig a keresztyén egyházhoz tartozunk; Zákeussal és Ábrahám más fiaival együtt pedig Isten megváltott gyermekeinek a közösségét alkotjuk. Ha ma szólna Krisztus Urunk felőlünk, talán ezt mondaná: hiszen ők is Isten gyermekei. Örvendező szívvel és szívbéli hálával fogadd ezt a minősítést: te is Isten gyermeke vagy!

Ennek a Krisztus által elnyert istenfiúságnak a biztosítéka: az úrasztala ajándéka. A megterített úrasztalához Isten gyermekei járulnak, kettős örömmel és hálaadással. Az egyik nagy öröm, mely betölti szívünket, azt tartalmazza, hogy Jézus minket is megkeresztet, megtalált s önmagával mindörökre összekapcsolt. A másik örömünk annak szól, hogy Jézus Krisztus egymással is összekapcsolt bennünket. Nemcsak kegyelmes Atyát találtunk őáltala Istenben, hanem szeretetéből testvéreket is ajándékozott nekünk. „Egy kenyérben, egy pohárban csak testvérek osztoznak, kik az ég dicsó Urában közös Atyát imádnak...” – így szoktuk énekelni az úrvacsorai éneket. Szívünket hálaadásra indítja, hogy Krisztus kegyelme által van szerető Atyánk az égben s lehetnek segítőkész, velünk együtt örvendező és együtt síró atyánkfiai, testvéreink itt a földi életben!

3. Harmadszor mond Jézus egy minden időkre érvényes kijelentést is: „Mert azért jött az embernek fia, hogy megkeresse és megtartsa, ami elveszett.” – Ezen a nagyhéten említettük már, hogy Jézus az evangélium legmélyebb s nekünk legdrágább igazságait nem a sokaságnak, még csak nem is a tanítványok kis csapatának, hanem egy-egy vele beszélgető embernek jelentette ki. Nikodémus az evangélium foglatatát, summáját hallja Jézus ajkáról. A samáriai asszony az igazi istentisztelet lényegét kapja Jézus megfogalmazásában, Zákeus egy hasonló mély igazságot hall, egy evangéliumi üzenetet, amelynek azóta is megszámlálhatatlanul sok ember örvendezett. Ebben az igében Jézus a maga küldetését mondja el egyetlen rövid mondatban.

Am ennek a rövid mondatnak minden szava gazdag üzenet a Krisztust befogadó ember számára. Öröm hallani ezt az egy rövid szót is, hogy „jött” az Embernek Fia. Mi nem tudtunk volna hozzá menni, ő jött el mihozzánk. Valaki egyszer képben rajzolta meg ezt az evangéliumi tényt. Plakátján egy óriási, úrhajót szállító hordozórakéta látható, s a kép sarkában alig észrevehetően egy piciny bölcső. S a kép felirata: Mi nem tudtunk volna hozzá menni – ő jött el mihozzánk. Milyen nagy kegyelem, milyen nagy a mennyből aláhajló szeretet!

És örvendünk annak is, hogy az embernek fia jött. Hogy emberi ábrázatban jött kö-zénk az Isten Fia. Másként nem tudtuk volna őt befogadni. Még egy angyal megjelenésekor is tele lesz félelemmel az ember szíve. Istent magát pedig meg nem láthatnánk – nem tudnánk elviselni, látása a halálunkat jelentené. De Isten csodálatos módot talált a hozzánk jövésre. Ember fiaként jött, hozzánk mindenben hasonló lévén, kivéve a bűnt.

És a legdrágább ajándék: hogy miért jött Jézus, miért jött miközénk az ember fiává lett Isten Fia. Azért, hogy megkeresse és megtartsa azt, ami elveszett. Nélküle minden ember elveszett lélek. És ő nem csak kereste, de a világ végezetéig keresi az elveszett lelkeket. Most, egy egész héten át, téged kerest. Életed útján megállt melletted, neveden szólított, parancsot adott az alászállásra, a magaddal való szembenézésre, a múlttal való leszámolásra. Meghallottad-e szavát? Ajtót, szívet nyitottál-e neki, befogadtad-e őt? – Ha e kérdésekre „igen” a válasz, akkor vedd örömmel holnap reggel a kegyelem szent asztaláról megtartatásodnak áldott jelét. Ámen.

Adventi prédikációk

Adorjáni László

Adventi küldetés

Alapige: Ézsaiás 40,1-2
Bibliaviasítás: Zsoltárok 137

Az advent első vasárnapjával elkezdődött az egyház életében az ünnepes fél eszten-dő, amelyben Isten sok drága alkalmat kínál, hogy az általa szerzett üdvösségnek része-seivé tegyen. Az advent szavunk latin eredetű, és eljövetelet jelent, ami viszont várako-zást feltételez. Ezért Isten népe számára az advent az Úr Jézus eljöveteleire való várako-zás ideje. A tétlen és felkészületlen várakozás nagy veszteséggel jár. Emlékezzünk a bolond szüzek történetére. Az advent számunkra nemcsak várakozást, de küldetést is jelent.

Az Ige, amelyen keresztül ma Isten szól hozzánk, egy ilyen küldő parancs. Ezt a pa-rancsot először a babiloni fogság idején a népével együtt szenvedő próféta vette át Is-tentől. Ő a fogság névtelen próféta, akinek próféciája a 40. fejezettel kezdődik. Az elhívásának történetét elmondja, de a nevét nem jegyzi fel, mert egy küldetésnél csak két igazán fontos dolog van: aki elküld, és az üzenet, amit tovább kell adni. Ő arra ren-deltetett, hogy Izrael életének egy nagyon nehéz történelmi szakaszában örömmel hirdessen, azt, amit Istentől vesz és továbbad. A küldő parancsban Isten pontosan meg-mondja, mit kell tennie a prófétának. Vegyük őket számba mint saját küldetésünk paranc-sait:

1. „Vigasztaljátok, vigasztaljátok népemet, így szól Istenetek!” Vigasztalásra szorult nem csak Izrael a fogság idején, mindnyájan vigasztalásra szoruló emberek vagyunk. Fel kell tennünk a kérdést: mi okozza életünk szomorúságát és félelmét? Hamar tudunk vá-laszolni. Az életünk nehéz küzdelem és belefáradunk. A legnagyobbak is, mint Illés, elcsüggednek a küzdelemben. Tele van az életünk kedvtünk ellenére való eseményekkel, és ezek csüggedtté, szomorúvá tesznek. De különösen rászorulunk a vigasztalásra, ha elveszítjük szeretteinket. A halál fullánkja megsebzti a szívünket, amikor a szeretet szá-lait tépi szét. Ezek a dolgok szomorúvá tesznek, de valójában csak felületi jelenségek. Az ember életének alapvető vigasztalansága az Istennel való kapcsolat elvesztéséből származik. Ezt látja Isten, és ezért küldi a vigasztalást. Ez a szomorú állapot olvasható ki ott Babilonban az Izrael életéből. A nagy elcsüggedést, amiről a 137. zsoltár beszél, nem kenyérgond, még csak nem is halálfélelem okozza, hanem az, hogy Jeruzsálem és a templom romokban hever. A nép, amelyet egykor Isten hatalmas kézzel hozott fel Egyiptomból, és amely ilyen csodálatos ígéretet kapott Istentől: „Boldog vagy, Izráel! Kicsoda olyan, mint te? Nép, akit az Úr véd, a te segítségednek pajzsa, és aki a te dicső-ségednek fegyvere! Hízelegnek majd néked a te ellenségeid, és te azoknak magaslatait taposod” (5Móz 33,29) – most csüggedten hever. Most a szolgaság földjén más népek uralkodnak felett. Hiába a próféták biztatása a kitartásra. Hiába az Isten jóságáról szóló bizonyágtétel. A népben úrrá lett az érzés: „Elhagyott az Isten, és rólam elfeledkezett” (Ézs 49,14). Az első bűneset óta kíséri az emberiséget ez a félelem és szorongás. A Titanic hajó elsüllyedésének szomorú történetében feljegyeztek egy figyelemre méltó eseményt. A süllyedő hajón érdekes módon a gyermekek őrizték meg legtovább a nyu-galmukat. Amikor azonban elválasztották őket a szüleiktől, hogy a szabadulást jelentő mentőcsónakba tegyék, a csónakban kitört köztük a pánik. Kérdezhetjük: miért? Azért, mert a gyermeknek a süllyedő hajón is nagyobb biztonságot jelentett a szülői kézfogás,

mint a mentőcsónak. Így van az ember életében: akkor van a legnagyobb bajban, amikor elveszíti kapcsolatát Istennel. De fel kell tenni a kérdést: mi az oka ennek a kapcsolatvesztésnek? Vajon Isten hagyott és feledkezett el rólunk, vagy mi hagytuk el őt? Jézus nem arról az Atyáról beszélt nekünk, aki elhagyja a fiait, hanem arról, akit a fiai hagytak el. Mégis Isten oldja fel ezt az állapotot, mert tőle indul népének vigasztalása. Ő a vigasztalás Istene, aki megvigasztal minden nyomorúságunkban, hogy mi is megvigasztaljunk másokat azzal a vigasztalással, amivel ő vigasztal minket. Ez a vigasztalás, amelyet nekünk hirdetnek és mi is hirdetünk, nem üres szó csupán, nem olcsó vigasz, hanem az embernek az a legfőbb vigasztalása, amiről a Heidelbergi Káté az első kérdésében beszél. Ez megváltoztatja az Istennel való kapcsolatunkat, segít a helyünkre kerülni.

Isten az ő népének küldi a vigasztalást, és ezzel a címmel tesz bizonyosságot az ő örök hűségéről. Azt adja tudtul általa, hogy ő velünk van és nem hagy el bennünket, és ez akkor is igaz, amikor az ember Isten nélkül képzelemagát. A vigasztalás első lépésében Isten biztosít, hogy bűneink és minden nyomorúságaink közepette, még a méltó büntetésben is együtt van az ő népével. „Hát elfeledkezhetik-e az anya gyermekéről, hogy ne könyörüljön méhe fián? És ha elfeledkeznének is ezek: én terölad el nem feledkezem” (Ézs 49,15). Ez hozhatja meg életünkben a nagy változást, hogy Isten bizonyossá tesz az ő jelenlétéről és arról, hogy az életünk az ő tulajdona. Ezért az ő védelme alatt állunk. Így mondhatjuk el a zsoldárossal együtt, ha te jelen vagy, még a halál árnyékának a völgyében sem félek. Istennek ezt a vigasztalását várjuk adventben, amely a karácsonyban fog kiteljesedni számunkra.

2. „Szóljatok Jeruzsálem szívéhez!” Isten megparancsolja, hogy időhatárok nélkül hirdessük a vigasztalás evangéliumát. A célpontot is meghatározza Isten, az pedig a mi szívünk. A szó elsődleges jelentése szerint a hússzívre gondolunk. Arra a csodálatos isteni alkotásra, amely a testi életünk központja és a testi életnek állandó fenntartója. Átvitt értelemben azonban a szív a lelki életünk központja, és Isten a lelkünkhez akar szólni. Személyiségünknek ezt a legnemesebb darabját akarja megérinteni, ami nem anyag. Itt van helye az örömmnek, fájdalomnak, szomorúságnak és félelemnek. Itt születnek a kívánságok, innen indulnak ki jó vagy rossz cselekedeteink. Innen öltönek testet a bűneink, amelyek elválasztanak és egyre elsodornak Istentől. Isten itt akarja elkezdni a kapcsolat visszaállítását, ahol az elszakadás kezdődött. Ezért kéri a szívünket, azt a szívet, amely „sok bűnös vággal van betelve, száz bűnnek nyomja régi terhe”. Ő, csak egyedül ő teremtheti meg bennünk azt a tiszta szívet, amelynek ígérete van, hogy Istent meg fogja látni.

3. Isten azt akarja, hogy az ő szavát hirdessük! Ezért az egyházban soha nem hallgathat el a prófétai szó, mert általa akarja Isten közvetíteni a bűneinkből felszabadító erőt. Az Isten szava nem emberi beszéd üres vigasztalása, hanem Isten életet jelentő kegyelmének a közlése. A prófétai beszéd azt hirdeti, vége van nyomorúságnak, bűnöd megbocsáttatott!

Izrael az Istentől reámért büntetését töltötte Babilonban. Az Úr keze kétszeresen sújtotta őt minden bűnéért. Ezt nem szabad elfelejteni, hogy minden bünt bűnhődés követ, mert Isten így vet gátat a bűn áradásának. A büntetés vége nem véletlenül jön el, nem is a történelem kerekének a fordulása hozza magával, hanem azért, hogy Isten kegyelmet gyakorol. Haragját megtarthatná örökké, de nem teszi. Már ott a szolgaság földjén kijelenti: Megbocsáttattak bűneid, szabad vagy. A mennyei világ erői már mozgásba lendültek szabadulásodért. Megkapod az újrakezdés lehetőségét. A bűnbocsánat nemcsak megszabadít, de fel is szabadít az új életre. Izrael életében beteljesedett a szabadulás. De mit hirdet Isten ma a mi számunkra a prófétai üzenet által?

Sokkal többet üzen, mint egykor Izraelnek. Számodra is jön a Szabadító, de most nem Círus által küldi azt, hanem az ő Fia által. Az emberi pórtestünket felvevő Isten Fia hozza feléd az életed egyetlen és fő vigasztalását: megbocsáttattak a te bűneid. Micsoda csodálatos felszabadulás ezt átélni. Gondoljatok a farizeusok által Jézus elé hurcolt aszszonyra. Mit érezhetett, amikor Jézus megkérdezte: asszony, hol vannak a te vádlóid? Én nem kárhoztalak: eredj el, és többé ne vétkezzél!

Ennek a szabadságnak azonban ára van. Nem a mi szenvedésünk bizonyult elégségesnek Isten előtt, hanem Krisztus fizette meg azt. „Mert azt, aki bűnt nem ismert, bűnné tette értünk, hogy mi Isten igazsága legyünk őbenne” (2Kor 5,21). Jézus, a te Főpapod jön feléd az advent útjain. Készülj őt fogadni, aki az ő testének áldozatával elhordozta Istennek a bűn ellen való örök haragját. Ő jön feléd, és kezében van a szabadság zászlója. Senki fel nem tartóztathatja őt. „Mikor elhagytak, / Mikor a lelkem roskadozva vittem, / Csöndesen és váratlanul / Átölelt az Isten. / Nem harsonával, hanem jött néma, igaz öleléssel...” Így élte át és írta ezt le Ady Endre Az Úr érkezése című versében.

Jézus közelít hozzád, és azt várja tőled, hogy a bűnbánatban tisztuló szívedet tárd ki előtte. Fogadd be őt a vigasztaló és szabadító Igéjével. Ámen.

Bustya Dezső

Isten országának az eljövetele

Alapige: Lukács 17,20–30
Bibliaolvasás: 2Péter 3,3–14

Ez a textus Isten országának az eljövételéről szól. Én azt nyilván nem tudhatom, érdekel-e, foglalkoztat-e ez a kérdés benneteket. Emberismeretem azt mondja, hogy a munkahelyen, barátok közt meg a családban inkább egyébről szoktak beszélni. Gyakoribb téma a megélhetés: mit tudunk megvenni a pénzünkből, s mi az, amire nem jut, amit már nem tudunk megengedni magunknak? Van-e fűtés, meleg víz a lakásban; mennyi van még a nyugdíjazásig? Általában a földi életünk kérdései körül forognak a gondolataink. Nem tudom, hogy egyáltalán szóba kerül-e valaha az, ami több a földi életünkénél, az Isten országa, az örök élet? – De most adventi időben vagyunk, s ez az időszak arra készítet, hogy Jézus egykori eljövételére gondoljunk hálával és lélekben felkészüljünk arra, hogy az ő megjelenését, visszajövetelét várjuk. Krisztus mennybemenetelétől, tudjuk, tovább tart az advent. Urunkat várjuk, nem mint megszületendő kisgyermeket, hanem mint a menny és föld Urát, aki a teljességet, az üdvöt, az örök élet kezdetét hozza jövetelével. Ezért hadd szöljön hát az ige üzenete Isten országának eljövételéről.

A Jézus korabeli farizeusok mindenesetre érdeklődtek e dolog felől. Lám, odamennek Jézushoz és megkérdezik tőle: „Mikor jó el az Isten országa?” Tudták, hogy a mulandón túl van egy örökkévaló világ is, az ideigvaló elmúlik, és el fog jönni az, ami soha el nem múlik. Nagyon jó az, ha ezzel mi is tisztában vagyunk, ha ez a kérdés foglalkoztat bennünket. Napjaink olykor drámai eseményei, tragikus történései néha eszünkbe juttatják, hogy „ez igazán Isten ítélete, de aztán igyekszünk gyorsan el is feledkezni róla. Most, hogy Isten ezen az istentiszteleten elénk adta ezt az ígét, elkerülhetetlenül beszél-nünk kell, elmélkednünk kell róla, nem térhetünk ki előle. Nos, mit mondott Jézus a farizeusok kérdésére, s mit üzen ebben éppen ma, épp minekünk?

Urunk három dologban ad világosságot a próbatétel idejét élő egyház számára: elmondja, hogy mikor jó el az Isten országa, hogyan fog eljönni és végül hogyan kell arra felkészülni, illetve fogadására készenlétben lenni.

I.

Tehát: mikor jö el az Isten országa? Az ember erre a kérdésre precíz, dátumszerű választ szeretne. Azt kívánná megtudni: mennyi időm van még a magam számára? Ha például azt válaszolná valaki: öt év múlva lesz a végítélet, úgy sok ember ilyenformán vélekednék, tehát van még négy bő évem, esetleg ennél is több néhány hónappal. Ennyit élhetek még magamnak, aztán föltétlenül meg kell térnem. Régen is voltak, akik így gondolkoztak. Leéltek néhány évtizedet, gátlástalanul kiélték a vágyaikat, szenvedélyeiket, aztán amikor bűneikből kivénültek, akkor kérték a megkeresztelésüket. A misszió története nem egy olyan esetről tud, amikor valaki azt kérte: kereszteljének meg, de most még ne. Majd a halálom közeledtével. Sokan így tennének ma is. Nem egy családlátogatáskor kaptam efféle választ, amikor templomba hívogattam: még nem vagyok rá elég öreg. Majd később. Egy-két esetben aztán nem került sor a templomra soha. Hamarabb eljött a váratlan vég, amely az illetőket előkészület nélkül találta.

Jézus felelete meggondolkoztató: „Az Isten országa nem szemmel láthatólag jö el... az Isten országa tibennetek van” (20–21. vers). Nos, ezt a választ így egyszerűsíthetem: Már – és még nem. Isten országát Jézus, mint Isten örökkévaló Fia, már elhozta emberi világunkba. Ebbe az országba való hívogatás volt az ő igehirdetésének a középpontja. Már Keresztelő János is hirdette: Térjete meg, mert elközelített az Istennek országa. Jézus az ebbe való bemenetelnek az útját is megmutatta: önmegtagadás, kereszthordozás, az ő nyomdokain járás. Akik ezt cselekszik, már e földi életben belépnek Isten örök birodalmába. Bennünk az örök élet már földi létünkben elkezdődik, a meghalás után pedig kiteljesedik. Ez az ország e földön még nem jutott teljességre. Már itt van – de még nem lett mindenki számára nyilvánvaló. Krisztus követői, a keresztyének, várják az Isten országa kiteljesedését, sőt munkálkodnak is érte. Az egyháztörténet folyamán gyakran kísértett a gondolat: kiszámítani az ítélet s az Isten országa eljövételének idejét. Sok hamis reménység, sok csalódás követte Jézus szavainak a félreértését.

Stendhal nagyon tanulságos novellát írt arról a hangulatról, ami egy kis falucska életét jellemezte, amikor a meghirdetett nap közeledett, ami egy prédikátor számítása szerint az ítélet kezdetét fogja jelenteni. Mindenki abbahagyta a munkát. Mindennap megtelt a templom, a bezsúfolódott emberek átszellemülten imádkoztak, énekeltek. Az ajtókat senki nem zárta, örökre nem volt szükség, mert senki nem mert lopni. A vagyonosabbak mindenüket szétszórtották, földönfutókká váltak. A haragosok kibékültek, kezét fogták, és így tovább... Aztán a várt ítélet nem következett be – a falu lakói hamarosan visszavédlettek azzá és olyanná, akik és amilyenek korábban voltak.

Sokan gondolják, hogy szerencsés helyzetben lennének, ha tudnák az időt, amire készen kell lenni. De ez lehetetlen. A végítélet, Isten országának kiteljesedése váratlanul jön, erre csak az várhat félelem nélkül, aki állandó készenlétben van, jó munkában áll. Arra a kérdésre, hogy mit tenne, ha biztosan tudná, holnap itt az ítélet napja, Luther Márton ezt felelte: ma még ültetnék egy almafát.

Ne a kalendáriumi időpontot tudakold, testvér, az elrejtetett. Inkább légy készen mindennap az Úr érkezésére!

II.

A második kérdés: hogyan jön el az Isten országa? A jehovisták az amerikai központ által beprogramált felelet szerint azt mondják, Jézus már itt van, több mint nyolc évtizede, pontosan 1914 óta. Csak éppen nem látjuk, még nem mutatta meg magát. Ezzel szemben Jézus válasza ez: „Mondják majd néktek: Imé, itt vagy imé amott van; ne menjetek el és ne kövessétek: Mert miként a felvillanó villámlás...” (23–24. vers) Tehát:

ne kövessétek a félrevezetőket. Krisztus eljövetele, megjelenése letagadhatatlan lesz. Minden szem meglátja őt, még akik egykor általszegezték is! Ez a lehető legvilágosabb beszéd.

Hogyan jelenik meg Urunk? Olyan észrevétlenül, ahogy Noé meg Lót napjaiban történt a váratlanul bekövetkezett ítélet. Az emberek „ettek, ittak, vettek, adtak, ültettek, építettek”. Mindez természetesen hozzátartozik a lüktető élethez. Nem is ez a baj. Hanem az, hogy csak ezzel törődtek. Csak a mulandó, földi életre gondoltak! Mint ma is nagyon sokan. Csak a szerzésre, a meggazdagodásra, a kényelmesebb életre van gond. Hogyan sokszorozzam meg a pénzemet? Holott látjuk, minél több van belőle, annál értéktelebb. Emlékezzetek csak a néhány évvel ezelőtti Caritas-nyerészkedésre. Be sokan lettek valósággal koldusokká, mert minden értéküket pénzzé tették, hogy vagyonuk megsokszoroztása reményében a hírhedt piramisjátékba fektessék. Elvakultan nem látták, ma sem látják sokan, milyen nagy igazság van az Írás szavában, hogy minden rossznak gyökere a pénz szerelme!

Úgy jó el az Úrnak napja, hallottuk Péter apostol szavaiból, mint a tolvaj éjjel. Ha tudná a gazda, mikor fog jönni a tolvaj, ébren töltené az éjszakát. Csakhogy a rablók nem szoktak ám bejelentkezni! Különben őriznék a mulandó vagyont – de őrizzük-e az igazi kincset, az örökkévalót? Krisztus várása, az Isten országára való fölkészülés megrostálja az embereket, és megválnak kicsoda igazán hívő és kicsoda az, akinek csak álhite van, mert csak erre a földi életre gondol. Hol leszünk mi, testvérek, az Úr megjelenése napján, melyik embercsoportban?

III.

Ez a lelkiismeretünket ébresztgető gondolat vezet át a harmadik kérdéshez: Hogyan készüljünk Isten országa eljövételére?

A régebbiek készültek. Ki-ki a maga módján. Gondoljunk a középkori szerzetesekre, akik naponként mondogatták: Memento mori, emlékezz a halálra. V. Károly császár úgy készült, hogy előre elkészíttette a koporsóját. Voltak olyanok is, akik nemcsak elkészítették halotti fekhelyüket, de olykor bele is feküdtek. Mindez azonban csak formai és csak a halálra való fölkészülés volt. Előbbre mutat az, amit egy német hadvezérről, Moltkéről olvastam, aki ha új szolgálati helyre érkezett, este máris becsomagolt. Kérdezték tőle, miért teszi? Ezt felelte: Császárom szolgálatában állok, minden pillanatban jöhet tőle sürgöny, amivel hív. Ezért állandóan készen kell állanom az utazásra.

Testvéreim, Isten országának az eljövetele még ennél is váratlanabban bekövetkezhet. Készen vagyunk-e rá? Erre a nagy találkozásra úgy kell készülni, mint a hű sáfárnak, aki ura tévollétét arra használja föl, hogy a kezére bízott talentumokat gyarapítsa. Kempis Tamás egykori Krisztus-követő így határozta meg az Úrra való várakozást: „Minden gondolatodnak és cselekedetednek olyannak kell lennie, mintha ebben a pillanatban meghálnál.” – Orvosok gyakran mondják a betegágynál a hozzátartozóknak: Készüljenek föl a legrosszabbra! Testvérek, mi nem a legrosszabbat várjuk, hanem a mi hűséges Urunkat, aki életét adta érettünk a kereszten. Méltó hát hűséges, szolgáló étellel várni őt életünk állandó adventjében. Ámen.

Az igazi advent

Alapige: Zakariás 9,9
Bibliailvasás: Zsoltárok 180

Háborúban járt katonák közül sokan leírták, hogy a szentestén karácsonyfát gyűjtöttek a lövészárokból, nem robbant a bomba, hallgattak az ágyúk, puszkagolyó helyett szivarral kínálgatták egymást a szemben álló katonák – másnap azután éppen úgy ment tovább az öldöklés, mintha sohasem lett volna karácsony a földön. Hány embernek a lelki képe ez! Minden karácsonyi lelkesedésünk és hangulatunk csak szalmaláng, mely a karácsonyfa gyertyáival együtt kilobban és csak egy év múlva világol fel újra a szívünkben. Mi ennek az oka? Azt hiszem, az, hogy nem jól készülünk a karácsonyra, nem használjuk fel eléggé az adventi várakozás idejét. Mit jelent hát az advent? „Ímé, jő néked a te királyod!” Szó szerint ezt jelenti az igazi advent. Aszerint, hogy e mondatban melyik szót hangsúlyozzuk, három különböző megvilágításban tárgyalhatjuk ezt az igét.

I.

Hangsúlyozzuk először e mondat állítmányát: Jön a te királyod. Ebben benne van az egész isteni kegyelem. Ímé, Isten nem azt várja, hogy mi menjünk feléje, hanem ő jön felénk. Két ember, aki haragszik egymásra, rendszerint azért nem tud kibékülni, mert egyik sem akarja elkezdni a békülést, egyik sem akarja megtenni az első lépést. Az ember és Isten is két ilyen nagy haragos, akik között még a paradicsomi első bűneset óta öröklődik nemzetségről nemzetségre a harag, és a kibékülést még az is nehezíti, hogy a makacs ember nemcsak nem akarja, de ha akarná, sem tudja kezdeni a közeledést. Ez a harag az ember szemszögéből tekintve: örök harag. A közeledés tehát csak Isten oldaláról indulhat el. – Ezért olyan drága és boldogító számunkra az adventi evangélium, amely ezt hirdeti: Jön néked a te királyod.

A legtöbb ember hite azért szenved hajótörést, mert önmaga akarja magát feltornászni az Isten közelébe. Az ember bizalma akkor szokott megrendülni Istenben, amikor minden erőfeszítése ellenére elrejtőzik Isten és nem mutatja meg neki magát. Nem akarunk tudni arról a nagy igazságról, hogy mi emberek sohasem kezdetjük el a közeledést Isten felé. Hiába a legnagyobb erőfeszítés, a legjobb akarat, a legvéresebb küzdelem, a legnagyobb tudomány: az ember egyetlen lépést sem tehet Isten felé. Ezért az adventi üzenet nem azt mondja, hogy menj oda Jézushoz, hanem: Jön Jézus hozzád! Luther Márton szerzetes korában valósággal beleőrült az eredménytelen Isten-keresésbe, míg egyszer a Szentírás tanulmányozása során rájött arra a felséges igazságra, hogy az Isten keresi őt. Sohasem az ember találja meg az Istent, hanem mindenkor Isten találja meg az embert. A Jézussal való találkozás nem azt jelenti, hogy megragadtam Jézust, hanem azt, hogy Jézus ragadott meg engem. Az advent tehát nem azt jelenti, hogy mi megyünk Jézus felé, hanem azt, hogy Jézus jön felénk. Ha nem akarjuk őt elkerülni, ha találkozni akarunk vele, engedjük, hogy megtaláljon bennünket, hogy elérkezzen hozzánk. Imádkozva, bibliánk fölé hajolva várjuk tehát, óhajtsuk, reméljük és higgyük, hogy jön felénk a mi Királyunk.

II.

Hangsúlyozzuk másodszor a mondat alanyát: a te Királyod jön néked!

Tehát nem a karácsony jön feléd, nem a karácsony múltó hangulata, nem ámuló gyermekarcok gyertyafényes örömmámora, nem az ünnepnapok békéje és csendessége,

nem is a kedvesen ajándékozó kis Jézus, hanem az Úr Jézus Krisztus, ahogy az Ige mondja: Király. – A legtöbb ember nagyon szépen megférne Jézussal, csak ne lépne fel azzal az igénnyel, hogy Úr és Király akar lenni az élete fölött. Szívesen hallgatnak az emberek arról a Jézusról, aki 2000 évvel ezelőtt olyan szépen tanított, hogy még ma is megcsodálhatja a legműveltebb ember is. Tudósok tanulmányokat írtak azokról a magasztos elvekről, melyek az emberi társadalom szociális újjászületését készíthetik elő. Nagy gondolkodók Jézusban találják meg az ideális ember mintaképét. Komoly vallásos lelkek is legtöbbször csak a csodatevő Jézust és a jó Pásztort keresik és látják Jézusban. Mindnyájan idegenkednek azonban attól, hogy elismerjék őt Uruknek és Királyuknak. – Mi, mai keresztyének sokszor elfilozofáltuk, agyonprédikáltuk, elszellemesítettük Jézust, és így akaratlanul is megfosztottuk őt királyi trónjától, azaz csak beszéltünk róla, de azt már nem engedjük, hogy királyi hatalommal uralkodjék fölöttünk. Nem a krisztusi tanok és eszmék, nem a Krisztus csodái, sőt még csak nem is az élete példája az, ami megváltja ezt a világot, hanem maga Jézus Krisztus, az ő személye. Isten országa ott valósul meg, ahol emberi lelkek alávetik magukat neki és elfogadják őt Uruknek.

Minden bajunk gyökere ott van tehát, hogy nem szívesen tűrünk magunk felett olyan valakit, aki parancsol nekünk, aki király módra uralkodik rajtunk, akinek szolgálni tartozunk. Képzelnék el azonban, hogy volna egy embercsoport, amelyik férfias komolysággal elismerné maga fölött Krisztus királyságát és mindenben engedelmes lenne neki: nem nőne-e ki ott a földből egy darab Isten-országa? Képzelnék el, hogy a parlamenti vagy a községi bizottsági üléseken az elnöki széket a láthatatlan Krisztus számára tartanák fenn és a határozatokhoz az ő szentesítését kérnék: nem volna-e az igazi keresztyénység? – Testvéreim, akkor ismertem meg igazán Krisztust, amikor elkezdtem engedelmeskedni neki. Krisztust csak az ismerheti igazán, aki mint Királyt látja őt maga fölött, és aki kész arra, hogy engedelmeskedjék neki. Ebben az adventi szent várakozásban várjad őt nem csak hittel és reménységgel, hanem alázatosan, szolgálatkészen, várjad a parancsolódat, az Uradat, mint alattvaló a Királyt, mert ímé, a te Királyod jön néked.

III

Végül hangsúlyozzuk azt, hogy kiért történik Krisztusnak ez a jövetele: Ímé, néked jön a te Királyod.

Mindnyájunkban megvan az a nagy önzetlenség, hogy Krisztus királyságát mindenáron másokra, nem pedig magunkra akarjuk vonatkoztatni. Csodálatos dolog, hogy az élet minden területén önzők vagyunk, csak a vallásos élet terén válunk hirtelen ilyen önzetlenekké. Figyeljük meg magunkat: ha egy csoportképet nézünk, melyen mi magunk is rajta vagyunk, nem az-e az első, hogy megkeressük rajta magunkat? És ha a Bibliát vesszük kezünkbe, sehogy sem akarunk önmagunkra ismerni. Amikor leírásokat olvasok benne különböző bűnökről, sehogy sem tudom magamra vonatkoztatni. Minden bűnre találok példát az ismerőseim között, sőt elismerem, hogy vannak olyan bűnösök is, akikre méltán haragudhatik az Isten, én azonban mindezekről távol állok. Így vagyunk a Krisztus királyságával is. Boldogan elismerjük Krisztusnak azt az igényét, hogy Király akar lenni a népek fölött. Szívből kívánjuk, hogy bár ő lenne Úr a polgármesteri hivatalban, a parlamentben, a szomszédunkban, azt azonban sehogy sem akarom elismerni, hogy nekem volna legnagyobb szükségem arra, hogy Jézus uralkodjék fölöttem. Azért nem ismeri nagyon sok ember személyes megtapasztalásból Krisztust, mert nem engedte maga fölött úrrá és királlyá válni.

Az adventi üzenet azt jelenti, hogy néked jön a te királyod. Jézus sohasem akart tömegeket a hatalma alá vetni, hanem mindig egyenként akarta meghódítani a szíveket. Krisztus ma sem az államok alkotmányát akarja megváltoztatni, nem a városok és orszá-

gok adminisztrációját akarja megreformálni, nem a szomszédom becsületét vagy családi békéjét akarja helyreállítani, nem a másik embernek jön az ő királya, hanem néked jön a te királyod és nekem jön az én királyom.

Ha azt akarod, hogy adventi várakozásod egyszer boldog találkozássá váljék, úgy várjad Jézust, mint a te Királyodat. Hidd el, hogy hatalmasabb ő a te bűneidnél is, Úr ő a te szenvedélyeid fölött is, ő irányítja a te sorsodat is, kezében tartja gyötrelmeidet, szomorúságodat, életedet is. – Hogyan történik ennek az elfogadása? Mindössze egy kis hangsúlyeltolódás által. A hangsúlyt önmagamról Jézusra viszem át, azaz elhatározom, hogy ezentúl számomra mindenben fontosabb Jézus, mint önmagam és a magam érdeke.

Az adventi üzenet újra felcsendül előttünk: Ímhol jö néked a te Királyod. Amikor először jött, nem volt hely számára a vendégfogadó háznál. Míg a földön járt, nem volt fejét hová lehajtania. Azóta is százszor és ezerszer hirdette már eljövételét, és százan és ezren zárják be előtte ajtóikat. Mit ér az, ha 1998-adszor csendül is fel az adventi üzenet, ha senki sem várja a Királyt. Isten különös kegyelme az, hogy még mindig nem unta meg, még mindig újra reánk bocsátja az adventi idő drága alkalmát. Vizsgáld meg magad, testvérem: van-e hely nálad Jézus számára? Hogy igazi lelki karácsonyod lehessen, immár töled függ – Isten mindent megtett érte: Ímé, jön néked a te Királyod. Ámen.

Nagy István

Várom az Urat

Alapige: Zsoltárok 130,5–8

Bibliaviasítás: Máté 3,1–12

1. „Várom az Urat” – vallotta a régi, vallja a mai és a mindenkori hívő. Minden ember – hacsak nem tompult el egészen – várakozásban él, várja azt, ami hiányzik: testi-lelki jót vagy éppen valaki embert, hogy segítsen rajta és közösségén. Az emberi világ egy hatalmas váróterem, ahol vonatokra várnak, némelyeknek beérkeznek, másoknak késnek, legtöbbnek nem is jönnek be, nincsenek forgalomban. De ez, hogy „várom az Urat”, Istent, lehetséges-e? Egy az Úr, a Mindenható, mindenkinek teremtője és fenntartója, aki kijelentette magát: „Én, az Úr vagyok a te Istened.” Jézus Krisztusban ő tette magát láthatóvá: bizonyágtételében, gyógyításaiban, bűnök megbocsátásában, halottak feltámadásában és a halál feletti győzelmében, hogy elhangozzék a boldog felismerés: „Én Uram és én Isteneim.” Az egész Ószövetség eljövételéről, tehát Jézus Krisztusban megjelenéséről szól, az Újszövetség pedig az eljöttéről. A kételkedő zsidóknak mondtotta Jézus: „Tudakozzátok az Írásokat... ezek azok, amelyek bizonyágot tesznek rólam” (Jn 5,39). Szép Halleluja-ének hirdeti: „Ő az Úr, csodák csodája, Ő az Úr, a menny királya! Térdre hullva hódolunk, Neked, ó, Krisztus Urunk.”

„Várom az Urat” – énekelték Jeruzsálemben a megérkezett zarándokok, mikor a templom lépcsőin haladtak felfelé. A 150 zsoltár közül 15-nek „grádicsok éneke” a neve. Luther Márton bűnbánati, más hívő bibliakutatók Pál apostol szerinti, újszövetségi lelkületű énekeknek nevezték, mert mély hittel és bizonyos reménységgel hangzanak. A Biblia utolsó előtti versében szól így Jézus: „Bizony hamar eljövök” – és válaszol a hit: „Bizony jövel Uram Jézus” (Jel 22,20). Ezért van advent, nemcsak az évenként ismétlődő, karácsony előtti időszakban, hanem életünknek minden napján.

2. De hogyan várjuk az Urat? Nem szavakkal, nem külső cselekedetekkel, hanem az Ige szerint: „várja az én lelkem”. Az anyagi testen és hozzá tartozó szellemen túl van lélek. „Lelkeből lelket öneki adál” (280. ének). Ez a belső ember, mely felfelé néz és vágyakozik. Énekeltük: „Ha lelkünk a föld zajából, ó, Uram, feléd repes, Ha felszállva a világból Nyugtót odafenn keres” (38. ének). Sokaknál ez nincs így, mert lelkük alszik,

talán már meghalt: – lelketlenek. Ám amikor imádkozunk, akkor ez tanúsítja, hogy lelkünk él, élni akar, kéri: „Jöjj be hozzám, te szolgádhoz, Szegény megtérő juhodhoz.”

Úgy várakozunk, hogy „bízum – bízunk – az ő ígéretében”. Tudunk még bízni valamilyen ígéletben? Biztatjuk magunkat, hogy rendezzük életünket. Aztán előbb-utóbb rájövünk, hogy hitegetés az úgynevezett önmegvalósítás. Bízunk emberekben, csodatevő erejükben, hatalmukban, holott minduntalan beigazolódnak: „Ne legyen bizodalmatok földi hatalmasokban, egy emberben se bízzatok, nincs segítség azokban” (235. ének). Egyedül csak az Úr ígérete méltó a teljes bizodalomra – mindenkor, utolsó leheletünkig. Amint az apostol mondotta: „Ilyen bizodalomunk Isten iránt Krisztus által van” (2Kor 3,4).

3. Nehéz ezt megtenni? Nehéz. Akárcsak a példának felhozott örök esetében. Azok ébren, állandó vigyázásban vannak. Annak idején Jeruzsálem kőfalain teljesítettek szolgálatot – Isten rendelkezésére. Ahogy olvassuk a prófétánál: „Kőfalaidra, Jeruzsálem, őrizőket állattam, egész nap és egész éjjel szüntelen nem hallgatnak... Ti, kik az Urat emlékeztetitek, ne nyugodjatok” (Ézs 62,6). Figyelték a várost, hogy ha valami baj támad, azonnal riasszák a lakosságot; figyeltek kifelé, mert mindegyre ellenség igyekezett a városra támadni, s védekezésre hívták, költötték fel a népet. – Ezt értelmezzük lelkiileg! Isten minden időben rendelt őrállókat népének, egyházának szolgálatára, akiknek feladata a szüntelen vigyázás: a világ, a test, a sátán támadásakor figyelmeztetni a lelkeket és példát mutatva harcot indítani annak elhárítására. Megesett és megesik, hogy az őrállók belefáradnak a vigyázásba és elaludznak, miattuk és általuk az ellenség prédáivá válnak. A jó példát kell követniük a lelkiismeretes őrállóknak. Bármennyire is nagy legyen a feszültség okozta elbágyadás, a szolgálat elhanyagolásának kísértése, nem engednek az ellenségnek, imádkozva küzdenek az Úrtól kapott feladat teljesítéséért. Hisznek és várják a reggelt, az éjszaka elmúlását, a hajnalhasadást – az életnek világosságát, mely bizonyosan eljön. Adventi énekünkben valljuk: „Üdvözítő Jézusunk, Te vagy a mi reggelünk” (91. ének). Istennek hűséges szolgálói: lelkipásztorok, gyülekezeti előljárók, hívő nők és férfiak – adventi munkások, mint volt Keresztelő János, tisztában kell hogy legyenek feladatukkal és felelőségükkel, saját magukért és a rájuk bízottakért.

4. Erre a várásra halljuk a felülről érkező biztatást: „Bízzál, Izrael, az Úrban.” Nem magányos várakozók vagyunk, mert íme, megszólít az Úr, hallatja velünk intézkedését: Izraelt, egyházát, minket felszólít, hogy bízunk benne, bízzuk magunkat egészen reá ismét és ismét, naponként teljes hittel, odaadással. Nem más, hanem Izrael, az egyház népe és tagja, akinek van füle a hallásra. Mert ő mindent meg tud és meg is akar cselekedni érte.

Ő az Úr, és „nála, csak nála van a kegyelem”. Ugyanis nem érdemeljük meg, hogy minket bűnösöket bevonjon kegyelmébe. De az Úr nem ezt mérlegeli, mikor intézkedik. Elhatározta, hogy nem nézi bűneinket, hanem Jézus Krisztusban megkegyelmez. Ő „minden kegyelemnek Istene”.

5. Mert „bőséges nála a szabadítás”. Kimeríthetetlen, minden ember számára bőségesen elég a kegyelméből kiáradó szabadítása. Amíg napjaink vannak a földön, megszabadít. „Sok baja van az igaznak, de valamennyiből kimenti az Úr” (Zsolt 34,20). A bajok mindnyájunkat megpróbálnak, nem kerülhetjük el azokat. Azonban nincsen olyan nagy baj, melynél ne lenne sokszorosán nagyobb az Úr szabadító kegyelme. Ismételten és minden oldalról támad a bűn. Harcolunk ellene, mégis elbukunk. „Ó, én nyomorult ember, kicsoda szabadít meg engem a halálnak testéből?” (Róm 7,24) Isten megvigasztal: „Hú és igaz, hogy megbocsássa – nagyon megunt és kárhóztató – bűneinket és megtisztítson minket minden hamisságtól” (1Jn 1,9). Bűneink elválasztanak Istentől, de hatalma és kegyelme lerontotta ezt a válaszfalat és Jézus vérével megtisztított, hogy az

övéi legyünk, nem ellenségei, törvényének megrontói, hanem gyermekei, így áldásainak részesei, az igazi jövendőnek örökösei.

„Meg is szabadítja ő Izraelt minden ő bűneiből.” Minden bűnből a büntelenségbe, örök uralmába. Jézus, ez a név Szabadítót jelent. Mikor Isten angyala közölte Józseffel a csodálatos születést, azt is mondotta: „Nevezd annak nevét Jézusnak, mert ő szabadítja meg az ő népét annak bűneiből” (Mt 1,21). A történelem megörökítette azoknak emlékét, akik valami nagy jót cselekedtek az emberiséggel. Minden nép ismeri múltjának hőseit, akik szabadságáért küzdöttek; némelyik életét adta érte. Azonban minden nagy, szabadító tettet felülmúl Jézus Krisztusnak a világ bűnei megbocsátásáért hozott áldozata, kereszthalála. Mert ebben szabadságot, örök életet szerzett a halálos rabságból. Isten szabadításában részesülünk a földön, és részesülünk itteni lakozásunk után. Velünk van és velünk lesz mindennap, amit csupán tudomásul vehetünk mi testben élők, hasonlóan a már eltemetett Lázár testvéréhez, Mártához: „Aki csak él és hisz énbennem, soha meg nem hal” (Jn 11,26). Ez a teljes szabadítás.

6. Mi várjuk, mindig várjuk az Urat. Azonban ezt teszi ő is: vár minket. Vár, hogy befogadjuk. Sokáig vár, mert időt ad arra, hogy őszinte legyen a várásunk. „Azért vár az Úr, hogy könyörüljön rajtunk” (Ézs 30,18), hogy beérjünk szabadítására. Még a megpróbáltatásokkal is ezt munkálja. Másutt, az Újszövetségben halljuk várakozásának jelentését: „Hosszan tűr értünk, nem akarván, hogy némelyek elveszenek, hanem hogy mindenki megtérésre jusson” (1Pt 3,9). Ez vonatkozik az egész világra, benne minden emberre.

Nemrég távozott el ebből a világból egyik testvérünk 52 éves korában, Hollandiában. Kevesen emlékeznek már reá a mostani gyülekezetben. Presbitériumunknak legfiatalabb tagja volt. Hittelt szolgált a beteg asszonyoknak, rendszeresen gondozta a rábízottakat. Az egyik rég hazatért béna, magányos beteg (könyvtáros volt), akit flüröszött, haját mosta, rendezte – mondotta: angyal ez a kicsi asszony. S aztán őt is leverte a vesebetegség 16 évvel ezelőtt. Akkor még nem tudták kezelni nálunk, hazaküldték. Úrvacsorát kért, sírva vette magához, de közölte, nem magáért, hanem az itt maradó férjéért sír, hogy nem állhat mellette. Közbenjárásunkra sikerült Budapestre vinni. Onnan Hollandiába, ahol gondozásba vették. Aztán veseátültetéssel igyekeztek segíteni rajta. Így telt el 16 esztendő, sokat szenvedett, gyakran valóban élet-halál között. Béketűréssel, élő reménységgel viselte terhét: várta az Urat, még ő erősítette a mellette levők lelkét. Néhanaponta imádkoztunk érte. Utolsó napjának reggelén kitisztult értelemmel közölte férjével: ma Jézushoz megyek – aki vár. Azért mondtam el ezt, mert számomra és az érte imádkozók számára példa marad a hitben élésre és az Úr várására.

Advent van. Énekelni fogjuk: „Te vagy napvilágom, Te vagy énekem, Téged várlak, Jézus, kínos éjeken. Oszlasd el a homályt, úzd el a bánatot. Ragyogjon fel rajtam szép fényes napod.” Várjuk, mert jön. Szentlelke szerint most is jön szabadításunkra, üdvözítésünkre. Ámen.

Sógor Sándor

Megjelenik az Úr dicsősége

Alapige: Ézsaiás 40,1–5
Bibliaalvasás: Róma 7,14–25

Az Istentől kapott lelki javak közül egyik legfontosabb a vigasztalás. A prófétai örökség tanítványi körét megszólítja az Úr: „Vigasztaljátok, vigasztaljátok népemet...” Nem általánosságban jelentkező vigasztalásról beszél. Rabságuk után gyökeres változás fog bekövetkezni. Isten elindul, és megérkezik népéhez, hogy pásztorként, személyes

gondoskodással vezesse haza őket. Dicsőségével újból népe között lesz az Isten. Nincs ennél hathatósabb vigasztalás! Ézsaiás próféciájában többször jelentkezik ez a gondolat. Isten beszéde csodákat teremt: „a hegyek, halmok ujjongva énekelnek... a mező minden fája tapsolnak. A tövis helyén ciprus nevededik, és bogáncs helyett mirtusz nevededik és lesz az Úrnak dicsőségül” (Ézs 55,12–13). Isten a maga jóságos gondoskodásával ügyel népére, vezeti őket: „Ímé, én magam keresem meg nyájamat, és kiszabadítom őket minden helyről, ahová szétszóródtak a felhőnek s borúnak napján... Az elveszettet megkeresem, s az elűzöttet visszahozom, s a megtöretettet kötözgetem, s a beteget erősítem... legeltetem őket” (Ez 34,11–16). Ez az adventi vigasztalás. Megjelenik az Úr dicsősége. A Szentírás gazdag világában sokszor találkozunk az elrejtőzködő Istennel. A hitben erősek sem tudták megfejteni Isten titkait, a legbuzgóbb kegyesek is csak lelkük mélyén hordozták azt a reménységet, hogy az Úr legyőzi az akadályokat, megszűnik a megaláztatás minden szenvedéssel együtt, és végül megjelenik Isten erővel és hatalommal.

I.

Kiket vigasztalnak Isten szolgálói? Isten népét. Isten sajátjának tekinti a választottakat, Izrael közössége nem árva nemzetség, nem elhagyott emberi csoport, hanem Isten családjának drága népe. Isten maga mondja: „népemmé fogadlak titeket” (2Móz 6,7), „ti pedig az én népemmé lesztek” (Jer 7,23), vagy azt, hogy „én népem vagy te” (Hós 2,22). Az Újszövetségben is több helyen említi az Ige Isten népét: „Isten gondoskodott, hogy a pogányok közül vegyen népet az ő nevének” (ApCsel 15,14). A Jelenések könyvében pedig ez áll: „Isten sáтора az emberekkel van, és velük lakozik, és azok az ő népei lesznek” (21,3). Jó nekünk arra gondolni, hogy nemcsak a régiek, mi is Isten népe vagyunk, minket is kitüntetett, az ő népe lehetünk, számíthatunk az ő vigasztalására, bűnbocsátó szeretetére. Isten népének gazdag öröksége van, a Mindenható vigyáz övéire s a kiválasztottak boldogok, mert az Úrnak gondja van az ő népére. Vagy máshol így bátorít: „szóljatok Jeruzsálem szívéhez”, azaz vigasztaljátok az anyaszentegyház belső, meghitt közösségét, kik mindenkor buzgó lélekkel munkálkodnak a lelki építés jó eredményeiért.

A bűnesetben elbukott ember számára nincs annál értékesebb kegyelmi ajándék, mint alapigénk ígérete: vigasztaljátok népemet, hirdessétek neki, hogy vége van nyomorúságának, bűne megbocsátott. Advent Ura nem földi javakat hoz, hanem a bűnből való szabadulást. Krisztus Urunk neve: Jézus, ami azt jelenti, hogy ő szabadítja meg az ő népét annak bűneiből (Mt 1,21). „Eljő Sionnak a Megváltó, örvendevén örvendezek az Úrban, örüljön lelkem az én Istenemben: mert az üdvnek ruháival öltöztetett fel engem, az igazság palástjával vett engem körül” (Ézs 61,10). Ezek az Igék arra figyelmeztetnek, hogy mai adventi ünneplésünkben fel kell ismernünk életünk olyan nyomorúságait, melyek a mai bűnök sokasága miatt jelentkeznek. Szent elégedetlenség kell hogy izgasson minket családi, egyházi, társadalmi közösségünkben. Ilyen kérdéseket kell feltennünk a magunk számára: belátom-e azt, hogy engem is csak Jézus megérkezése tud megváltoztatni? Felismerem-e Istentől való eltávolodásomat? Vádolom-e magam azért, mert a hit dolgaiban közömbös lettem? Bánkodom-e azért, ha nincs élő kapcsolatom Jézussal? Szomorkodom-e azért, ha nincs szeretet, békeesség a családomban? Tudok-e eleget munkálkodni azért, hogy egyházunk a hitbeli megújulás felé haladjon? Képes vagyok-e áldozatot vállalni betegek, gyászolók, szükségben és szegénységben levők testvéri támogatására? Ezekre a kérdésekre akkor válaszolunk igazán, ha adventi énekünkkel mondjuk: nagy örömmel fogadunk, jöjj, siess, te szent követ: mi hideg jászol helyett szívünkben adunk helyet (91,4).

II.

Keresztyén életünk és szolgálatunk nagy feladata: az útkészítés. „Készítetek az Úrnak utat, ösvényt egyengessetek a kietlenben a mi Istenünknek.” Egy szó kiált! Ezzel kezdődik a felhívás. Alapigénk befejező szava azt is megmondja, hogy ki szólt. Az Úr szája szólt. Első hallásra azt gondolnánk, hogy az Úr szolgálói szóltak, sokszor előfordul bibliai történetekben: az Úr felhasznál embereket szavának továbbítására. Ez a felhívás azért olyan sürgős, mert az Úr szája szólt. Isten akaratát igazolja, mert az útkészítést nem szabad halogatni. A kiáltó szónak a meghallása életbevágóan fontos. Figyelni kell reá. Alapigénk bibliai része szól az ember és a természet mulandóságáról, de Istenünk beszéde mindörökké megmarad (8. vers). Az Úr szája szólt a világteremtéskor, a Kijelentés-történet fontos eseményeiben és mindenkor, amikor csak üzenete volt az emberhez. Ha meghallottuk az Úr szavát, ezekkel a szavakkal válaszolhatunk: Uram, várlak téged! Vigasztalj meg! Könyörülj rajtam. A kiáltás gyors közbelépésre számít. Amikor tűz van a faluban vagy a városban, a kiáltás után sietnek azt eloltani. Ha valaki megsebesült és segítségért kiált, azonnal bekötözik a sebeit. A kiáltás felráz minket. Ha Isten szól, maradéktalanul fel kell hogy rázzon minket, hogy jobban figyeljünk Istenre.

Keresztyén életünk velejárója a templomi istentisztelet. Ez az Ige a templomból az élet küzdelmeibe, a pusztába vezet minket, ahol mostoha körülmények vannak. A Szentírás sokat foglalkozik a pusztai eseményekkel. Pusztában laktak a pátriárkák. Egyiptomból a pusztán át vándorolt a választott nép az Ígéret földje felé. Krisztus Urunk is sokszor volt a pusztában, elvonult a világ zajától böjtölni, imádkozni, és ott találkozott a kísértővel is. Az egyháztörténet bemutatja az anyaszentegyház sok szenvedését, és sejteni engedti azt, hogy a pusztai vándorlás folytatódni fog a keresztyén egyházban. Keresztyén életünk összekapcsolódik azokkal a bajokkal és küzdelmekkel, melyeket a természetben a pusztai, mostoha élet mutat. Jézus mondta a tanítványoknak: „ha valaki jöni akar énutánam, tagadja meg magát és vegye fel a keresztyét és kövessen engem” (Mt 16,24). Ha népünk történelmére nézünk, fel sem lehet sorolni mindazt a szenvedést, melyet hordoznia kellett a történelmi változások korszakaiban. Pusztai vándorlásaink során sok veszedelmet, bajt, csalódást, veszteséget, megaláztatást és nyomort láttunk. „Vigasztaljátok az én népemet.” Kötelességünk ezt szüntelenül ismételni a kétségbeesés legyőzésére. És gondolnunk kell arra is, ha Isten minket vigasztal, akkor nekünk kötelességünk, „hogymi is megvigasztalhatunk bármely nyomorúságba esteket” (2Kor 1,4).

III.

„Készítetek az Úrnak útját a pusztában” – azt is jelenti, hogy a nehéz helyzetben átformálódik az ember, a szenvedők fogékonyabbak lesznek a hit javainak befogadására és az Úrban való bizodalomra. A pusztában a szenvedőknek nagy szükségük van Isten oltalmára, támogatására. A próbatételek Isten felé vezérlik mind a hívő, mind a hitetlen embereket. Ha eljutottunk az Úrhoz, minden jóra fordul. Páratlan jelentősége van az útkészítők szolgálatának: „ösvényt egyengessetek a kietlenben a mi Istenünknek. Minden völgy felemelkedjék, minden hegy és halom alászálljon, és legyen az egyenetlen egyenessé és a bércek rónává” (40,3–4). Régen a rabszolgák feladata az volt, hogy a királyok előtt elkészítették az utat. A halmokat lerontották, a völgyeket feltöltötték. Így az egyenetlen egyenessé lett, átvonulhatott a király és serege. Lelki értelemben ezt mondhatjuk: nekünk kell a halmokat lerombolnunk és a völgyeket kitöltenünk. Ez nem más, mint bűneink megbánása, elhagyása és a hitbeli megújulás, mely egészen átformál minket. Annak idején Jób barátai is ezt tették: „elvégezzék, hogy bánkódjanak vele és vigasztalják őt” (Jób 2,11). Így változik meg életünk, az útkészítés nehéz szolgálata

megerősíti lelkünket, hogy vágyakozunk a Krisztussal való találkozásra, várjuk és fogadjuk be őt – advent Urát – családjunkba és egyházunkba. A pusztaságon áthaladva életünk Urához, Megváltójához érkezünk. Részesülünk az ő áldásában, és szegény életünkben megjelenik az Úr dicsősége. Ámen.

Az ajándék

Bennet Cerf említi az alábbi megindító történetet az autóbuszról, amely egy mellékúton zötyögött valahol a déli államokban.

Az ablak mellett keszeg öregember gubbasztott, ölében nagy csokor friss virág. A másik oldalon egy fiatal lány ült, s tekintete minduntalan a férfi bokkrétájára tévedt. Egy idő múlva az öreg leszálláshoz készülődött. Hirtelen ötlettől vezérelve a lány kezébe nyomta a csokrot.

– Látom, nagyon szereti a virágot, azt hiszem, a feleségem sem bánja, ha itt hagyom. Majd megmondom neki, hogy magának adtam.

A lány elfogadta a kedves ajándékot, s a buszról figyelte, amint az idős férfi leszáll, és elindul az út menti kis temető felé.

(Jack Canfield – Mark Victor Hansen: Erőleves a léleknek.)

Alkalmi prédikációk

Keresztelési beszéd

Balogh Béla

Boldog nép

Alapige: Zsoltárok 33,12

A keresztelés olyan egyházi szertartás, amely által felvételünk Isten keresztyén népe tagjai sorába. Ennek a szertartásnak az alapvetését az imént hallottuk: együtt olvastuk fel Krisztus Urunk keresztelési parancsát a Máté írása szerint való szent evangéliumból (28,18–20). Ez a szent cselekmény nálunk igen egyszerű: kevés vizet töltünk a megkeresztelendő gyermek fejére, azaz jelképes megmosatás megy végbe. Az emberi természethez tapadó bűnt úgy mossa el Jézus Krisztus vére, ahogyan vízzel szoktunk mosakodni. Így szűnik meg a válaszfal, amit a gonosz emel Isten és az ember közé.

Meg kell jegyeznünk, hogy a keresztelés kifejezés nem a „kereszt” szóhoz kötődik, hanem Krisztus nevéhez; „cristianus” azt jelenti: Krisztus-követő, ebből ered a magyar „keresztyén” kifejezés. A keresztség révén válunk „cristianusszá”, Krisztus-követővé, vagyis keresztyénné!

Első gyermeketek megkeresztelése alkalmával a Zsoltárok könyve 33. énekéből olvastunk egy igeverset. A zsoltárköltő boldognak mondja az Isten népéhez tartozókat: „Boldog nép az, amelynek Istene az Úr...”

Sajnos a mi magyar népünkről nem mondhatjuk el, hogy boldog nép. Boldog nép nem toptítja magát itallal, ahogyan nálunk mértéktelen módon teszik. Boldog nép nem veti meg a házasesetet – mi ellenben a válások tekintetében ugyancsak vezető helyen állunk. Boldog nép nem öngyilkos – mi ellenben ebben is sajnos az élen járunk! Boldog nép nem fél a jövődőtől, mi pedig még a megszületendő életekre is nemet mondunk! Helyesen mondta Március 15-i beszédében a Szent Mihály-templom kanonok papja, hogy a hazát, amelyet őseink szereztek és fegyverrel védelmezték, mi a szülőszobákban veszítjük el.

A Szentírás azonban nem ilyen vagy olyan nyelvű népről beszél, hanem hívő lelkű népről. Erről mondja azt, hogy boldog. Boldogság az, ha ismerjük Istent. Boldogság az, ha életünkben van mozgatóerő. Boldogság az, ha cél van előttünk. Boldogság az, ha tudjuk: életünknek Isten célt, értelmet, megnyugvást, oltalmat, beteljesedést és örökkévalóságot ajándékoz. Akarunk-e mi is ilyen boldog nép lenni? Kérjük Istentől a benne bízó nép boldogságát. Kérjük ezt számunkra és gyermekünk számára.

A zsoltárvers arról szól továbbá, hogy az a nép boldog, amelyet Isten örökségül választott magának. Jó ezt tudnunk: nem mi emelkedtünk oda, hogy Isten népe legyünk, hanem szerelmében ő választott ki bennünket. A választás azonban csupán az érem egyik oldala. A másik az, hogy mi is őt válasszuk. Egyébként tudjuk, hogy milyen az egyoldalú választás, milyen az egyoldalú, a viszonzatlan szerelem. Legismertebblegkedveltebb virágénektünk éppen erről szól: „Hát én immár kit válasszak?... Te engemet, én tégedet...” Isten választ bennünket, mi választjuk őt. Egykor megszólította őseiteket, nagyszüleiteket, szüleiteket, benneteket. Ti a konfirmációban válaszoltatok: Itt vagyok, Istenem! Ma leánykátokat szólítja meg. Ő nem tud még felelni, azonban az ő válasza helyett elfogadjuk a tieteket. Legyen kedves Isten előtt e válasz. Segítsen meg benneteket szülői-nevelői megbízatásokban, hogy Isten népének boldogsága a tietek lehessen és gyermeketeké, gyermekeiteké – földön és mennyben. Ámen.

Esketési beszéd

Paál Károly

Korona és értelem

Alapige: Példabeszédek 12,3a.7a

Egyik szép énekünk szerint az Úrnak hajlékába Isten Igéjének hallgatására és kérésünk bemutatására gyűlünk egybe. Bizonyára sok kérés van a szívetekben és azoknak lelkében is, akik olyan nagyon szeretnek titeket: drága szüleitek, testvéreitek, rokonaitok és jó barátaitok lelkében, akik mind boldogságot kívánnak nektek és azt szeretnék, hogy örvendező emberek legyetek. Mindenek felett ezt akarja mennyei Atyátok, aki Jézus Krisztusban ölelt át benneteket, Lelke által érezteti jelenlétét és akar veletek maradni. Hallgassátok azért tanítását.

„A derék asszony koronája az ő férjének.” Menyasszony testvérem! Boldog akarsz lenni? Légy derék asszony!

„Az ő értelme szerint dicsértetik a férfit.” Vőlegény testvérem! Meg akarsz találni a boldogság útját? Légy értelmes férfiú!

A derékség koronájának első szép ékköve a hit. „Hit nélkül lehetetlen az Istennek tetszeni.” Ahol hívő lélek a ház asszonya, ott nemcsak a szobák ragyognak a tisztaságtól, hanem a lelki tisztaság is fényesedik. A hívő asszony nem csak férje és gyermekei ruháin simít végig, hanem útravaló, intő és figyelmeztető szavaiból mindig tudják az övéi, mihez tartásuk magukat, hogyan is térjenek vissza. Menyasszony testvérem! Kérjed Istent, növelje szívedben a hitet, hogy annak fényénél járjad hitvestársaddal az élet szép vagy göröngyös útjait.

A korona másik szép ékköve a hűség. El sem tudom képzelni a derékség koronáját e nélkül az ékkő nélkül, de a szép áldott és tartós házaseletet sem. Semmi sem tud nagyobb fájdalmat okozni, mint a hűtlenség. A Szentírás tele van a próféták jajkiáltásával, Isten búsulásával, mert Izrael népe mint feleség elhagyta, felcserélte igazi férjét, az ő teremő Urát, Istenét undok bálványokra.

Menyasszony testvérem! Légy hű a te férjedhez. Tőled is függ e szép korona ékkövének ragyogása. Légy hű ahhoz, aki mindig hű marad hozzád, aki a láthatatlan Isten képe, Jézus Krisztushoz, és így hű maradsz férjedhez is.

El nem mehetünk a derékség koronája mellett, hogy észre ne vegyük a szeretet drága ékkövét. Ott van benne a hit és hűség fénye, de azáltal, hogy nem keresi a maga hasznát, mindent elfedez, mindent eltűr és soha el nem fogy: örök értékűvé teszi a koronát.

Vőlegény testvérem! „A bölcsesség kezdete az Úrnak félelme.” Az ő közelségében megtudod: „a házasságok az égben köttetnek”, és „megnyerte a jót, aki talált feleséget és nyert jó akaratot az Úrtól”. Ismered a szántóvető példázatát, aki drága kincset találva mindenét eladta, csak hogy a magáévá tehesse azt? Tekintsd Isten drága ajándékának hitvestársadat. Ne legyen nála drágább földi kincs az életedben.

Az értelmes férfiú szereti az ő feleségét mint a saját testét. Az értelmes férfiú tudja, hogy a férj feje a feleségnek, de úgy uralkodik, mint a negyedik napon megteremtett nap: fényt és meleget áraszt, azaz megteremti az élet lehetőségét a földön. Adjon a jó Isten neked erőt, egészséget, hogy becsületes munkád után asztalotokon ott legyen a mindennapi kenyér, ünnepnapokon a kalács, testeteket ruha fedje és hajlékotokban a tűz körül áradjon a fény, a meleg és a szeretet.

Menyasszony testvérem! Légy derék asszony! Légy koronája a te férjednek!

Vőlegény testvérem! Légy értelmes férfi!

Az Úr legyen a ti őriző pásztorotok! Ámen.

Temetési beszéd

N.N.

Megtértetek lelketek pásztorához

Alapige: 1Péter 2,20–25

A koporsó mellett nem azért áll meg a lelkipásztor, hogy a gyász órájában az emberi fájdalomnak kifejezést adjon s ezzel talán fölszaggassa a sebeket, amik úgyis véreznek. Nem is az a föladata, hogy az elköltözött testvéréről emlékbeszédet tartson és munkás életét, annak eredményeit fölsorolja és méltassa. Az Ige világosságát keressük a koporsó mellett, s a lelkipásztor tisztje az, hogy igyekezzék megtalálni, a szenvedők szívéhez közel vinni: mit mond az Isten Igéje. Van-e az Istennek most szava a koporsó mellett? Mert ha nincs, akkor az evangélium nem evangélium s a Jézus Krisztus békeséget hirdető üzenete csak ideig-óráig tartó kedves illúzió, nem pedig mindenre feleletet adó és gyászon, halálon is békeséget hirdető valóság.

Az Ige most azt mondja nektek, testvérek, hogy minden fájdalomban föl kell emelnünk a szemünket arra a töviskoronás arcra, „aki szidalmaztatván, viszont nem szidalmazott, szenvedén, nem fenyegetőzött, aki a mi bűneinket maga vitte föl testében a fára”. Az ő szenvedése vigasztalás, az ő halála élet. Amint az ő keresztje alá állunk, ott elhalkul a panasz és csendes a bánat. Új látást kapunk, és ebben a látásban új vigasztalásokat. Mintha az éjszakában lassan fölragyognának az elrejtett csillagok.

Az első ilyen vigasztaló sugár: mily sokat kaptunk abban, aki most sok szenvedés után elbúcsúzott tőlünk. Látjátok, az új látás abban van, hogy nem azt mondjuk már a Krisztus keresztje alatt: mily sokat veszítettünk, hanem azt: mily sokat nyertünk. Minden életben Isten édesatyai keze adja az ő ajándékait, formálja az ő jóságos terveit. A mi elköltözöttünkben legmegragadóbb ajándék az, hogy finoman összetett lélek volt s elmenték oldódtak meg az életében. Nagy művészi ösztönrel nagy közgazdasági szolgálatokat kapcsolt össze. Ő, aki a zene és az irodalom megigéztette volt s boldogan kereste nagy szellemének alkotásaiban a fölemelkedést, ugyanakkor a magyar közgazdasági életnek tudott hűséges munkása lenni és reális talajon szép szolgálatokat vállalni. Milyen nagy ajándéka az Istennek, hogy egyoldalúságra hajló természetünket megajándékozta egyszerre két szárnyal, hogy ne bukdácsolva, egy helyben forogva éljünk, hanem láthatókat és láthatatlanokat tudjunk összekapcsolni és szeretetben szolgálni a mi életünkben.

Azt is meglátjuk most, hogy az ember életében nem az a jelentős, amit csinál, hanem az, ahogyan csinálja. Itt, ennél a koporsónál lehetne beszélni a munkás élet és az átfogó elme látható eredményeiről, de mi ott állunk a Krisztus keresztje alatt és nem a láthatókra nézünk, hanem a láthatatlanokra. Lényeges az életünkben az, hogyan csináljuk a ránk bízott dolgokat. A lelkülettől, a szívünk kisugárzásától mérhetetlenül több függ, mint a pusztá külső eredményektől. Íme, itt milyen nagy vigasztalás számotokra, hogy akitől most csöndben búcsúztok, nemcsak az alkotó munka embere, hanem a szívjóságnak, a szeretetnek az embere is volt.

Tietek volt, és szeretném, ha ebben is vigasztalást találnátok, különösen ti, akikhez legközelebb állt. Az, hogy volt, nem helyes szó. És ez a szó nem ronthatja le azt a sokkal nagyobb, amit kifejez ez a másik, a tiétek. Ha az ő szívének, elméjének szétsugárzásából olyan sokan kaptak, milyen gazdagoknak kell éreznetek magatokat tinétek, akikhez legközelebb állott ez a szív, akik elmondhatjátok: a miénk volt.

A legdöntőbb s a legnagyobb azonban, amiről az Ige szól hozzátok most, az, hogy ő az örök hazában van és ott vár boldog viszontlátásra titeket. Az Ige arról beszél, hogy a mi földi életünkben mindnyájan olyanok vagyunk, mint a tévelygő juhok, amíg meg nem találjuk a Krisztust, a lelkek nagy pásztorát. A földi élet sem jó Krisztus nélkül. De meghalni önélküle mindennél rosszabb. Életben és halálban egyetlen igazi vigasztalásunk az, hogy nem a magunkéi vagyunk, hanem a mi Urunk Jézus Krisztusnak tulajdona, aki az ő drága vérével váltott meg minket és az örök életet szerezte meg számunkra. Így nézünk most a halál sötét kapuján át eltávozott testvérünk után. Már látjuk a sötét kapu mögött a hajnalpírt, az örök élet fényét, a találkozás boldog hazáját, amit Isten készített az őt szeretőnek. Jertek és térjetekek meg most lelketek pásztorához, az Úr Jézus Krisztushoz, és leborulva előtte, tőle kérjetekek vigasztalást, békességet. Ámen.

(Megjelent N.N. szignóval a Református Igéihirdető XXI. évf. 12. számában.)

Szoboravatási beszéd

Id. Adorjáni Kálmán

Dr. Horváth László emlékezete

Alapige: Zsidókhoz 11,36–38a

1990 őszén egy felekezeti konferencián vettem részt Budapesten. E konferencia keretében mártíratavás volt az egyik római katolikus templomban. Nagy fakereszt feküdt a templom közepén, rajta azok neve, akik különböző börtönökben, gyűjtőtáborokban meghaltak a hitükért. Egyik testvérünk a keresztre írt neveket olvasta, egy másik pedig rendre meggyújtotta a név mellé helyezett gyertyát. A templomi csendbe belekiáltott nevek mélyebbre íródtak szívünk hústábláira, és az esti homályban tűzből rajzolt kereszt minden beszédnél hatásosabb élményt nyújtott a jelenlevőknek. A nevek között ott volt dr. Horváth László neve is. Csak néhányan voltunk ott Erdélyből s hozhattuk el fényel körülvevett nevtük csengését.

Ma sokkal többen vagyunk itt s lehetünk egy olyan esemény tanúi, ami csak nagy ritkán fordul elő. Szobrot avatunk dr. Horváth László mártírhalált szenvedett református lelkipásztor emlékére.

Szobor csak nagy személyiségeknek, csak nagy tettek embereinek jár. Mit tett dr. Horváth László, hogy ebben a megtiszteltetésben részesül?

Hosszú lenne elmondani egész életrajzát. Én most csupán képeket villantok fel, mozzanatokat elevenítek fel életének 60 évéből. Ezeken mint kis ablakokon át ismerjük meg külső és belső alkatát, talentumait, melyeket Isten dicsőségére, református anyaszentegyházunk építésére hasznosított.

1946-ban, ezelőtt 52 évvel ismertem meg. Az iskolai félév után tartott csendesnapok előadói közt ott volt ő is a marosvásárhelyi református kollégiumban.

Középtermetű, zömök testű, piros arcú, korán kopaszodásnak induló, dörgő hangú előadó volt. Figyelemmel hallgattuk, mert az első pillanatokban lekötötte érdeklődésünket. Szavait belső tűz, a Szentlélek tüze tette sodró erejűvé. 1947-ben a kolozsvári teológián is tartott előadást nekünk. Nem rejtette véka alá antiepiszkopális, püspökellenes nézeteit, s emiatt egyre inkább mellőzték. Ahol és amikor tehetette, mindig szóba hozta a nagy reformátori elvet: az egyház mindig reformálandó. Az egyház megújulása legna-

gyobb akadályának a püspöki egyházkormányzati rendszert látta. Félreértés ne essék, ő nem egy püspökre haragudott, hanem egy egyházi intézményrendszerre. Emiatt mind az egyházi közélet, mind a szolgálati lehetőségek szempontjából örökös kiszorítósdinak volt kitéve. Ahol prédikált vagy előadást tartott, ott megmozdult a gyülekezetek életében oly nagy szerepet játszó két érzés valamelyike, a szeretet vagy a gyűlölet. Azokban, akik szerették, féltették egyházunkat, a szeretetet, akik közömbösek, ellenséges érzületűek voltak, a gyűlöletet. Ezen viszont nem kell csodálkozni, mert ugyanez történt Jézussal és az apostolokkal is. Ma divatos egységbontásnak nevezni ezt és kárhoztatni azokat, akiknek szolgálata nyomán ez történik. Látnunk kell, hogy ez mélyen ige-, illetve Szentírás-ellenes.

Dr. Horváth László Kolozsváron egy „hóstáti” családban született. Ez meghatározta gyermekkorát, a szüleihez, a munkához, az egyházhoz való viszonyát. Megtanulta, mit jelent a föld, melyik végén kell megfogni a kaszát, a villát és egyéb gazdasági szerszámokat, hogy kell megbecsülni Isten áldását, a kenyeret.

A kolozsvári teológiai fakultás elvégzése után Hollandiában az amszterdami Vrije Universiteitben, a Szabad Egyetemen tanult. Ezt az egyetemet Kuyper Ábrahám alapította 1880-ban. Követői kiszakadtak az elvilágiasodott református államegyházból, és szigorú reformátusoknak nevezték magukat. Valóban azok is voltak akkor. Alig 100 év után megváltozott a helyzet, mérvadó teológusok véleménye, hogy az első szeretet tüze lelankadt és ők is olyanok vagy még erőtlenebbek, mint a többiek. Intő példa arra, hogy aki többet, jobbat akar az anyaszentegyházban, az ne szakadjon ki belőle, hanem legyen jó kovász benne!

Látva tüzes lelkesedését, nagy munkabírását, a holland szigorú református egyház a Balkánra küldte örménymisszióba. Kilenc évig dolgozott ott. Rendkívüli élményként beszélt arról, hogy a Görögországban levő holland nagykövet csőd felé csúszó családi életét Isten rajta keresztül állította helyre.

Hazajövele után szolgált Maroskeresztúron, Pókában, Bukarestben, 13 évet Magyarországon, a szilágysági Sámsondon és Széken.

Magyarregeni szolgálata idején fogott hozzá Kuyper kátémagyarozatának lefordításához. Gépírónőt fogadott, ami nagy anyagi áldozattal járt, s aránylag nagyon gyorsan fordította le a nagy, négykötetes munkát. A Heidelbergi Káté úrnapi beosztásai elé 10, 15 oldalas előszót írt. Itt fejtette ki nézeteit a vonatkozó kérdésekkel kapcsolatban. Képes volt napi 10 órát is szellemi munkát végezni.

Jellemző nagy ihletőjére, Kuyperre, hogy nagy összefüggésekben gondolkodott, egy parancsolatról 5–6 igehirdetést is tartott. Ezt átvette Laci bácsi is. Néha egy óra hosszat is prédikált, de a hívek nem unták. Olykor meg is neveltette a gyülekezetet. Munkája kéziratban maradt, aminek nagy részét házkutatás alkalmával elkobozták és megsemmisítették.

Legtöbb teológiai munkája kéziratban van. Nagy terjedelmük miatt nem akadt kiadó a nyomtatásukhoz. Átírta mai nyelvre a Heidelbergi Kátét. Az is kiadatlan maradt.

Amikor a szomszédságába, Alsóölkénybe kerültem, szorosabb kapcsolatba jutottam dr. Horváth Lászlóval. Ezután Laci bácsinak szólítottuk, s közvetlen barátság alakult ki közöttünk. Rávett, hogy járjunk be hozzá holland nyelvet tanulni. El is kezdtük, de olyan iramot diktált, hogy hamarosan abbahagytuk.

Nem ismerte vagy csak részben ismerte Laci bácsit az, aki soha nem imádkozott vele. Amilyen nagy hangú volt beszédeiben, vitatkozásaiban ingerlékeny, éppen olyan szelíden, csendesesen, igazi gyermeki alázattal imádkozott. Az univerzum, a nagy minden-ség Mindenható Ura imáiban Atyává lett és ő kezes bárányává.

Külön meg kell emlékeznünk feleségéről, Bartos Olgáról. Szelíd, jóságos párja volt. Sokszor lecsendesítette felindultságában, nem ellenkezett, nem vitakozott vele.

Olga néni sokat gyengélkedett. Ilyenkor ő főzött, végzett minden házi munkát. Még kenyeret is dagasztott, sütött.

Tehetséges rajzoló és akvarellfestő is volt.

Amikor a „kulákokat” kényszerlakhelyre vitték, Laci bácsi kiment az állomásra, és egyszerre 4 családot hozott a lelkeszi lakásba. Fedelet s kenyeret adott számukra, betöltve ezzel a Jakab apostol szerinti igaz istentiszteleti mértéket. Ennek a mentő szeretetnek egyik haszonélvezője a Fekete család volt. Fekete Miklós Zoltántól azt hallottuk tegnap az egykori tanítóképző falára elhelyezett emléktábla leleplezése alkalmával, hogy: „Életfelfogásom, ne maradjak soha senkinek adósa.” Ez a szobor az ő adósságának a törlesztése, Laci bácsi szeretetének a gyümölcse.

Isten nem áldotta meg Olga nénit, Laci bácsit gyermekáldással, talán azért, hogy minden gyermeket – különösen a nélkülözőket – a magukénak tekintsenek. Bár minden szeretet ilyen gazdagon kamatozó lenne, mint az ő szeretete. Hét szegénysorsú lányt taníttatott ki a képzőben.

Köztudott, hogy a materialista, kommunista nézeteket vallók nagyon bosszúállók voltak, ha valaki bírálni merte őket. Laci bácsi ettől sem riadt vissza. Prófétai keménységgel hirdette ítéletüket. Megsokallták, és széki szolgálata idején letartóztatták, bebörtönözték. A szamosújvári börtönben halt meg 1961-ben. Halála köré egy elfogadható mesét költöttek, ami annyira átlátszó, hogy teljesen hihetetlen.

Sírja jeltelen, mint a Kálvin Jánosé, nem tehetünk rá egy szál virágot sem. Helyette itt áll ez a szobor és emlékeztet, hogy a keresztyének vére mag, mely gyümölcsöt terem Isten dicsőségére. Ámen.

(Elhangzott dr. Horváth László lelkipásztor magyarrégeni szobránál, 1998. szeptember 6-án.)